

Gemeente **Zeist**

Publiekshal ▪ Het Rond 1, Zeist
Postbus 513, 3700 AM, Zeist
Telefoon 14 030 ▪ zeist@zeist.nl

www.zeist.nl ▪ www.twitter.com/gemeentezeist
www.facebook.com/gemeentezeist

Aan de gemeenteraad

Behandeling Ginfie 09-03-2023
RiB 23.032

Datum	7 maart 2023	Ons kenmerk	153148
Bijlage(n)	4	Uw kenmerk	
Onderwerp	MER/Wiindenergie	Behandeld door	Bosse, Desiree
		Portefeuillehouder	Wethouder Catsburg

Geachte leden van de raad,

In november bent u geïnformeerd over de formele reactie van de gemeente Zeist op de tussenbalans RES van de Provincie Utrecht (RIB 22.143 Tussenbalans RES). In deze reactie is de Provincie Utrecht uitgegaan van het door de raad vastgestelde beleid rondom de zoekgebieden naar grootschalige duurzame energieopwek.

Naar aanleiding van de tussenbalans heeft de Provincie Utrecht een rapportage opgesteld over de voortgang van windenergie in de provincie. Uit deze rapportage blijkt dat de verhouding tussen zon- en windenergie in de Provincie Utrecht uit balans dreigt te raken: het merendeel van de gemeenten heeft enkel zoekgebieden voor zonnevelden. Dit is ongewenst, omdat hierdoor het elektriciteitsnet eenzijdig en ongebalanceerd belast zou worden en belangrijke kansen voor duurzame opwek gemist worden. De Provincie Utrecht wil onderzoeken in welke gebieden extra windenergie (technisch) mogelijk is. Daarom gaat de Provincie Utrecht een plan MER (Milieu Effect Rapport) opstellen. De eerste stap is de publicatie van de ontwerp Notitie Reikwijdte en Detailniveau (NRD). Hierover heeft de Provincie Utrecht gemeente Zeist op 14 februari een brief gestuurd.

De NRD wordt vanaf donderdag 23 februari 2023 tot en met woensdag 5 april 2023 ter inzage gelegd, waarna iedereen de kans krijgt om een zienswijze in te dienen. Ook in de volgende stappen van het plan MER bestaan er meerdere mogelijkheden voor inwoners en betrokkenen om hun mening kenbaar te maken. Daar waar dit relevant is zullen wij dit ook als college doen.

Deze stap van het plan MER richt zich op alle locaties die technisch mogelijk zijn. De Provincie Utrecht wil binnen gemeente Zeist de volgende locaties meenemen in het plan MER:

- Locatie open gebied bij Brugakker/Couwenhoven
- Locatie A12/spoorzone
- Kamp Zeist (op verzoek van de gemeente Zeist toegevoegd aan het plan MER)

In het plan MER gaat het om locaties waar binnen de huidige wet- en regelgeving technisch gezien windenergie mogelijk is. Eerder gaven wij aan de provincie al input vanuit onze eigen zienswijzen op de genoemde locaties, zie ook RIB 86554. Brugakker/Couwenhoven is voor ons afgevalen bij RES 1.0. De uitkomsten van de gebiedsverkenning A12/spoorzone gaven aan dat we niet eerder dan in 2025 opnieuw kijken wat daar wel of niet

mogelijk is. Voor de locatie "Kamp van Zeist" levert de MER belangrijke informatie die als input kan dienen voor de verkenning die wij als gemeente Zeist op die locatie nog willen uitvoeren.

In de bijlagen treft u de ontvangen brief en bijlagen van de provincie. We hopen u hiermee voldoende geïnformeerd te hebben.

Hoogachtend,
burgemeester en wethouders van Zeist,

de gemeentesecretaris,

de burgemeester,



dr. H.S. Grotens



drs. J.J.L.M. Janssen

Bijlagen:

1. Brief aan gemeenten over plan MER windenergie
2. Nieuws-persbericht windenergie 15-2-2023
3. NRD plan MER windenergie Provincie Utrecht ontwerp
4. Participatieplan-Verkenning-Voorkeursbeslissing-Windenergie-Provincie-Utrecht



ONDERWERP	Voortgang Windenergie	E-MAILADRES	secretariaatvanEssen@provincie-utrecht.nl
DATUM	14-02-2023		
DOCUMENTNUMMER	UTSP-1571811695-177		
VAN	Gedeputeerde Staten		

Geacht college van burgemeester en wethouders,

In onze brief van 6 juli jl. hebben wij een oproep gedaan aan alle gemeenten in de provincie Utrecht om voor 1 december 2022 te komen met concrete (nieuwe) locaties voor grootschalige windturbines. Wij hebben van alle colleges een reactie per brief ontvangen hierop en met alle gemeenten bestuurlijke gesprekken gevoerd. Ook hebben wij verschillende gesprekken gevoerd aan de bestuurstafels van de 3 RES regio's. Wij bedanken u voor de reacties en voor de constructieve houding in de gesprekken. Middels deze brief stellen we u op de hoogte van de uitkomst van deze gesprekken en over het vervolgproces.

Provinciale Staten hebben op 21 september 2022 een besluit genomen over de Tussenbalans Regionale Energiestrategieën (RES) Provincie Utrecht. Hierin was afgesproken dat de provincie zou starten met een verkenning als voorbereiding op een projectbesluit- of inpassingsplanprocedure indien er op 1 december 2022 onvoldoende plannen voor de opwek van windenergie door gemeenten ingebracht zouden worden. We hebben een rapportage opgesteld over de voortgang van windenergie in de provincie en hieruit blijkt dat meerdere gemeenten positief staan tegenover windenergie. Tegelijkertijd komt in de rapportage naar voren dat veel plannen op dit moment onvoldoende (concreet) zijn om zicht te hebben op realisatie voor 2030. De provincie Utrecht gaat daarom een verkenning uitvoeren en daarbij een planMER opstellen om milieu-informatie te verzamelen over een groot aantal onderzoeksgebieden voor windenergie. Hiermee krijgen gemeenten meer informatie om te gebruiken in gemeentelijke processen en wordt een provinciale rol voorbereid. Daarnaast kan de informatie uit het planMER gebruikt worden voor een toekomstige herijking van de RES.

Aanleiding

In het nationaal Klimaatakkoord (2019) spraken de overheid, maatschappelijke organisaties en bedrijven af om de uitstoot van CO₂ in 2030 met 49% te beperken. Gemeenten, provincies en het Rijk hebben zich gecommitteerd om in 2030 landelijk 35 TWh zonne- en windenergie op land op te wekken. De verantwoordelijkheid voor de realisatie daarvan is via de RES regio's bij gemeenten, provincies en waterschappen neergelegd.

In onze 3 RES-regio's hebben wij in de RES 1.0 met elkaar afgesproken hoeveel duurzame elektriciteit we in 2030 gaan opwekken. Bij elkaar opgeteld gaat het in de hele provincie Utrecht om 2,4 TWh. Op basis van de doelstellingen in de RES regio's is de provinciale doelstelling voor de opwek van hernieuwbare elektriciteit opgenomen in de Omgevingsvisie provincie Utrecht (55% in 2030).

Conform de afspraken binnen de RES regio's en in lijn met de verzoeken die we vanuit Provinciale Staten hebben gekregen, hebben we in juli 2022 een Tussenbalans opgesteld om te zien of de RES'en op koers liggen. Er is in veel gemeenten hard gewerkt, ook na RES 1.0. Op sommige onderdelen en locaties is goede voortgang geboekt. Zon-op-dak ligt bijvoorbeeld goed en soms zelfs voor op schema. Echter, wat de grootschalige opwek van zonne-energie en windenergie op land betreft loopt de voortgang achter op schema en is de afspraak om de ruimtelijke procedures in 2022 te starten vaak niet gehaald. In de Tussenbalans werd ook duidelijk dat de verhouding zon-wind uit balans is met een verwacht opgesteld vermogen van 90% zon tegenover 10% wind. Een goede balans zon-wind is belangrijk voor het toekomstig energiesysteem doordat er ook windenergie opgewekt wordt in de nachten en in de winter (wanneer de zon niet schijnt). Daarnaast is het ook nodig voor lagere maatschappelijke kosten en voor de netinfrastructuur, omdat met een combinatie van zonne- en windenergie 4x meer energie opgewekt kan worden op dezelfde infrastructuur dan wanneer enkel op zonne-energie wordt ingezet. Het belang van een betere balans zon-wind is door afgekondigde netcongestie urgenter geworden, waardoor een efficiëntere benutting van het elektriciteitsnet nog belangrijker is geworden. Provinciale Staten van Utrecht hebben daarom in september gevraagd om aanvullende inzet en dit te richten op de realisatie van minimaal 1 TWh aan windenergie in de provincie Utrecht.



Uitkomst oproep aan gemeenten

Dit was aanleiding voor de provincie om een oproep te doen aan gemeenten om met concrete windenergielocaties te komen. De reacties van gemeenten zijn geanalyseerd in de Provinciale Rapportage Voortgang Windenergie. De uitkomst van de oproep aan gemeenten laat zien dat een meerderheid van gemeenten op enige wijze wel met windenergie verder wil, maar dat op dit moment hiervan slechts een klein deel concrete plannen heeft met duidelijke locatie en planning. De oproep heeft ervoor gezorgd dat het gesprek over windenergie opnieuw is opgestart en heeft bij een aantal gemeenten tot concretere plannen geleid. Bij elkaar zijn er op dit moment onvoldoende (concrete) plannen om zicht te hebben op de realisatie van een jaarlijkse opwek van 1 TWh aan windenergie in de provincie Utrecht in 2030. Dit betekent dat conform het besluit van Provinciale Staten de provincie Utrecht zal starten met een planMER waarmee milieu-informatie verzameld wordt over onderzoeksgebieden voor windenergie. Deze informatie kan dienen als input voor gemeentelijke processen en processen waarbij de provincie de rol van bevoegd gezag invult.

Milieu-informatie verzamelen met planMER

Provincie Utrecht gaat een planMER opstellen om inzicht te krijgen in de milieu-informatie over onderzoeksgebieden voor windenergie in de hele provincie Utrecht. Het planMER is een onderzoek waarin geen beslissingen over gebieden worden genomen. In het planMER wordt alleen milieu-informatie over de onderzoeksgebieden verzameld en zal er dus geen ranking komen van individuele gebieden.

De milieu-informatie uit dit planMER zal input zijn voor de voorkeursbeslissing die eind 2023 / begin 2024 genomen zal worden, met daarin de locatiekeuze(s) voor te nemen projectbesluiten. Bij de afweging van de voorkeursbeslissing wordt naast de informatie uit het planMER ook andere informatie betrokken, zoals lokaal eigenaarschap, aansluitbaarheid op het net, lokale participatieprocessen en de inzet van gemeenten. Eerdere besluiten van gemeenten over het verder brengen van windenergie procedures en gemeentelijke onderzoeken zoals resultaten uit een lokale planMER zullen hier dus ook meegenomen worden. Uitgangspunt bij de afweging is dat de provincie terughoudend zal zijn om gebieden in het voorkeursalternatief op te nemen in gemeenten die zelf procedures voor windenergie oppakken. Een aantal gemeenten heeft per brief als reactie op de provinciale oproep al laten weten met procedures aan de gang te gaan. In het proces dat met elkaar is afgestemd is een moment ingepland voor andere gemeenten om een gesprek te voeren over het vervolg en de rol die zij hier mogelijk in willen oppakken.

Eerste stap februari 2023 met publicatie NRD

Wij zijn voornemens om een verkenning uit te voeren waarbij het planMER een belangrijk onderdeel vormt. De eerste stap voor het planMER is de publicatie van de ontwerp Notitie Reikwijdte en Detailniveau (NRD) in februari 2023. Deze ontwerp NRD omschrijft welke milieueffecten onderzocht zullen worden in het planMER, en hoe deze onderzocht gaan worden. Ook staat hierin welke onderzoeksgebieden in het planMER meegenomen zullen worden (zie bijlage Ontwerp NRD). Deze gebieden zijn tot stand gekomen door eerst op grond van wettelijke beperkingen (zoals geluid en veiligheid) en de Interim Omgevingsverordening (Natura 2000 en Ganzenrustgebieden) gebieden af te laten vallen. Vervolgens zijn enkele complexe gebieden voor windenergie buiten beschouwing gelaten. Het gaat hier om: Natuur Netwerk Nederland (NNN), weidevogelkerngebieden, stiltegebieden (stille kern en bufferzone), en rode en oranje zonerings van de Nieuwe Hollandse Waterlinies uit het Afwegingskader Energietransitie Hollandse Waterlinies.

Aan deze potentiële onderzoeksgebieden zijn onderzoeksgebieden toegevoegd die door gemeenten of waterschappen zijn aangedragen bij de provincie met de vraag om deze in het planMER mee te nemen. Ook zijn in overleg met Rijkswaterstaat gebieden toegevoegd omdat ze samen met gemeenten en provincie worden verkend in het kader van het programma Opwek van Energie op Rijksvastgoed (OER). Het gaat veelal om locaties waarvoor gemeenten een voorkeur uitspreken of die uit eerder doorlopen participatieprocessen naar voren zijn gekomen. Vanwege ligging of opwekpotentie waren deze gebieden in eerste instantie niet door de provincie als onderzoeksgebied opgenomen. Op verzoek van gemeenten, waterschappen of in overleg met Rijkswaterstaat zijn deze locaties alsnog toegevoegd. Verzoeken van gemeenten om locaties uit het planMER weg te laten zijn niet overgenomen. Om de provinciebrede locatieafweging goed te kunnen uitvoeren is het noodzakelijk om te werken met een onderzoeksgebied voor het planMER waarin alle potentiële onderzoeksgebieden voor de ontwikkeling van windenergie zijn meegenomen. Dit betekent dat gebieden alleen op ruimtelijk gronden buiten beschouwing zijn gelaten op basis van de wettelijke beperkingen en complexe belemmeringen (zie hierboven). Op deze manier worden dezelfde criteria gehanteerd voor de hele provincie. Het planMER is enkel een milieutechnisch onderzoek waarin gebieden met elkaar worden vergeleken. Met het



opnemen van gebieden in het planMER wordt nog geen voorkeur uitgesproken, de locaties worden enkel beoordeeld op (verwachte) milieueffecten.

Participatie en vervolgproces

Aangezien wij er veel waarde aan hechten om met de RES-partners in goede samenwerking de participatie vorm te geven, wordt bij de publicatie van de ontwerp NRD ook aangegeven op welke wijze de participatie wordt ingericht. We kiezen dit moment hiervoor zodat op deze manier aan de voorkant voor iedereen helder is wie op welke wijze wanneer in het proces betrokken wordt.

Aan de RES bestuurs tafels is gesproken over de samenwerking met de RES regio's en gemeenten. Afgesproken is dat er vaste afstemmingsmomenten met gemeenten en RES regio's in het proces plaats zullen vinden.

Daarnaast is ook een breder participatieplan opgesteld waarin te vinden is hoe alle stakeholders, waaronder inwoners, in de verschillende fases van het proces betrokken zullen worden. Uitgangspunt bij de participatie is dat het geen lokale participatieprocessen mag doorkruisen en hier zal aandacht voor zijn bij de uitvoering. Ook wordt gewerkt aan de invulling van lokaal eigendom en verschillende vormen van financiële participatie gelet op de oproep van Provinciale Staten om minimaal 50% lokaal eigendom als uitgangspunt te hebben bij de realisatie van windenergieprojecten.

De NRD wordt in februari 2023 ter inzage gelegd, waarna iedereen de kans krijgt om een zienswijze in te dienen.

De binnengekomen zienswijzen zullen in het voorjaar van 2023 verwerkt worden in een Nota van Beantwoording.

Na de Provinciale Statenverkiezingen wordt een startgesprek met de nieuwe Staten gehouden waarna het planMER-proces, indien wij daartoe in de volgende bestuursperiode besluiten, vervolgd wordt. Gemeenten, inwoners en andere stakeholders worden in het planMER fase op verschillende momenten betrokken.

We hopen u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd over het proces. Het is onze wens om het vervolg in goede afstemming met u verder vorm te geven.

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Utrecht,

Voorzitter,
mr. J.H. Oosters

Secretaris,
mr. drs. A.G. Knol-van Leeuwen

Nieuwsbericht corporate website / persbericht d.d. 15 februari 2023

Windenergie provincie Utrecht

Provincie Utrecht vindt het belangrijk dat energie voor alle inwoners betaalbaar blijft én duurzaam opgewekt wordt. In ons nationaal Klimaatakkoord en de Regionale Energie Strategie (RES) hebben provincie en gemeenten samen afgesproken om energie op te wekken met zonnepanelen én windmolens. Windenergie is nodig om de kosten laag te houden maar ook om het energienet beter te benutten. De verhouding tussen zonnepanelen en windmolens raakt in de provincie Utrecht echter uit balans. Hierdoor kan de levering van energie steeds moeilijker worden. Provincie Utrecht wil daarom helderheid scheppen in welke gebieden windenergie mogelijk is. Hiervoor zijn milieuonderzoeken nodig.

De komende periode worden deze onderzoeken door een onafhankelijk bureau opgesteld. Dit wordt een Milieu Effect Rapport (MER) genoemd. Gemeenten kunnen deze informatie gebruiken om zelf met windenergie aan de slag te gaan of dit door ons te laten doen.

We starten met de Notitie Reikwijdte en Detailniveau (NRD). Deze notitie ligt vanaf donderdag 23 februari 2023 tot en met woensdag 5 april 2023 ter inzage. In de NRD is te lezen welke milieueffecten onderzocht worden, hoe dit gebeurt en voor welke gebieden. U kunt de notitie inzien en erop reageren door een zienswijze te delen. Uw zienswijze kan leiden tot aanpassingen in de definitieve uitvoering van de milieuonderzoeken. Nadat de NRD halverwege dit jaar is vastgesteld, worden deze onderzoeken door een onafhankelijk bureau uitgevoerd. Het bureau zal met deze informatie een MER opstellen.

Windenergie biedt kansen voor gemeenten en inwoners. Voor de provincie Utrecht is een belangrijk uitgangspunt dat de windmolen minimaal voor 50% in bezit komt van de lokale gemeenschap. Gemeenten en inwoners gaan dan zelf bepalen wat er met de opbrengsten van de windmolens gedaan wordt. Zo kunnen de opbrengsten bijvoorbeeld worden ingezet om energiearmoede tegen te gaan of om maatschappelijke voorzieningen te ondersteunen. Met de inzet van windmolens in lokaal beheer zorgen provincie, gemeenten en inwoners er samen voor dat energie in de toekomst beschikbaar en betaalbaar blijft.

Waarom een Milieu Effect Rapportage?

De rapportage schept duidelijkheid voor gemeenten, inwoners en bedrijven. Het geeft inzicht in de milieugevolgen op het gebied van geluid, gezondheid, natuur en vele andere onderwerpen. Deze kennis van de gebieden is nodig om keuzes te kunnen maken én om de gezamenlijk afgesproken doelstellingen in 2030 te kunnen halen.

Naast de milieuonderzoeken die gedaan worden, gaan we ook in gesprek met gemeenten en regionale partijen om te vernemen welke randvoorwaarden voor hen van belang zijn, zoals bijvoorbeeld het tegengaan van energiearmoede of de uitwerking van het uitgangspunt van 50% lokaal eigenaarschap. Via een enquête zullen we ook bij inwoners ophalen welke criteria van belang zijn voor de keuze waar windenergie komt. Al deze informatie samen zorgt ervoor dat eind 2023 / begin 2024 een keuze gemaakt kan worden over randvoorwaarden en locaties voor windenergie. Ook deze stukken komen ter inzage te liggen en daar kan iedereen op reageren. Provincie of gemeenten kunnen daarna de uitkomsten van de milieuonderzoeken gebruiken voor de lokale participatie. Dat is dan ook het moment dat op lokaal niveau rondom de gekozen locaties participatie zal gaan plaatsvinden.

Bosch & van Rijn

Franz-Lisztplantsoen 220
3533 JG Utrecht
030 – 677 6466

Auteurs

Wouter Verweij
Berber Koopmans
Martijn Maan

Opdrachtgever

Provincie Utrecht

Notitie Reikwijdte en Detailniveau

PlanMER windenergie provincie Utrecht



Bosch & van Rijn
experts in duurzame energie



Notitie Reikwijdte en Detailniveau

PlanMER windenergie provincie Utrecht

Ontwerp

Datum	8 februari 2023
Versie	Ontwerp versie 1.0
Auteurs	Wouter Verweij Berber Koopmans Martijn Maan

Bosch & Van Rijn
Franz-Lisztplantsoen 220
3533 JG Utrecht

Tel: 030-677 6466
Mail: info@boschenvanrijn.nl
Web: www.boschenvanrijn.nl

© Bosch & Van Rijn 2023

Behoudens hetgeen met de opdrachtgever is overeengekomen, mag in dit rapport vervatte informatie niet aan derden worden bekendgemaakt. Bosch & Van Rijn BV is niet aansprakelijk voor schade door het gebruik van deze informatie

Inhoudsopgave

HOOFDSTUK 1	INLEIDING	3
1.1	<i>Aanleiding</i>	3
1.2	<i>Doel van NRD en planMER</i>	4
1.3	<i>Reikwijdte van het planMER</i>	5
1.4	<i>M.e.r.-procedure</i>	5
1.5	<i>Leeswijzer</i>	7
HOOFDSTUK 2	ACTIVITEIT EN ALTERNATIEVEN	8
2.1	<i>Inleiding</i>	8
2.2	<i>Voorgenomen activiteit</i>	8
2.3	<i>Belemmeringenstudie</i>	9
2.4	<i>Onderzoeksgebieden</i>	13
2.5	<i>Beoordeling van onderzoeksgebieden</i>	16
2.6	<i>Thematische alternatieven</i>	16
2.7	<i>Referentiesituatie</i>	17
HOOFDSTUK 3	EFFECTBEOORDELING	19
3.1	<i>Inleiding</i>	19
3.2	<i>Milieuthema's</i>	19
3.3	<i>Leefomgeving: geluid, slagschaduw en gezondheid</i>	20
3.4	<i>Ecologie</i>	24
3.5	<i>Landschap</i>	28
3.6	<i>Cultuurhistorie en archeologie</i>	29
3.7	<i>Bodem en water</i>	31
3.8	<i>Recreatie</i>	32
3.9	<i>Energieproductie</i>	33
3.10	<i>Netinpassing</i>	33
3.11	<i>Leemten in kennis</i>	34
3.12	<i>Mitigerende maatregelen</i>	34
3.13	<i>Monitoringsmaatregelen</i>	34
HOOFDSTUK 4	PARTICIPATIE	36
4.1	<i>Wat ging aan het planMER vooraf?</i>	36
4.2	<i>Doel participatieproces</i>	37
4.3	<i>Samenwerking in het verdere proces</i>	38
BIJLAGE A	FIGUREN VOOR LEZERS MET EEN VISUELE BEPERKING	39
BIJLAGE B	AFKORTINGEN EN BEGRIPPEN	46
BIJLAGE C	ONDERZOEKSGBIEDEN WINDENERGIE	51

Hoofdstuk 1 Inleiding

1.1 Aanleiding

De provincie Utrecht heeft op verzoek van Provinciale Staten (PS) een jaar na vaststelling van de Utrechtse Regionale Energiestrategieën (RES) een Tussenbalans RES opgesteld¹. Op 21 september 2022 hebben Provinciale Staten van Utrecht de Tussenbalans RES vastgesteld. Deze Tussenbalans is gebaseerd op de monitoringsrapportages van de drie Utrechtse RESsen². In de Tussenbalans is geconstateerd dat de ontwikkeling van wind en zon op land achterblijft ten opzichte van het doel van 2,4 TWh opwekcapaciteit in 2030 dat is vastgelegd in de RES 1.0.

Het feit dat de balans tussen windenergie en zonne-energie is verslechterd baart de provincie zorgen. Een groter aandeel windenergie is nodig om doelbereik in 2030 te vergroten en tegelijkertijd schaarse aansluit- en transportcapaciteit op het elektriciteitsnet te benutten en de maatschappelijke kosten als gevolg van uitbreiding van het elektriciteitsnet zo laag mogelijk te houden. In de Tussenbalans is de gewenste verhouding tussen zonne-energie en windenergie concreet vertaald naar een aandeel van 1 TWh aan windenergie in de provincie Utrecht als invulling van de RES opgave.

Naar aanleiding van deze Tussenbalans is de gemeenten gevraagd middels een collegebesluit uiterlijk 1 december 2022 aan te geven voor welke windenergielocaties of zoekgebieden met welke planning planologische procedures worden voorzien of doorlopen. Met die informatie is een rapportage voortgang windenergie opgesteld voor PS waarin wordt onderbouwd of het totaal aan windlocaties voldoende is om 1 TWh te realiseren, uiterlijk in 2030.

Nu blijkt dat onvoldoende zekerheid bestaat over het doelbereik in 2030 zijn Gedeputeerde Staten (GS) voornemens een inpassingsplan- of projectbesluitprocedure te starten voor één of meer windprojecten, in opdracht van PS. Ter voorbereiding op een eventueel inpassingsplan of projectbesluit wordt een plan-m.e.r.-procedure doorlopen en wordt een planMER³ opgesteld. Dit planMER brengt de te verwachten milieueffecten van de plaatsing van windturbines in beeld.

Bij de start van deze procedure wordt een kennisgeving gedaan als bedoeld in art. 7.9 Wet milieubeheer (Wm) en worden adviseurs en betrokken bestuursorganen geraadpleegd als bedoeld in art. 7.8 Wm. Met het oog daarop hebben GS het initiatief genomen een Notitie Reikwijdte en Detailniveau (NRD) op te stellen, ter voorbereiding op een planMER. Deze NRD is de eerste stap in de plan-m.e.r.-procedure.

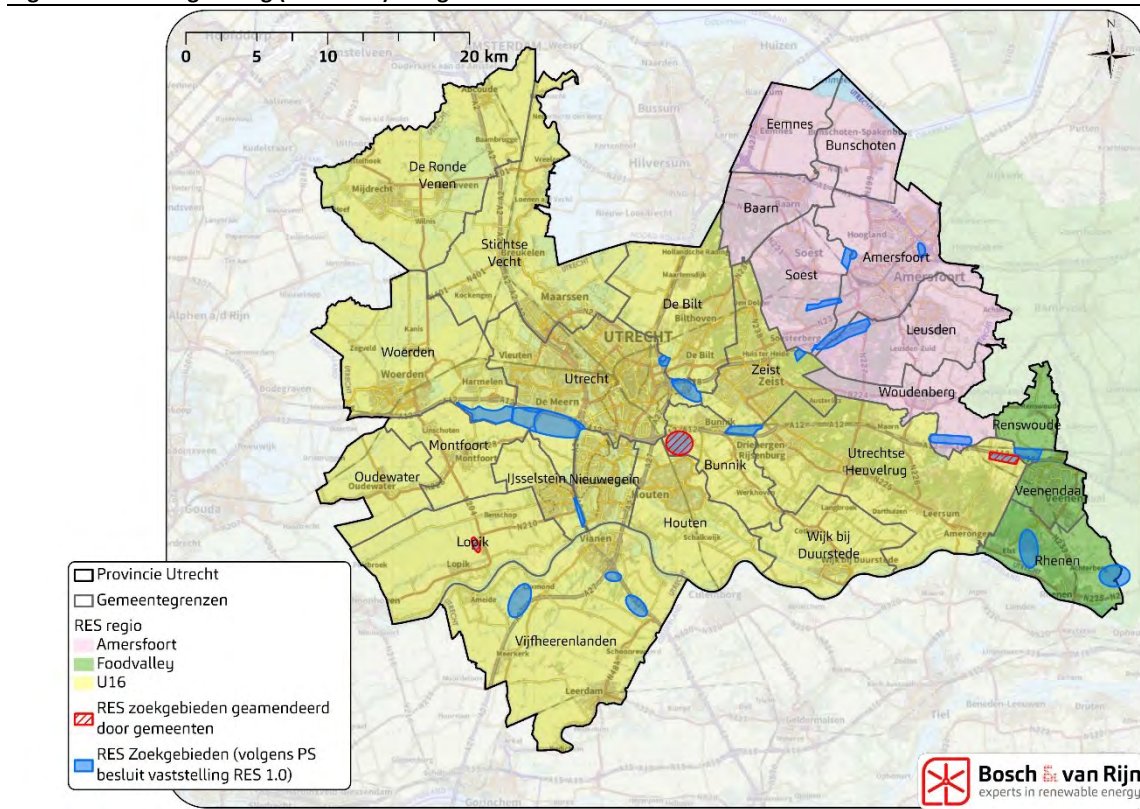
¹ Zie: [PS2022MM46-02-1-Tussenbalans-Regionale-Energie-Strategieen-provincie-Utrecht-Q2-2022.pdf](#)

² De drie RES regio's in de provincie Utrecht zijn U16, Amersfoort en (een gedeelte van) Foodvalley.

³ Met de schrijfwijze plan-m.e.r. wordt bedoeld op het instrument en de procedure. Met de schrijfwijze planMER wordt het rapport bedoeld, het resultaat van de procedure. Vandaar dat in de NRD afwisselend wordt verwezen naar de plan-m.e.r. en het planMER. Het rapport wordt getoetst door de onafhankelijke Commissie voor de m.e.r.

Zie Bijlage B voor een duiding van de gehanteerde begrippen in de NRD en het planMER.

Figuur 1 Begrenzing (delen van) RES gebieden in Provincie Utrecht



1.2 Doel van NRD en planMER

Het doel van het opstellen en publiceren van een Notitie Reikwijdte en Detailniveau (NRD) is betrokkenen en belanghebbenden te informeren over de afbakening en diepgang (reikwijdte en detailniveau) van het op te stellen milieueffectrapport (MER) dat wordt opgesteld door de provincie Utrecht.

Met de terinzagelegging van de ontwerp NRD worden betrokkenen en belangstellenden geïnformeerd en wordt hen de gelegenheid gegeven om een reactie in te dienen. De opgehaalde reacties kunnen vervolgens worden meegenomen bij de uitvoering van de onderzoeken in het kader van het planMER.

Het planMER betreft een strategische milieubeoordeling in de zin van de Europese SMB richtlijn (die is geïmplementeerd in de Wet milieubeheer en het Besluit m.e.r.) en is bedoeld om vroegtijdig het milieubelang mee te kunnen wegen bij de voorbereiding van ruimtelijke plannen. Voor provincie Utrecht gelden de volgende specifieke doelen:

- Milieueffecten van windenergie in de verschillende onderzoeksgebieden in kaart brengen zodat mede op basis daarvan een nadere afweging en prioritering van onderzoeksgebieden kan plaatsvinden.
- Onderbouwing van locatiekeuze waarvoor inpassingsplan- of projectprocedure wordt gestart.

Mede met behulp van de informatie uit het planMER kunnen voorkeursgebieden worden geselecteerd waarmee, rekening houdend met de bestaande opwekcapaciteit voor windenergie en pijplijnprojecten, het opwekdoel van 1.0 TWh in 2030 kan worden gehaald. Bij de afweging van voorkeursgebieden speelt niet alleen het milieubelang een rol maar worden ook de uitkomsten van het participatieproces betrokken en wordt rekening gehouden met (eerdere) besluitvorming door gemeenten.

Het resultaat, in de vorm van een planMER kan, indien gewenst, vervolgens ook worden gebruikt bij de voorbereiding van overige plannen zoals een gemeentelijke omgevingsvisie, een (gedeeltelijke herziening van het) omgevingsplan, herijking van een RES 1.0 of een mogelijke herziening van de provinciale omgevingsvisie en/of omgevingsverordening.

1.3 Reikwijdte van het planMER

Met het planMER worden de milieugevolgen van een inpassingsplan of projectbesluit voor de oprichting, wijziging of uitbreiding van een windpark onderzocht. Het planMER beperkt zich tot onderzoek naar de milieugevolgen van windenergie. Aan de hand van dat onderzoek kan worden bepaald welke onderzoeksgebieden in de provincie Utrecht meer of minder geschikt zijn voor de ontwikkeling van windenergie, of geschikt te maken zijn na het treffen van maatregelen.

De milieugevolgen betreffen ruimtelijk relevante milieugevolgen die optreden in de gebruiksfase. Het gaat om effecten op de fysieke leefomgeving. Tijdelijke effecten die kunnen optreden tijdens de bouwfase worden in het planMER niet beschouwd. Dat is niet passend bij het detailniveau van een planMER.

Naast het beoordelen van milieugevolgen (negatieve effecten) worden ook effecten op het bereik van overige beleidsdoelen beoordeeld zoals de mogelijkheden voor het combineren van netaansluitingsmogelijkheden met grondgebonden zonnepanelen. Verder worden overige effecten onderzocht zoals de impact op het elektriciteitsnet.

Met behulp van de verkregen inzichten uit het planMER stelt het bevoegd gezag, GS van Utrecht, een voorkeursalternatief (VKA) samen. Het planMER is een van de bronnen die input geeft voor dat voorkeursalternatief, naast andere input zoals het participatietraject met gemeenten en overige stakeholders. Verder is de afweging van een voorkeursalternatief ook een politieke beslissing waarbij rekening wordt gehouden met gemeentelijk beleid en bestuurlijke afspraken. Meer informatie over afstemming met gemeenten en RES regio's is te vinden in Hoofdstuk 4.

1.4 M.e.r.-procedure

1.4.1 *Juridische grondslag m.e.r.- procedure*

Het huidig wettelijk kader bestaat uit de Wet milieubeheer (Wm), het Besluit milieueffectrapportage en de Wet ruimtelijke ordening (Wro). Met de inwerkingtreding van de Omgevingswet (Ow) vervalt de huidige wetgeving waarin MER en m.e.r.-

(beoordelings)procedures zijn geregeld. Daarvoor in de plaats komt een nieuw wetgevingstelsel.

In tegenstelling tot de huidige limitatieve opsomming van kaderstellende plan-m.e.r.-(beoordelings)plichtige plannen, kent de Ow conform de SMB⁴-richtlijn een algemene omschrijving. De planMER plicht is van toepassing op omgevingsvisies, omgevingsplannen, het programma en de voorkeursbeslissing⁵, in het geval deze kaderstellend zijn voor m.e.r.-(beoordelingsplichtige) activiteiten.

Afdeling 16.4 Ow en hoofdstuk 11 van het Omgevingsbesluit bevatten de regelgeving over de milieueffectrapportage. Het doel van milieueffectrapportage (m.e.r.) is om het milieubelang een volwaardige plaats te geven in de besluitvorming over dergelijke activiteiten. De activiteiten waarvoor dit van toepassing is, zijn gegeven in bijlage V bij het Omgevingsbesluit (Ob). De vereisten voor de inhoud van een planMER staan beschreven in artikel 11.3 van het Omgevingsbesluit.

De aparte kennisgeving van het voornemen een MER op te stellen en de mogelijkheid tot het indienen van zienswijzen op het voornemen tot het opstellen van een MER, zoals opgenomen in de Wet milieubeheer (Wm), zijn niet opgenomen in de Omgevingswet en/of Omgevingsbesluit. Omdat voor de m.e.r.-procedure geen overgangsrecht is geregeld, en de procedure nu start, wordt een kennisgeving gedaan op grond van de Wm. Wat onder de huidige wetgeving en de Omgevingswet gelijk blijft is dat bij de start van de m.e.r.-procedure de wettelijke overlegpartners moeten worden geraadpleegd over de reikwijdte en het detailniveau voor het MER. De notitie die daarvoor wordt opgesteld (ontwerp NRD) wordt tevens gebruikt voor de kennisgeving.

De ontwerp NRD wordt voor een periode van 6 weken ter inzage gelegd. Gedurende deze periode wordt eenieder in de gelegenheid gesteld om een reactie te geven (zienswijzen).

Gedurende de zienswijzenperiode wordt tevens vrijwillig advies gevraagd aan de Commissie voor de milieueffectrapportage.

1.4.2 *Betrokken partijen*

Over de reikwijdte en het detailniveau van de informatie in het milieueffectrapport raadpleegt het bevoegd gezag de andere bestuursorganen en instanties. Uiterlijk op het moment van terinzagelegging van de NRD (vrijwillig) en het milieueffectrapport (verplicht in geval van een planMER) stelt het bevoegd gezag de Commissie voor de milieueffectrapportage in de gelegenheid hierover te adviseren.

Initiatiefnemer

De initiatiefnemer van het planMER t.b.v. windenergie is het college van Gedeputeerde Staten van Utrecht (kortweg GS).

⁴ Smb: strategische milieubeoordeling

⁵ Art. 16.34 lid 2 Ow

Bevoegd gezag

GS van Utrecht zijn bevoegd gezag voor windenergieprojecten met een opgesteld vermogen van ten minste 5 MW⁶. Als GS gebruik maakt van deze bevoegdheid moet GS voor ruimtelijke besluitvorming over windenergie, onder de Omgevingswet, de projectprocedure volgen. Het resultaat moet worden vastgelegd in een projectbesluit. Onder de huidige Wro zijn PS bevoegd gezag voor vaststelling van een inpassingsplan en daarmee ook bevoegd gezag voor het planMER.

Overlegpartners

Alle organisaties en bestuursorganen die op grond van de Omgevingswet/Wet milieubeheer een rol hebben worden betrokken. Dit zijn in elk geval alle 26 gemeenten in de provincie Utrecht, de RES-regio's, Rijkswaterstaat, Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (RCE), Stedin, Gasunie, Waterschap De Stichtse Rijnlanden, Waterschap Amstel, Gooi en Vecht, Waterschap Rivierenland, Waterschap Vallei & Veluwe, Veiligheidsregio Utrecht en GGD regio Utrecht. Daarnaast moet het dagelijks bestuur van aangrenzende gemeenten en provincies worden geïnformeerd in verband met eventuele grensoverschrijdende milieueffecten.

Commissie voor de milieueffectrapportage

De onafhankelijke Commissie voor de milieueffectrapportage (Cie. m.e.r.) beoordeelt zowel de ontwerp NRD als het definitieve planMER op juistheid en volledigheid. Op grond van de m.e.r.-wetgeving is toetsing van het planMER door de onafhankelijke Cie. m.e.r. verplicht. Advies over de reikwijdte en het detailniveau vindt op vrijwillige basis plaats. De Cie. M.e.r. brengt advies uit aan het bevoegd gezag.

Overige belanghebbenden

In de fase van de tervisielegging van deze ontwerp NRD kiest de provincie ervoor eenieder de gelegenheid te bieden zienswijzen kenbaar te maken via schriftelijke reacties.

In Hoofdstuk 4 is beschreven hoe het participatieproces in het kader van de NRD, het planMER en de projectprocedure wordt uitgevoerd.

1.5 Leeswijzer

Voorliggende notitie bestaat uit vier hoofdstukken. Hoofdstuk 2 gaat in op de voorgenomen activiteit en de alternatieven. Hoofdstuk 3 gaat in op de te onderzoeken onderwerpen en de te hanteren beoordelingscriteria. In Hoofdstuk 4 wordt een toelichting gegeven op het beoogde participatieproces. Bijlage A bevat alternatieve versies van een aantal belangrijke figuren t.b.v. lezers met een visuele beperking. Bijlage B bevat een lijst van begrippen die in de NRD en het planMER worden gebruikt. In Bijlage C zijn de onderzoeksgebieden samengevat.

⁶ Dit volgt uit artikel 9e eerste lid Elektriciteitswet 1998

Hoofdstuk 2 Activiteit en alternatieven

2.1 Inleiding

Dit hoofdstuk beschrijft de activiteiten en alternatieven voor het planMER Windenergie Utrecht. Het doel is om voor het einde van 2030 ten minste 1 TWh duurzame elektriciteit op te wekken met windenergie in de provincie Utrecht. Begin 2023 is in provincie Utrecht 34 MW opgesteld vermogen aan windturbines aanwezig⁷, goed voor een opwekcapaciteit van 0,076 TWh aan windenergie. Er zijn twee projecten waarvoor besluitvormingsprocedures zijn gestart of waarvoor een vergunning is verleend: Windpark Goyerbrug (gemeente Houten) en Energielandschap Rijnenburg en Reijerscop (gemeente Utrecht). Daarnaast is een m.e.r.-beoordelingsbeslissing genomen voor windturbines op De Isselt in Amersfoort. Rekening houdend met deze lopende projecten, samen goed voor circa 0,21 TWh, bedraagt de resterende opgave tot 2030 circa 0,71 TWh aan opwekcapaciteit voor windenergie. Het planMER wordt in verband met deze opgave uitgevoerd. Ruimtelijke besluitvorming over individuele projecten kan ofwel door gemeenten ofwel door provincie Utrecht worden uitgevoerd.

Het planMER onderzoekt de milieueffecten van de activiteit en vergelijkt de verschillende onderzoeksgebieden met de referentiesituatie en met elkaar. De resultaten van dit milieueffectenonderzoek dienen als input voor de zogeheten voorkeursbeslissing (vrijwillige stap in projectprocedure onder de Omgevingswet) en één of meer op te stellen projectbesluiten. Het afgeronde MER kan tevens dienen als planMER voor ruimtelijke besluitvorming door gemeenten en kan dienen als onderlegger of bouwsteen voor een volgende of herijkte RES..

In de volgende paragrafen wordt dieper ingegaan op de referentiesituatie, de te onderzoeken activiteit en de totstandkoming van alternatieven. De beoordeling van effecten in het planMER vindt plaats in twee stappen. Eerst worden effecten van alle onderzoeksgebieden in beeld gebracht. Vervolgens worden thematische alternatieven samengesteld en beoordeeld. Deze alternatieven bestaan uit een verzameling onderzoeksgebieden.

2.2 Voorgenomen activiteit

De voorgenomen activiteit betreft de grootschalige opwek van elektriciteit met behulp van windturbines in de provincie Utrecht. Moderne windturbines kunnen jaarlijks meer dan 20 GWh aan elektriciteit produceren, hetgeen gelijk staat aan het jaarlijks elektriciteitsverbruik van circa 6.000 huishoudens. De specifieke productie is afhankelijk van de grootte van de windturbine en de omstandigheden op de betreffende locatie.

⁷ Bron: www.windstats.nl

Om een realistisch beeld te krijgen van de milieueffecten van moderne windturbines worden in het planMER grote, op de Nederlandse markt verkrijgbare windturbines beschouwd. De milieueffecten worden onderzocht aan de hand van een referentiewindturbine met een rotordiameter van 162 m, een ashoogte van 160 en een tiphoogte van 241 m. Een referentieturbine met deze afmetingen is tevens gebruikt voor de inventarisatie van potentiële onderzoeksgebieden (belemmeringenstudie)

Het feit dat in het planMER gebieden worden onderzocht met modellering aan de hand van een referentieturbine met bepaalde afmetingen, betekent niet dat met de toekomstige ruimtelijke plannen of omgevingsvergunningen enkel windturbines van deze omvang mogelijk zullen zijn. Het onderzoek is bedoeld voor de afweging van locaties en representatief voor de huidige stand van de techniek.

In het kader van het planMER is het niet nodig om per onderzoeksgebied verschillende afmetingen windturbines te onderzoeken gezien het hier gaat om vergelijking van gebieden ten opzichte van elkaar. Verdiepend onderzoek naar milieueffecten van verschillende mogelijke opstellingen en afmetingen per onderzoeksgebied vindt in een later stadium plaats, in het kader van besluitvorming over individuele projecten waarvoor (vanaf 2 windturbines) een m.e.r.-beoordeling of een vrijwillig projectMER⁸ wordt uitgevoerd. Dit onderzoek kan ook worden uitgevoerd in een fase waarin een ontwikkelaar of coöperatie betrokken is.

In het planMER ligt de focus op grootschalige opwek met behulp van windenergie. Om die reden worden milieueffecten van kleine windturbines niet onderzocht (kleine windturbines zoals bedoeld in artikel 5.3 van de Interim Omgevingsverordening provincie Utrecht, soms ook wel agrarische windturbines genoemd). Deze turbines zijn niet m.e.r.-beoordelingsplichtig en hebben alleen effecten op zeer lokale schaal. Uiteraard telt de opwekcapaciteit – mits de windturbine een vermogen van 15 kW of meer heeft – wel mee in het kader van de RES doelstelling.

Naast de ontwikkeling van productie-installaties voor lokale opwek van elektriciteit spelen energieopslagsystemen een steeds grotere rol in het energiesysteem. Milieueffecten van energieopslagsystemen worden in dit planMER niet onderzocht. In de voorkeursbeslissing wordt geen richting gegeven aan locaties waar deze systemen meer of minder geschikt zijn. Per project moet worden beoordeeld op welke wijze een energieopslagsysteem, als dat deel uitmaakt van het voornemen, het beste ruimtelijk kan worden ingepast.

2.3 Belemmeringenstudie

De mogelijkheden voor windturbines worden ruimtelijk beperkt doordat afstand tot verschillende objecten en functies moet worden aangehouden. Enkele voorbeelden hiervan zijn de afstand tussen windturbines en hoogspanningsverbindingen, spoorwegen en buisleidingen. In verband met de begrenzing van het plangebied voor het planMER is voor woningen en ander gevoelige objecten eveneens een

⁸ Een planMER betreft een MER dat wordt opgesteld voor kaderstellende plannen, zoals visies, verordeningen en een omgevingsplan. Een projectMER wordt opgesteld voor besluiten over m.e.r.-plichtige activiteiten, zoals vergunningen. Voor besluiten over windparken tot 20 windturbines geldt een m.e.r.-beoordelingsplicht. Voor windparken van 20 windturbines of meer is sprake van een project-m.e.r.-plicht. Een plan-m.e.r.-plicht geldt voor alle kaderstellende plannen, zowel voor m.e.r.-beoordelingsplichtige als project-m.e.r.-plichtige activiteiten.

minimale afstand aangehouden waarbinnen naar verwachting geen ontwikkeling van windenergie mogelijk is, in dit geval vanwege onaanvaardbare effecten op het woon- en leefklimaat.

Voorafgaand aan de start van de m.e.r.-procedure heeft provincie Utrecht een inventarisatie⁹ laten uitvoeren naar potentiële onderzoeksgebieden voor windenergie. Deze inventarisatie vormt tevens het vertrekpunt voor het planMER. De in die inventarisatie gehanteerde belemmeringen (voor het kunnen ontwikkelen van windturbines) en buffers tot objecten en functies vormen tevens het vertrekpunt voor het planMER. De belemmeringen zijn daarom hieronder toegelicht.

Deze eerste stap zorgt er in grote mate voor dat er geen geschikte onderzoeksgebieden over het hoofd worden gezien en dat in het planMER geen op voorhand technisch onhaalbare onderzoeksgebieden en onderzoeksgebieden met complexe belemmeringen worden meegewogen.

2.3.1 *Harde belemmeringen voor windturbines*

De belemmeringenanalyse bevat de volgende onderwerpen:

Tabel 1

Belemmeringenanalyse

- | | |
|--|---|
| ➤ Woningen en andere geluidgevoelige objecten* | ➤ Hoogspanningsinfrastructuur |
| ➤ Overige bebouwing: panden | ➤ Buisleidingen (zoals aardgasleidingen) |
| ➤ Rijks-, spoor en vaarwegen | ➤ Bestaande windturbines (referentiesituatie) |
| ➤ Luchtvaartrestrictievlakken | ➤ Natura 2000-gebieden |
| | ➤ Ganzenrustgebieden |

* *Geluidgevoelige objecten zijn objecten met een woon-, zorg- of onderwijsfunctie die als zodanig aangemerkt staan in de Basisregistratie Adressen en Gebouwen (BAG), alsmede ligplaatsen voor woon-schepen en staanplaatsen.*

Rondom belemmeringen die zich in of nabij de onderzoeksgebieden voor windenergie bevinden, worden minimale afstanden (buffers) aangehouden die volgen uit of zijn afgeleid van wet- en regelgeving. Deze bufferafstanden staan beschreven in Tabel 2. De referentiewindturbine is schematisch weergegeven in Figuur 4.

Tabel 2

Toelichting afstanden harde belemmeringen voor windenergie

Belemmering	Toelichting	Afstand
Woningen en andere geluidgevoelige objecten, buiten de bebouwde kom	Voor woningen en andere geluidgevoelige objecten gelden geen wettelijke minimumafstanden tot windturbines. In 2023 treden naar verwachting nieuwe landelijke windturbinebepalingen in werking waarmee geluid, slagschaduwduur en externe veiligheidseffecten van windturbines worden genormeerd. Bij een afstand kleiner dan 300 meter tussen windturbines en woningen kan naar verwachting niet aan normen met betrekking tot geluid, slagschaduw en externe veiligheid worden voldaan. In het planMER zijn alle verblijfsobjecten die in het BAG een woon-, zorg- of onderwijsfunctie hebben als geluidgevoelige objecten beschouwd.	300 m
Woningen en andere geluidgevoelige objecten, binnen de bebouwde kom	De mate waarin een windpark tot (al dan niet toelaatbare) hinder leidt is locatie-specifiek maatwerk, dat onder andere afhangt van het aantal geluidgevoelige objecten in de omgeving. Nabij gebieden met een dichte bewoning zal een windpark eerder tot meer hinder leiden. Om	400 m

⁹ <https://www.stateninformatie.provincie-utrecht.nl/documenten/Overig-1/PS2022MM46-09-8-Potentiele-onderzoeksgebieden-windenergie-Provincie-Utrecht-220704.pdf>

Belemmering	Toelichting	Afstand
lige objecten, binnende bebouwde kom	deze reden is er een aanvullende minimumafstand tot woningen en overige geluidsgevoelige objecten binnen de bebouwde kom gehanteerd. In het Provinciaal Programma Wonen en Werken (2021) en in de Provinciale Ruimtelijke Structuurvisie/ Provinciale Ruimtelijke Verordening (2016) zijn <i>uitbreidingslocaties wonen</i> opgenomen. Omdat de woningbouwplannen in deze gebieden vergevorderd zijn, is een afstand van 400 meter tot deze gebieden tevens als harde belemmering beschouwd.	
Overige bebouwing: panden	Overige panden vormen een harde belemmering omdat een windturbine vanzelfsprekend niet op het pand kan komen te staan. Omdat overdraai van windturbines boven overige bebouwing niet bij voorbaat is uitgesloten, is tot panden geen bufferafstand aangehouden.	n.v.t.
Rijkswegen	Langs rijkswegen wordt op basis van een Beleidsregel van Rijkswaterstaat plaatsing van windturbines toegestaan bij een afstand van een halve rotordiameter, met een minimum van 30 meter uit de rand van de verharding.	$\frac{1}{2}$ x rotordiameter
Spoorwegen	ProRail hanteert een afstandseis van 11 meter + $\frac{1}{2}$ x rotordiameter (met een minimum van 30m) vanaf het hart van het buitenste spoor.	$\frac{1}{2}$ x rotordiameter + 11 m
Vaarwegen	De beleidsregel voor het plaatsen van windturbines op, in of over rijkswaterstaatswerken schrijft een minimale afstand tot de rand van de vaarweg voor van ten minste de helft van de rotordiameter, voor vaarwegen waarvoor Rijkswaterstaat vaarwegbeheerder is.	$\frac{1}{2}$ x rotordiameter
Hoogspannings-Infrastructuur	Tennet heeft in het Handreiking Risicozonering Windturbines (HRW 2020) een adviesafstand opgenomen voor het transportnetwerk van 110 kV tot en met 380 kV. Deze afstand is gelijk aan de maximale werpafstand bij nominaal toerental of indien deze groter is, de ashoogte + $\frac{1}{2}$ rotordiameter (in het planMER is 241m aangehouden). Deze adviesafstand geldt niet als harde eis, kleinere afstanden zijn in overleg met Tennet bespreekbaar. Voor het MER is uitgegaan van een minimumafstand gelijk aan de tiphoogte van het referentiewindturbine type.	ashoogte + $\frac{1}{2}$ rotordiameter
Buisleidingen	Handreiking Risicozonering Windturbines 2020 houdt voor ondergrondse gasleidingen als risicoafstand de grootste waarde aan van: - De tiphoogte - De maximale werpafstand bij nominaal toerental Deze risicoafstand geldt niet als harde eis, kleinere afstanden zijn in overleg met de leidingbeheerder bespreekbaar, mits wordt aangetoond dat geen ontoelaatbare veiligheidsrisico's optreden. Voor het planMER is uitgegaan van een afstand ter grootte van een halve rotordiameter tot de buisleiding.	$\frac{1}{2}$ x rotordiameter
Bestaande/geplande windturbines	Om verhoogde slijtage als gevolg van turbulentie en een verminderde elektriciteitsopbrengst te vermijden dient een minimumafstand tussen windturbines te worden aangehouden. Deze is niet vastgelegd in wet- of regelgeving, maar wordt door fabrikanten en ontwikkelaars wel vereist bij realisatie van nieuwe windparken. Voor het planMER is uitgegaan van een minimale onderlinge tussenafstand van 3 maal de rotordiameter, in dit geval dus 486 meter.	3 x rotordiameter
Bouwhoogtebeperkingen luchtvaart	Nabij luchthavens, radarposten voor defensie en nabij opstellingen met communicatie en navigatieapparatuur gelden vlakken waarbinnen een bouwhoogtebeperking van toepassing is. Na toetsing door het bevoegd gezag kan soms van deze bouwhoogtebeperkingen worden afgeweken; de kansrijkheid tot afwijken verschilt per bouwhoogtebeperkingsvlak. Bouwhoogtebeperkingsvlakken waarbinnen een zeer kleine kans op afwijken wordt verwacht zijn in dit planMER als harde belemmeringen beschouwd. Het gaat daarbij om bouwhoogtebeperkingsvlakken die dichtbij de luchthaven liggen: met name binnen deze vlakken zullen naar verwachting relatief veel vliegtuigen laag vliegen. Bouwhoogtebeperkingsvlakken waarbinnen een grotere kans op afwijken wordt verwacht (omdat deze bouwhoogtebeperkingsvlakken relatief verder van de luchthaven liggen) zijn in dit planMER niet als harde	$\frac{1}{2}$ x rotordiameter

Belemmering	Toelichting	Afstand
	belemmeringen beschouwd. Binnen de provincie Utrecht geldt dat rekening moet worden gehouden met dergelijke bouwhoogtebeperkingen rond luchthaven Hilversum, opgenomen in de Verordening luchthavenbesluit Hilversum en de Omgevingsverordening Noord-Holland.	
Natura 2000-gebieden	De Interim Omgevingsverordening van de provincie Utrecht staat het ontwikkelen van windturbines in Natura 2000-gebieden niet toe. Om overdraai over een Natura 2000-gebied uit te sluiten is een afstand van een halve rotordiameter tot deze gebieden als harde belemmering beschouwd.	½ x rotordiameter
Gasrustrustgebieden	De Interim Omgevingsverordening van de provincie Utrecht staat het ontwikkelen van windturbines in gasrustrustgebieden niet toe. Om overdraai over een gasrustrustgebied uit te sluiten is een afstand van een halve rotordiameter tot deze gebieden als harde belemmering beschouwd.	½ x rotordiameter
Waterwingebied	Binnen de waterwingebieden bevinden zich onttrekkingsputten waarmee grondwater voor de bereiding van drinkwater wordt onttrokken. De Interim Omgevingsverordening provincie Utrecht staat binnen waterwingebieden geen activiteiten toe die een risico vormen voor de kwaliteit van het grondwater, zoals het verstoren van de bodem. Omdat de fundering van een windturbine naar alle waarschijnlijkheid wel tot een dergelijke verstoring zal leiden, zijn de waterwingebieden als harde belemmering beschouwd.	n.v.t.

2.3.2 *Complexe belemmeringen provincie Utrecht*

Naast ‘harde’ belemmeringen op grond van landelijk beleid en normstelling wordt bij de locatieafweging voor windenergie tevens rekening te worden gehouden met enkele overige belemmeringen voor windenergie. Dit betreft gebieden waar de ontwikkeling van windenergie niet is uitgesloten maar waar wel een beperkende werking uitgaat van overige (provinciale) beschermingsregimes. Het betreft gebieden waar opgaven liggen om specifieke natuurwaarden, cultuurhistorische waarden en/of recreatieve waarden te behouden. Inpassing van windenergie in dergelijke gebieden is complex, vraagt veel onderzoek en kent een lange doorlooptijd. Gelet op het feit dat de opgave voor 2030 volgens afspraken in het kader van de RES 1.0 voor het einde 2024 moet zijn vergund ligt het niet voor de hand om deze gebieden mee te nemen in een provinciebrede onderzoeksgebieden (tenzij een van de gemeenten daarvoor een verzoek heeft ingediend, zie paragraaf 2.4). Ze zijn waarschijnlijk ook niet nodig om de doelstelling te behalen, de verwachting is dat het resterende plangebied voldoende onderzoeksruimte en keuzemogelijkheden biedt voor windenergie. Om bovengenoemde redenen is gekozen om gebieden als benoemd in Tabel 3 als complexe belemmeringen te beschouwen.

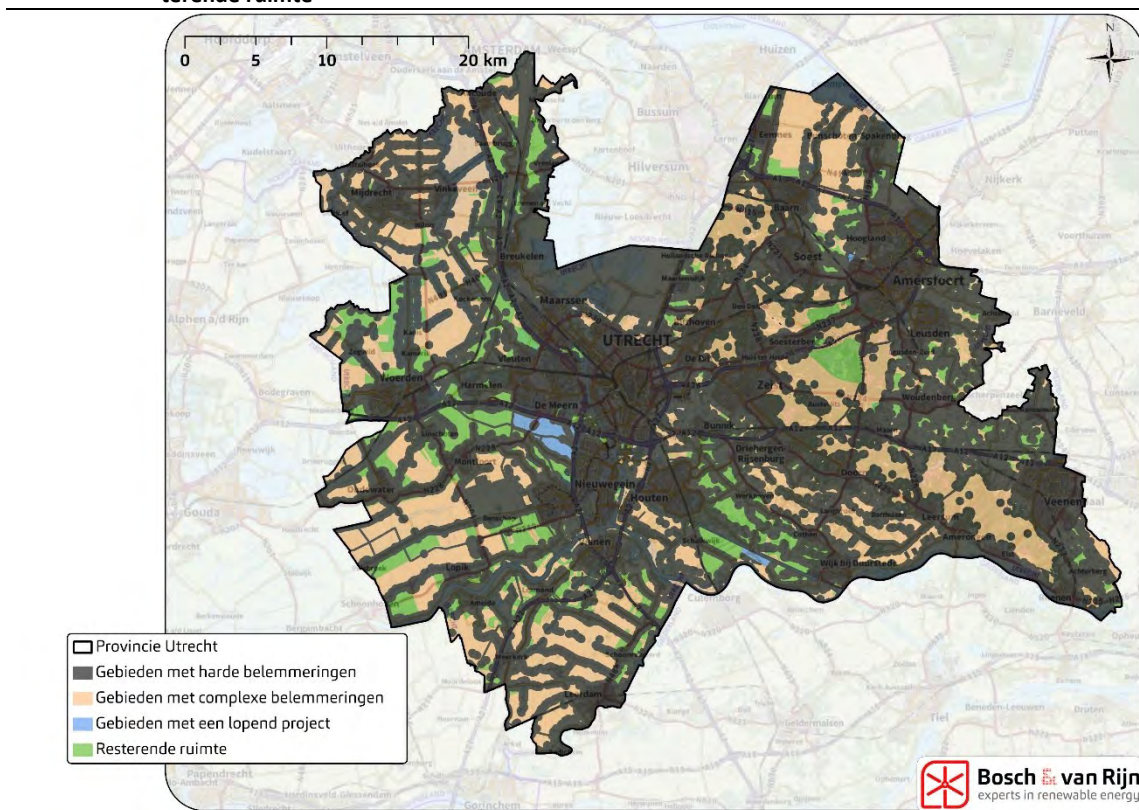
Tabel 3 Complexe belemmeringen

Belemmering	Toelichting	Afstand
Natuurnetwerk Nederland (NNN)	Binnen het Natuurnetwerk Nederland, als begrensd in de Provinciale Omgevingsverordening, gelden regels met het oog op natuurbescherming, het in stand houden en versterken van een robuust netwerk van natuurgebieden en het behouden en versterken van de biodiversiteit.	½ x rotordiameter
Weidevogelkerngebieden	Gebieden waar op grond van de provinciale Omgevingsverordening inspanningen voor het behoud en beheer van weidevogels en weidevogelgebied zijn geconcentreerd.	½ x rotordiameter
Stiltegebieden	Binnen stiltegebieden gelden regels voor behoud van rust en het weren van gebiedsvreemd geluid met het oog op het beleven van de rust door mens en dier. De ‘stille kern’ en ‘bufferzone stiltegebied’, als begrensd in	n.v.t.

Belemmering	Toelichting	Afstand
Unesco Werelderfgoed Hollandse Waterlinies	de Interim Omgevingsverordening, zijn in deze studie als complexe belemmering beschouwd. Het Afwegingskader Energietransitie Hollandse Waterlinie bevat een zonerings die een risico aangeeft op aantasting van kernkwaliteiten van de Hollandse Waterlinies bij de ontwikkeling van windenergie. Het afwegingskader sluit geen gebieden uit maar geeft inzicht in de kansrijkheid. De in het Afwegingskader begrensde rode en oranje zones zijn getypeerd als belemmeringsgebied voor het planMER.	½ x rotor-diameter

Hieronder is de kaart met belemmeringen weergegeven die tot stand is gekomen aan de hand van belemmeringen uit bovenstaande tabellen 1 en 2. Deze kaart laat zien waar windturbines op voorhand niet worden onderzocht in het planMER en geeft daardoor ook inzicht in de resterende gebieden die gezamenlijk het plangebied vormen voor het planMER. Dit betekent niet dat de ontwikkeling van windenergie is uitgesloten in gebieden die in het planMER als belemmeringsgebied zijn beschouwd. Het provinciaal ruimtelijk beleid, vastgelegd in de Interim Omgevingsverordening, is leidend voor ruimtelijk ontwikkelingen.

Figuur 2 Gebieden met harde of complexe belemmeringen voor windturbines, al lopende projecten en resterende ruimte



2.4 Onderzoeksgebieden

Na de begrenzing van het belemmeringsgebied resteren gebieden die gezamenlijk worden beschouwd als onderzoeksgebieden voor windenergie. Om onderzoekstellingen te modelleren en gebieden te kunnen vergelijken is een logische begrenzing van onderzoeksgebieden gekozen. In het planMER worden alle mogelijke onderzoeksgebieden voor windenergie onderzocht waarna vervolgens alternatieven

(verschillende groepen van onderzoeksgebieden die samen een invulling aan de opgave zouden kunnen geven) worden samengesteld en beoordeeld.

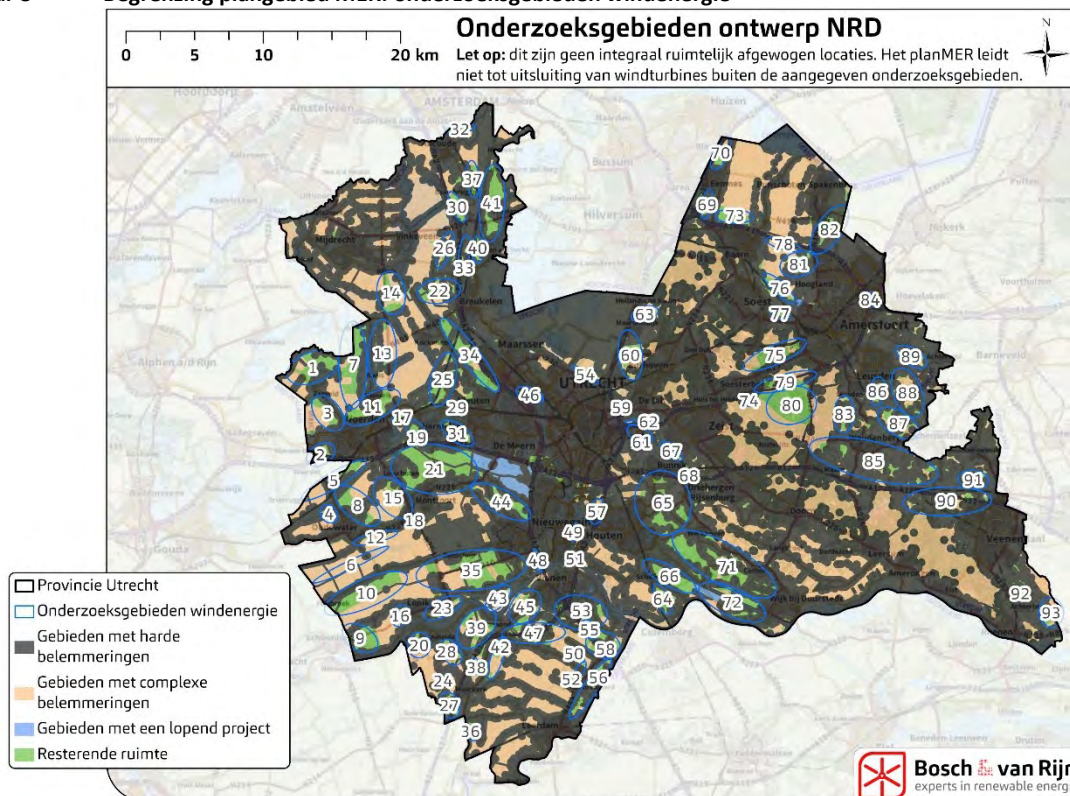
Aan de potentiële onderzoeksgebieden uit de reeds uitgevoerde belemmeringenstudie zijn onderzoeksgebieden toegevoegd die door gemeenten of waterschappen zijn aangedragen bij de provincie met de vraag om deze in het planMER mee te nemen. Ook zijn in overleg met Rijkswaterstaat gebieden toegevoegd omdat ze samen met gemeenten en provincie worden verkend in het kader van het programma Opwek van Energie op Rijksvastgoed (OER project A28):

1. **Windlocaties die op verzoek van gemeenten zijn toegevoegd aan de NRD.**
Het gaat hierbij om locaties waarvoor gemeenten een voorkeur uitspreken of die uit eerder doorlopen participatieprocessen naar voren zijn gekomen. Het kan zijn dat deze locaties in de belemmeringstudie buiten de onderzoeksgebieden zijn gevallen, bijvoorbeeld vanwege ligging of opwekpotentie. Op verzoek van gemeenten worden deze locaties toegevoegd.
2. **Windlocaties die deel uitmaken van een gemeentelijk planMER.**
Gebieden uit een gemeentelijk planMER die nog geen deel uitmaakten van de studie van de provinciale belemmeringenstudie zijn toegevoegd aan de lijst met onderzoeksgebieden. Dit betreft locaties in gemeente Utrecht en gemeente Vijfheerenlanden. Voor zover deze locaties overlappen met onderzoeksgebieden zoals die in de belemmeringenstudie van de provincie zijn begrensd, wordt de begrenzing van de provincie aangehouden. Deze gebieden worden toegevoegd om het provinciale planMER zo compleet mogelijk te maken. Beoordeling van onderzoeksgebieden in het provinciale planMER staat los van de beoordeling in een gemeentelijk planMER omdat sprake is van verschillen in begrenzing van gebieden en beoordelingscriteria. Bij de samenstelling van het voorkeursalternatief wordt rekening gehouden met besluitvorming over gemeentelijke planMERren en de gemeentelijke plannen en besluiten waarvoor die planMERren zijn uitgevoerd.

In Bijlage C is ter informatie een tabel opgenomen waarin alle onderzoeksgebieden die deel uitmaken van het planMER zijn opgesomd. In de kolom 'toelichting' is inzichtelijk gemaakt of het onderzoeksgebied voortkomt uit de provinciale inventarisatie of daaraan is toegevoegd.

In het planMER hebben alle onderzoeksgebieden dezelfde status. Er wordt geen onderscheid gemaakt in status of herkomst van onderzoeksgebieden, de milieueffecten van alle gebieden binnen de provincie worden op eenzelfde manier inzichtelijk. Dat betekent niet dat de context en historie van de totstandkoming van gebieden niet wordt betrokken bij de uiteindelijke afweging. Dit vindt echter pas plaats in de fase van de afweging van het voorkeursalternatief en de samenstelling van de provinciebrede voorkeursbeslissing.

Figuur 3 Begrenzing plangebied MER: onderzoeksgebieden windenergie



Bij de start van het planMER kan blijken dat bepaalde onderzoeksgebieden toch geen ruimte blijken te bieden voor windturbines of dat onderzoek en beoordeling van effecten in bepaalde gebieden niet doelmatig is. In dat geval zal het planMER hiervan een gedegen onderbouwing bevatten.

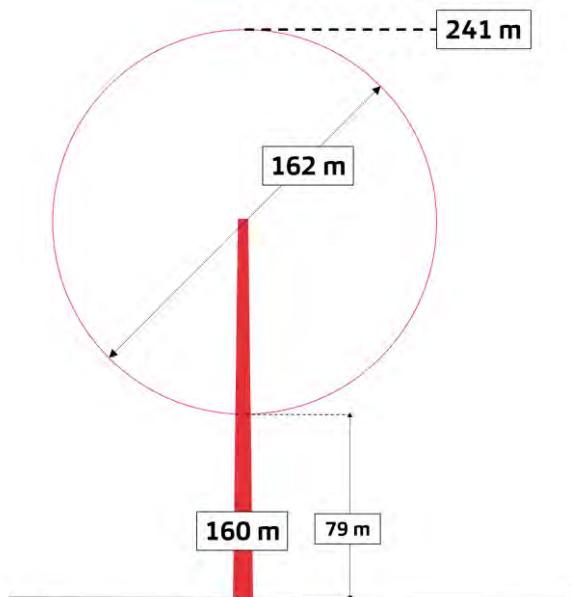
NB: Het feit dat gebieden deel uitmaken van het planMER betekent niet dat dergelijke gebieden automatisch in beeld komen voor daadwerkelijke plaatsing van windturbines: dat is een keuze die pas in de fase van de afweging van het voorkeursalternatief en de voorkeursbeslissing wordt gemaakt. De keuze wordt mede op basis van de resultaten van het planMER gemaakt,.

2.4.1 *Onderzoeksgebieden en onderzoekopstellingen*

Om milieueffecten te kunnen onderzoeken wordt in het planMER gewerkt met indicatieve lijn opstellingen of clusteropstellingen met windturbines. Deze modellering van opstellingen is indicatief maar wel noodzakelijk om effecten te kunnen beoordelen en opwekpotentie per onderzoeksgebied inzichtelijk te maken. Voor alle onderzoeksgebieden geldt dat effecten op alle in deze NRD genoemde milieuaspecten worden beoordeeld.

Voor de modellering van opstellingen met windturbines is gebruik gemaakt van een referentiewindturbintype waarvan de afmetingen zijn weergegeven in Figuur 4.

Figuur 4 Schematische weergave afmetingen referentiewindturbintype.



2.5 Beoordeling van onderzoeksgebieden

Elk onderzoeksgebied wordt aan dezelfde effectbeoordeling onderworpen. Op deze manier kan een vergelijking gemaakt worden tussen de onderzoeksgebieden. Hoofdstuk 3 beschrijft in meer detail hoe de onderzoeksgebieden worden beoordeeld.

Vervolgens worden milieueffecten in kaart gebracht en beoordeeld voor alternatieven die zijn samengesteld uit één of meer onderzoeksgebieden (zie volgende paragraaf). Op basis van de verwachte milieueffecten en de verwachte opbrengst kan de provincie keuzes maken voor de samenstelling van een voorkeursalternatief waarbij de relatie met het doelbereik (de doelstelling voor opwek van windenergie) bij de besluitvorming wordt betrokken.

2.6 Thematische alternatieven

Na de effectbeoordeling van de onderzoeksgebieden (stap 1) worden enkele thematische alternatieven samengesteld (stap 2). Door alternatieven te formuleren die vanuit het oogpunt van één onderzoeksthema optimaal zijn samengesteld (lees: zo min mogelijk negatieve milieueffecten op dat thema) en deze alternatieven op alle beoordelingscriteria te scoren, wordt een beeld verkregen van de mogelijkheden voor het maken van beleidskeuzes. Te denken valt aan een alternatief 'landschap', een alternatief 'leefomgeving' of een alternatief 'netaansluiting'. De formulering en samenstelling van alternatieven kan pas plaatsvinden nadat de effectbeoordeling van onderzoeksgebieden is afgerond.

Omdat voor alle alternatieven tevens de mate van doelbereik (1 TWh) wordt beoordeeld, wordt alle relevante informatie aangereikt om een voorkeursalternatief te formuleren en gebieden te selecteren voor opname in de voorkeursbeslissing. In het planMER worden slechts alternatieven beoordeeld en vergeleken zonder rekening te houden met in het verleden opgestelde beleidskaders. De beoordeling van alternatieven in het planMER vindt plaats op een systematische en zo objectief

mogelijke wijze. De afweging van het voorkeursalternatief (dat kan zijn samengesteld uit verschillende alternatieven) vindt vervolgens plaats op basis van de verkregen informatie uit het planMER en overige bronnen zoals uitkomsten van het participatieproces, lokale beleidskaders, bestuurlijke afspraken en andere afwegingen.

Mogelijk worden de onderzoeksgebieden en beoordelingscriteria bij de samenstelling en beoordeling van thematische alternatieven aangepast. Het gaat in dat geval om aanpassingen die leiden tot een optimalisatie vanuit het thema waarvoor het alternatief is geformuleerd.

Ook is het mogelijk dat voor de beoordeling van thematische alternatieven andere beoordelingscriteria worden gehanteerd dan voor de beoordeling van de individuele onderzoeksgebieden. Dit kan bijvoorbeeld het geval zijn als blijkt dat de gehanteerde beoordelingscriteria in stap 1 leiden tot onvoldoende onderscheidende effecten. Het kan ook zijn dat voor stap 2 effecten beoordeeld worden aan de hand van nieuwe landelijke normen voor geluid, als die tijdens de uitvoering van het planMER bekend worden. Als daarvoor aanleiding is wordt dit nader toegelicht in het planMER.

2.7 Referentiesituatie

In het planMER worden de milieueffecten van de windturbines ten opzichte van een zogenoemde ‘referentiesituatie’ beschreven: de huidige situatie inclusief autonome ontwikkelingen. De referentiesituatie is de situatie waarin de voorgenomen activiteit niet wordt uitgevoerd. Deze beschrijving is relevant voor de beoordeling van de effecten van de alternatieven, aangezien er meer ruimtelijke opgaven liggen in de provincie Utrecht.

Autonome ontwikkelingen zijn andere (ruimtelijke) ontwikkelingen waar concreet zicht op bestaat maar die nog niet zijn gerealiseerd. Dit betekent dat er sprake moet zijn van voorbereiding van een ruimtelijk plan, besluit of planologische procedure. In het planMER worden de milieueffecten onderzocht ten opzichte van de referentiesituatie (de huidige situatie inclusief autonome ontwikkelingen).

2.7.1 Autonome ontwikkelingen

Voor de gehele provincie geldt dat er veel plannen bestaan voor nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen. Wanneer het gaat om voorzienbare ruimtelijke ontwikkelingen waarvoor concrete informatie voorhanden is, worden deze meegenomen in de referentiesituatie. Een deel van deze autonome ontwikkelingen is met de belemmeringenanalyse al meegenomen in de startkaart voor de NRD en het planMER. Overige specifieke ruimtelijke ontwikkelingen die deel moeten uitmaken van de referentiesituatie worden in het planMER benoemd in relatie tot de relevante onderzoeksgebieden.

Ook als het gaat om windparken zelf moet rekening worden gehouden met autonome ontwikkelingen. Deze windparken hoeven niet opnieuw te worden beoordeeld in een planMER maar maken deel uit van de referentiesituatie. Naast bestaande windparken maken de volgende beoogde windparken in de provincie Utrechtdeel uit van de referentiesituatie voor het planMER:

- Windpark Goyerbrug (Houten) – vergunning verleend door gemeente
- Energielandschap Rijnenburg en Reijerscop (Utrecht) – in ruimtelijke procedure

- Windturbines Isselt (Amersfoort) – vormvrije m.e.r.-beoordeling uitgevoerd

Voor bovengenoemde windlocaties die deel uitmaken van de referentiesituatie geldt dat geen alternatieven worden onderzocht. Bij de begrenzing en beoordeling van de onderzoeksgebieden wordt rekening gehouden met bestaande windparken en bovengenoemde autonome ontwikkelingen (beiden onderdeel van de referentiesituatie). Effecten worden beoordeeld ten opzichte van de referentiesituatie.



Hoofdstuk 3 Effectbeoordeling

3.1 Inleiding

In dit hoofdstuk wordt de wijze van toetsing en beoordeling van de onderzoeksgebieden en de samengestelde alternatieven aan milieuthema's toegelicht.

Per milieuthema wordt ingegaan op:

- het geldende toetsingskader
- de onderzoeksmethode in het planMER
- eventuele aanvullende onderdelen relevant voor het milieuthema
- de wijze waarop de onderzoeksgebieden worden beoordeeld voor dat thema.

In paragraaf 3.2 wordt eerst een overzicht gegeven van de milieuthema's die worden beoordeeld in het kader van het planMER.

3.2 Milieuthema's

Er wordt een specifiek beoordelingskader opgesteld waarin de verwachte milieueffecten per onderzoeksgebied voor windenergie in kaart worden gebracht, getoetst en beoordeeld. Het gaat om milieueffecten die zouden optreden in de situatie waarbij in een specifiek onderzoeksgebied een windpark zou worden gerealiseerd. Het beoordelingskader bestaat uit een groot aantal beoordelingscriteria, geclusterd per thema. Het aantal beoordelingscriteria per thema is geen maat voor de relatieve zwaarte van het betreffende thema bij de afweging van een voorkeursalternatief. De volgende thema's worden uitgewerkt in het planMER:

- Leefomgeving: geluid, slagschaduw en gezondheid (paragraaf 3.3)
- Ecologie (paragraaf 3.4)
- Landschap (paragraaf 3.5)
- Cultuurhistorie en archeologie (paragraaf 3.6)
- Bodem en water (paragraaf 3.7)
- Recreatie (paragraaf 3.8)
- Energieproductie en vermeden emissies van broeikasgassen en luchtverontreinigende stoffen (paragraaf 3.9)




Daarnaast wordt het aspect Netcapaciteit (paragraaf 3.10) separaat beoordeeld omdat dit geen milieueffect betreft.

3.2.1 *Wijze van beoordeling*

De beoordeling van de milieueffecten wordt uitgevoerd op basis van kwalitatieve en/of kwantitatieve gegevens. De milieueffecten van de onderzoeksgebieden en alternatieven worden ten opzichte van de referentiesituatie beoordeeld waarna de scores ten opzichte van elkaar kunnen worden vergeleken. Hierbij wordt een 5-

puntschaal gehanteerd zoals weergegeven in Tabel 4. In het geval van een kwantitatieve beoordeling worden getalsmatige beoordelingen opgenomen in de beoordelingstabel.

Tabel 4 5-punts beoordelingsschaal.

Effect	Beoordeling	
Positief effect	++	
Beperkt positief effect	+	
Neutraal effect	0	
Beperkt negatief effect	-	
Negatief effect	--	

Per alternatief wordt ook aangegeven wat de verwachte energieopbrengst is in GWh per jaar. Hiermee kan worden bepaald in hoeverre een alternatief bijdraagt aan de doelstelling van provincie Utrecht voor de hoeveelheid te produceren energie in 2030 (doelbereik).

3.3 Leefomgeving: geluid, slagschaduw en gezondheid

Windturbines produceren geluid. Vaak wordt dit geluid beschreven als suizend en/of zoemend. Er is veel onderzoek gedaan naar windturbinegeluid en de effecten van blootstelling aan dit geluid.

Windturbines brengen veiligheidsrisico's met zich mee die moeten worden getoetst (Plaatsgebonden Risico) of afgewogen (toename veiligheidsrisico van risico-relevante activiteiten) bij vergunningverlening. In het kader van het planMER worden externe veiligheidsrisico's beoordeeld. Verder veroorzaken windturbines bewegende slagschaduw op gebouwen als gevolg van het draaien van de rotor. Deze bewegende slagschaduw wordt als hinderlijk ervaren en moet daarom worden meegenomen bij de beoordeling van onderzoeksgebieden als het gaat om effecten op de leefomgeving.

3.3.1 Toetsingskader

Sinds een uitspraak¹⁰ van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State (ABRvS) kunnen de landelijke normen voor windturbines (vastgelegd in Activiteitenbesluit milieubeheer en de Activiteitenregeling milieubeheer) op het gebied van geluid, slagschaduw, lichtschittering en externe veiligheid niet langer worden toegepast op windparken van 3 of meer windturbines. Voor opstellingen van 3 of meer windturbines kan op dit moment, na de uitspraak van de ABRvS, geen gebruik worden gemaakt van een landelijke norm. In de uitspraak wordt expliciet genoemd dat een bevoegd gezag ervoor kan kiezen om eigen normen te hanteren en op te nemen in het bestemmingsplan of de omgevingsvergunning. Deze normen dienen te zijn voorzien van een actuele, deugdelijke, op zichzelf staande en op lokale situatie toegesneden motivering. Begin 2023 worden een planMER van de Rijksoverheid en een concept voor nieuwe landelijke windturbinebepalingen verwacht. In een planMER (dus ook niet in dit planMER) vindt geen toetsing aan normen plaats. In het eerste deel van het planMER wordt het aantal woningen binnen een drietal afstanden tot

¹⁰ (ECLI:NL:RVS:2021:1395)

windturbineopstellingen binnen zoekgebieden beoordeeld. Wanneer tijdens de uitvoering van het planMER nieuwe landelijke windturbinebepalingen bekend worden kan in het tweede een deel afstandscriterium worden gehanteerd dat op die nieuwe norm aansluit (dat kan één van de drie afstanden uit het eerste deel van het planMER zijn). Op die manier kan bij de beoordeling van alternatieven inzichtelijk worden gemaakt met welke opstellingen met windturbines naar verwachting aan de nieuwe landelijke windturbinebepalingen kan worden voldaan., ook al is de beoordeling gebaseerd op een fictieve opstelling met windturbines en is deze primair bedoeld voor een vergelijking van onderzoeksgebieden.

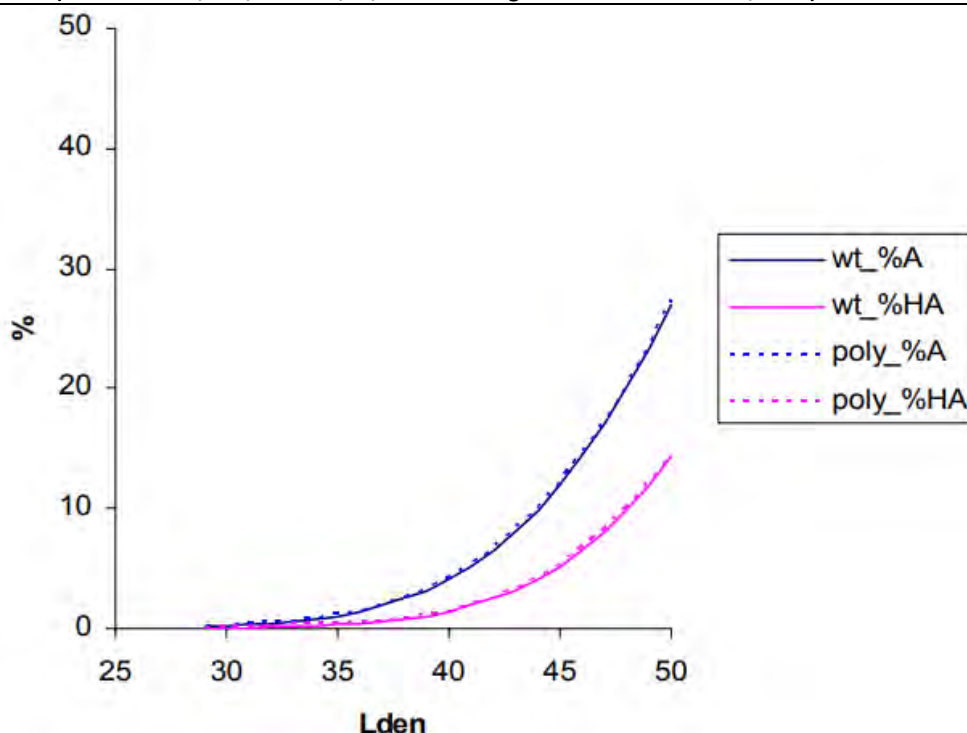
3.3.1.1

Gezondheid

Er bestaat een relatie tussen het geluidniveau van windturbines en hinderbeleving. De Wereldgezondheidsorganisatie (WHO) ziet hinder als een gezondheidseffect. Er zijn daarentegen geen eenduidige onderzoeksresultaten naar slaapverstoring door windturbines. Verder blijkt uit wetenschappelijk onderzoek dat er onvoldoende bewijs is dat het geluid van of het wonen nabij windturbines leidt tot directe gezondheidseffecten, zoals hart- en vaatziekten, stofwisselingsstoornissen en effecten op mentale gezondheid (RIVM, 2021). Het RIVM voert de komende periode diverse onderzoeken uit naar geluid van windturbines en laagfrequent geluid van diverse bronnen van omgevingslawaai. Zij betreft in haar onderzoeken ook resultaten uit andere EU-lidstaten. Indien resultaten beschikbaar komen tijdens de uitvoering van het planMER wordt hierop ingespeeld.

Bij de beleving van geluidhinder als gevolg van omgevingslawaai spelen akoestische en niet-akoestische factoren een rol. Onder akoestische factoren wordt verstaan als het geluidniveau, de duur van maximale geluidniveaus, het tijdstip en het karakter van het geluid. Onder niet-akoestische factoren worden verstaan: de mate waarin ontvangers zich aan het geluid kunnen onttrekken, de voorspelbaarheid van het karakter/duur van het geluid, en de houding ten opzichte van de bron. In het planMER wordt het aspect gezondheid beoordeeld met een criterium dat is gebaseerd op het feit dat samenhang bestaat tussen het percentage gehinderden en percentage ernstig gehinderden enerzijds en de geluidsterkte op leefniveau anderzijds (zie Figuur 5). In het planMER wordt geen keuze gemaakt voor een lokale norm. Bij besluitvorming over concrete projecten zijn naar verwachting landelijke normen voor geluid van windturbines van kracht, waaraan op dat moment aan getoetst kan worden.

Figuur 5 De relatie tussen L_{den} en het percentage gehinderden ($wt_{\%A}$) en ernstig gehinderden ($wt_{\%HA}$) binnenshuis door geluid van windturbines. De gestippelde lijnen geven de polynome benadering weer. (Bron: Janssen, Vos, & Eisses, A., Hinder door geluid van windturbines, 2008)



Voor de beoordeling van gezondheidseffecten is een separaat beoordelingscriterium geformuleerd waarmee het aantal woningen op korte afstand van een onderzoeksgebied zwaarder meeweegt dan woningen op grotere afstand.

Laagfrequent geluid

Windturbines maken geluid over het hele spectrum van lage en hoge tonen, waaronder laagfrequent geluid. Het laagfrequente geluid van windturbines is vergelijkbaar met andere geluidsbronnen van omgevingslawaai, zoals wegverkeer.

Uit besluitvormingsprocessen voor windprojecten is in het verleden gebleken dat er zorgen bestaan dat laagfrequent geluid afkomstig van windturbines gezondheidseffecten veroorzaakt. Uit een literatuurstudie van RIVM¹¹ uit 2021 blijkt dat het aandeel laagfrequent geluid van windturbines niet leidt tot een andere mate van hinder dan 'gewoon' windturbinegeluid. Op grond van inzichten uit deze studie is geconcludeerd dat wanneer mensen worden blootgesteld aan windturbinegeluid (over alle frequenties), het gehele geluidsspectrum van de windturbine (alle frequenties samen) de voornaamste oorzaak van hinder vormen, dus niet enkel laagfrequent geluid.

Naar aanleiding van vragen over gezondheidseffecten van laagfrequent geluid afkomstig van diverse bronnen is het RIVM in 2021, in opdracht van enkele ministeries, het Onderzoeksprogramma Laagfrequent geluid gestart¹² en zijn aanbevelingen voor vervolgonderzoek geformuleerd. Dat vervolgonderzoek wordt momenteel

¹¹ RIVM, Gezondheidseffecten van windturbinegeluid, 2021 (rapport: 2020-0214)

¹² RIVM, K.White et al., Onderzoeksprogramma laagfrequent Geluid (LFG): Stand van zaken en aanbevelingen voor vervolgonderzoek, 2021 (rapport: 2021-0187)

uitgevoerd. Gegeven de meest recente inzichten wordt laagfrequent geluid niet als separaat beoordelingscriterium meegenomen in de effectbeoordeling in het planMER. Voor de volledigheid wordt vermeld dat het aspect laagfrequent geluid door de Minister wordt betrokken bij de voorbereiding van de nieuwe landelijke normstelling voor geluid van windturbines. Zoals eerder vermeld vindt bij toekomstige besluitvorming over concrete projecten toetsing aan de nieuwe landelijke windturbinebepalingen plaats.

3.3.1.2 *Cumulatieve geluidsbelasting*

In dit planMER wordt de cumulatieve geluidsbelasting op het abstractieniveau van het planMER beoordeeld. Wanneer in de omgeving van de gemodelleerde opstelling één of meer overige bronnen van omgevingslawaai aanwezig zijn, zoals snelwegen, spoorwegen, bestaande windparken, luchtvaartterreinen, gezoneerde industrieterreinen of vaarwegen, dan komt dit bij het beoordelingscriterium 'cumulatie' naar voren.

3.3.1.3 *Stiltegebieden*

Hoewel windturbines op grond van de provinciale Interim Omgevingsverordening niet zijn uitgesloten binnen stiltegebieden, veroorzaken zij wel geluid en doen zij daarmee af aan de kwaliteit van een stiltegebied. Daarom beoordeelt het planMER de onderzoeksgebieden op hun ligging ten opzichte van de stiltegebieden zoals deze in de Interim Omgevingsverordening provincie Utrecht zijn begrensd.

3.3.1.4 *Slagschaduw*

De beoordeling van het aantal woningen binnen een bepaalde afstand van een gemodelleerde opstelling met windturbines kan tevens worden gebruikt voor de effectbeoordeling van slagschaduw. Dit betreft eveneens een ruimtelijk milieueffect dat van invloed is op het woon- en leefklimaat.

3.3.1.5 *Externe veiligheid*

Windturbines brengen net als overige productie-installaties voor energie een veiligheidsrisico met zich mee. Om die reden moeten in een planMER de onderzoeksgebieden tevens worden beoordeeld op externe veiligheidsaspecten.

Als het gaat (de toename) externe veiligheidsrisico's van transport van gevaarlijke stoffen is in de belemmeringenstudie al rekening gehouden met een (toename van) veiligheidsrisico's. Door een bufferafstand aan te houden tot wegen en buisleidingen wordt het ontstaan van veiligheidsrisico's grotendeels voorkomen. Daarom is geen beoordelingscriterium geformuleerd.

Voor risicorelevante bedrijfsactiviteiten geldt dat op planMER-niveau geen risicoanalyse wordt uitgevoerd. Ten tijde van de voorbereiding van een ruimtelijke plan of besluit voor windturbines moet aan de hand van concrete opstellingen met windturbines en kenmerken van de te onderzoeken windturbintypen een toetsing van de toename van externe veiligheidsrisico's plaatsvinden. Mede op basis van dat onderzoek kunnen definitieve windturbineposities worden gekozen.

Voor wat betreft het plaatsgebonden risico is geen extra beoordelingscriterium nodig. Met het aanhouden van een bufferafstand tot woningen en kernen bedraagt

de afstand tot beperkt kwetsbare en kwetsbare objecten in alle gevallen meer dan de afstand tot de PR10-5 en PR 10-6 contour.

3.3.2 *Beoordelingscriterium en effectbeoordeling*

Per onderzoeksgebied wordt het aantal woningen binnen een drietal afstanden van de geprojecteerde opstellingen met windturbines beoordeeld. Gekozen is voor de beoordeling binnen 500 meter, 750 meter en 1.000 meter. Een afstand van 1.000 meter is indicatief voor een jaargemiddelde geluidsniveau van moderne windturbines van 42 dB L_{den}. Hiermee wordt het invloedsgebied goed in beeld gebracht.

Het beoordelingscriterium voor 'gezondheid' is afgeleid van het beoordelingscriterium geluid omdat geluid van windturbines een milieuaspect is waarvoor een wetenschappelijke basis bestaat voor een samenhang met hinder. Uit Figuur 5 blijkt dat de hinderbeleving van geluid van windturbines afneemt naarmate de afstand tot de windturbines toeneemt (bij grotere afstand neemt de jaargemiddelde geluidsbelasting immers af). Om die reden wordt voor 'gezondheid' een beoordelingscriterium gehanteerd waarbij het aantal woningen op kortere afstand van een onderzoeksgebied zwaarder weegt dan het aantal woningen op grotere afstand. Bij het criterium wordt gekeken naar de hinderpercentages bij de afstanden van 500 meter, 750 meter en 1.000 meter (zoals weergegeven in Tabel 5). Tevens wordt beoordeeld in sprake is van cumulatieve geluideffecten door de afstand tot overige bronnen van omgevingslawaai te beoordelen.

Naast een absolute beoordeling bevat het planMER ook een relatieve beoordeling. Hierbij wordt het aantal woningen gedeeld door een schatting van de mogelijke energieproductie in het onderzoeksgebied (de gemodelleerde opstelling met windturbines). Een onderzoeksgebied kan geschikter geacht worden voor windenergie wanneer de energieopbrengst hoger is bij een vergelijkbaar aantal omwonenden.

Tabel 5 Beoordelingscriteria Leefomgeving; geluid, slagschaduw en gezondheid

Thema	Beoordelingscriterium	Methode
Geluid/ Slagschaduw	Aantal gevoelige objecten binnen 500 m	Kwantitatief: absoluut en relatief
	Aantal gevoelige objecten binnen 750 m	
	Aantal gevoelige objecten binnen 1.000 m	
Gezondheid	Aantal gevoelige objecten binnen 500 m x 4 + aantal gevoelige objecten binnen 750 m x 2 + aantal gevoelige objecten binnen 1.000 m x 1	Kwantitatief
	Aanwezigheid overige bron omgevingslawaai binnen 1.000 m (cumulatie)	
Stiltegeb.	Ligging t.o.v. stiltegebieden	Kwantitatief

3.4 **Ecologie**

De realisatie van een windpark kan effecten op beschermde natuurgebieden, soorten en aanwezige natuurwaarden hebben. Voor het aspect ecologie wordt onderscheid gemaakt tussen effecten op gebieden (onderdeel gebiedsbescherming) en effecten op beschermde soorten (onderdeel soortenbescherming).

3.4.1 *Toetsingskader*

In de Wet natuurbescherming (Wnb) heeft het Rijk alle verplichtingen uit de Europese Vogel- en Habitatrichtlijnen verwerkt. Hoofdstuk 2 van de Wnb gaat in op de bescherming van Natura 2000-gebieden. Dit zijn speciale beschermingszones op grond van de Europese Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn. Het ‘beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn’ staat in § 3.1, het ‘beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn’ in § 3.2 en het ‘beschermingsregime andere soorten’ in § 3.3. Hoofdstuk 4 bevat regels voor het verwijderen van bomen in houtopstanden. Daarnaast geldt een algemene zorgplicht op basis van art. 1.11 voor Natura 2000-gebieden, bijzondere nationale natuurgebieden en voor in het wild levende dieren en planten.

3.4.1.1 *Gebiedsbescherming*

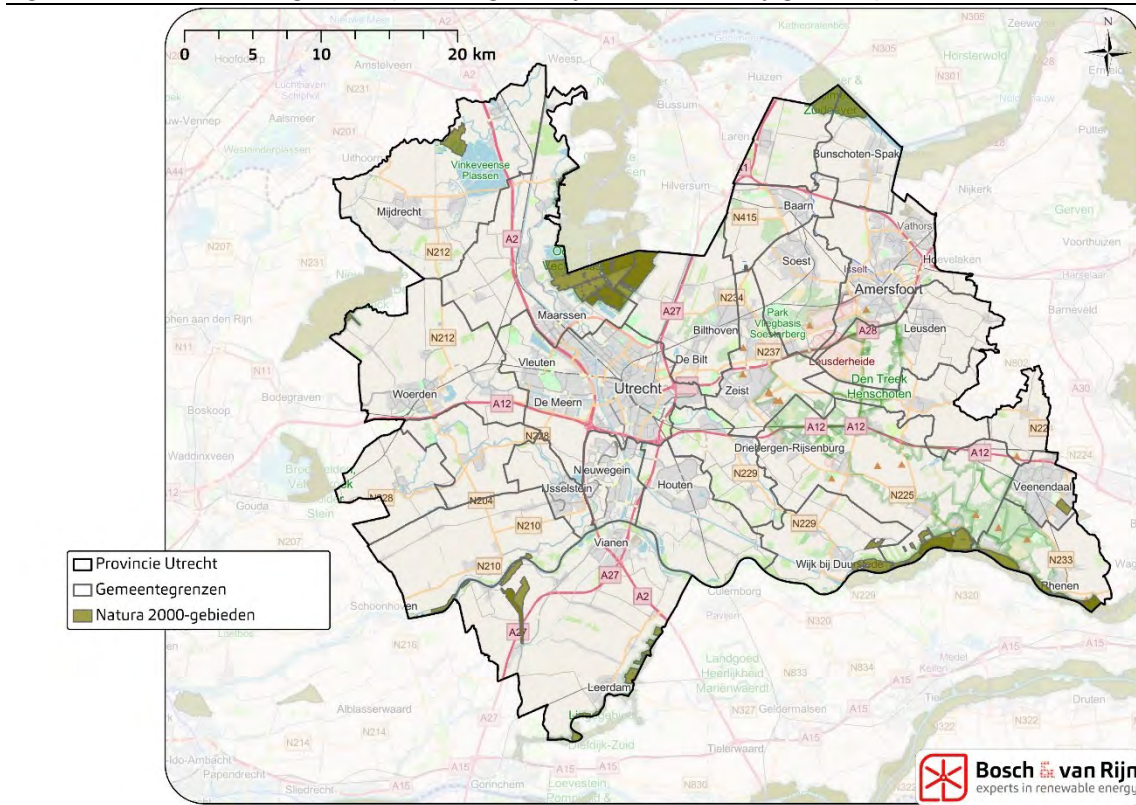
Natura 2000-gebieden

Het onderdeel gebiedsbescherming geeft invulling aan de Europese Vogelrichtlijn en de Habitatrichtlijn en heeft als doel het beschermen en in stand houden van bijzondere gebieden in Nederland. Deze gebieden worden gezamenlijk aangeduid als Natura 2000-gebieden. Op basis van artikel 2.7 lid 2 Wnb is het verboden zonder vergunning (van Gedeputeerde Staten) een project te realiseren dat afzonderlijk of in combinatie met andere plannen of projecten significante effecten kan hebben voor een Natura 2000-gebied. Zie Figuur 6 voor de Natura 2000-gebieden in en nabij de provincie Utrecht. In dit kader wordt ook aandacht besteed aan het leefgebied van de doelsoort Wespandief voor Natura 2000-gebied de Veluwe en aan het handelingsperspectief¹³ van provincie Gelderland.

In het kader van het planMER wordt geen passende beoordeling uitgevoerd. Daarvoor zijn de activiteiten in het planMER onvoldoende concreet. Het betreft immers fictieve onderzoekopstellingen voor de vergelijking van onderzoeksgebieden. Ten tijde van de voorbereiding van besluitvorming over een concreet project moet worden beoordeeld of met een zogeheten voortoets kan worden volstaan of dat een passende beoordeling nodig is.

¹³ https://gelderland.parlaeus.nl/user/voorstel/action=showdoc/gd=27991/JvdM_-_Windparken_op_en_random_de_Veluwe__PS2022-1007_.pdf

Figuur 6 Natura 2000-gebieden (zowel Vogelrichtlijn als Habitatrichtlijngebieden)

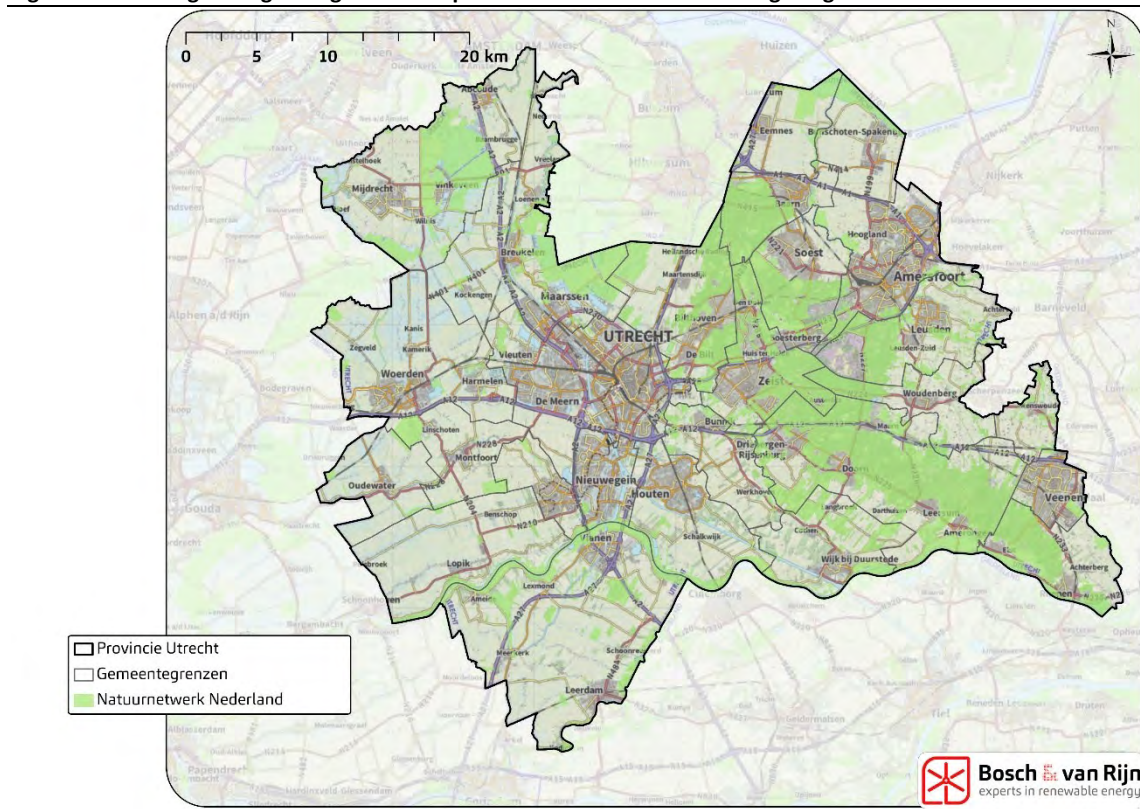


Natuurnetwerk Nederland (NNN)

Met het Natuurnetwerk Nederland (NNN) wordt beoogd om van bestaande en nieuwe natuur een goed functionerend netwerk te maken. Het ruimtelijk beleid voor het NNN is gericht op ‘behoud, herstel en ontwikkeling van de wezenlijke kenmerken en waarden’ van het NNN. Op plannen, projecten of handelingen binnen het NNN is het ‘nee, tenzij’- regime van toepassing. Vanaf 1 oktober 2012 is het ‘nee, tenzij’-regime vastgelegd in het Besluit algemene regelingen ruimtelijke ordening (Barro).

Plannen in NNN moeten voldoen aan de gestelde regels van de vigerende provinciale Omgevingsverordening, waarin de wezenlijke waarden en kenmerken van het Natuurnetwerk zijn uitgewerkt. Op grond van de Interim Omgevingsverordening provincie Utrecht wordt geen externe werking toegekend aan gebieden die deel uitmaken van Natuurnetwerk Nederland. Wanneer een project leidt tot aantasting van wezenlijke kenmerken en waarden binnen het NNN, dienen gelijktijdig met de ruimtelijke ingreep (compensatie)maatregelen te worden genomen die leiden tot een meerwaarde voor het NNN. Zie Figuur 7 voor NNN-gebieden in/nabij provincie Utrecht.

Figuur 7 Begrenzing NNN gebieden in provincie Utrecht en directe omgeving



Weidevogelkerngebieden

Een derde categorie beschermde gebieden betreft de categorie weidevogelkerngebieden. Alhoewel op grond van de Interim Omgevingsverordening is zeker gesteld dat de kwaliteit van het leefgebied van weidevogels moet worden behouden in geval van ruimtelijke ontwikkelingen, zoals de ontwikkeling van windenergie, worden effecten op weidevogelkerngebieden wel inzichtelijk gemaakt in het planMER. Het is immers relevant om te weten in welke gebieden het weidevogelbeheer wordt geconcentreerd zodat daarmee rekening kan worden gehouden bij afweging van locaties voor de ontwikkeling van windenergie. Soortenbescherming

3.4.1.2 Soortenbescherming

Behalve naar het onderdeel gebiedsbescherming wordt ook gekeken naar het onderdeel soortenbescherming. Windturbines kunnen namelijk effecten op beschermde (dier- en planten)soorten hebben. In dit planMER worden uitsluitend effecten in de gebruiksfase beoordeeld. Beschermde soorten kunnen effecten van windturbines ondervinden door o.a. verlies aan leefgebied, door afname van de kwaliteit van het leefgebied (verstoring), door barrièrewerking, vermijding of door sterfte als gevolg van aanvaringen met de rotorbladen.

Windturbines kunnen leiden tot aanvaringslachtoffers of barotrauma bij met name vogels en vleermuizen. Het opzettelijk doden (de wet gebruikt deze term) van beschermde diersoorten is op basis van de Wet natuurbescherming verboden (zie artikel 3.1, eerste lid, artikel 3.5, eerste lid en artikel 3.10, eerste lid). Hierbij dient te worden opgemerkt dat blijkens de Europese en nationale jurisprudentie onder 'opzet' ook voorwaardelijke opzet moet worden verstaan. Dit betekent dat

het niet alleen gaat om het moedwillig doden van dieren (dit zal nooit de bedoeling zijn van een exploitant van een windturbinepark), maar dat het verbod ook wordt overtreden indien redelijkerwijs voorzien kan worden dat er dieren worden gedood. Gelet op het feit dat alle van nature in het wild voorkomende soorten vogels en vleermuizen beschermd zijn en deze soortgroepen vrijwel overal voorkomen kan er, redelijkerwijs, van worden uitgegaan dat er bij elk windturbinepark sprake zal zijn van het opzettelijk doden in de zin van de Wnb en dat er altijd een ontheffing op grond van deze wet noodzakelijk is. Voor welke soorten dieren dit het geval is zal uit ecologisch onderzoek moeten blijken.¹⁴

In het kader van de ontheffingsaanvraag wordt vervolgens onderzocht onder welke soorten slachtoffers voorzienbaar zijn, om welke aantallen het gaat en of de gunstige staat van instandhouding (Svl) van de soort in het geding is. Toetsing aan de Svl past niet bij het detailniveau van een planMER en maakt wel deel uit van ecologisch onderzoek in het kader van besluitvorming over concrete projecten.

3.4.2 *Beoordelingscriterium en effectbeoordeling*

In het planMER wordt de ligging ten opzichte van beschermde gebieden (Natura 2000, NNN en weidevogelkerngebieden) beoordeeld. Voor de beoordeling van effecten wordt onder meer gebruikt gemaakt van de kaarten die onderzoeksbureau Sovon c.s. in 2021 in opdracht van provincie Utrecht heeft opgesteld.

Tabel 6 Beoordelingscriterium Ecologie

Thema	Beoordelingscriterium	Methode
Ecologie	- Effecten op beschermde gebieden (Natura 2000, NNN, weidevogelkerngebieden) - Effecten op beschermde soorten	Kwalitatief & kwantitatief

3.5 Landschap

Windparken hebben impact op de beleving van het landschap. Windturbines kunnen nieuwe kwaliteiten toevoegen, maar bestaande kwaliteiten kunnen ook worden aangetast.

3.5.1 *Toetsingskader*

Op grond van de Interim Omgevingsverordening worden kernkwaliteiten behorende bij de onderscheiden landschapstypen beschermd. Onevenredige aantasting door nieuwe activiteiten moet worden voorkomen. Bij elke ruimtelijke ontwikkeling moet worden gemotiveerd wat de aanwezige kernkwaliteiten zijn en wat de wijze is waarop met de bescherming van de kernkwaliteiten is omgegaan.

In de Interim Omgevingsverordening zijn tevens gebieden met aardkundige waarden onderscheiden. De ontwikkeling van windenergie kan effect hebben op deze waarden.

¹⁴ Zie voor meer informatie: <https://www.provincie-utrecht.nl/onderwerpen/energie-en-klimaat/wind/windturbineparken-en-de-wet-natuurbescherming>

3.5.2 *Beoordelingscriterium en effectbeoordeling*

Effect op landschappelijke waarden

Effecten op de landschappelijke waarden worden beoordeeld aan de hand van de locatie van de windturbines en het landschapstype waarin deze is geprojecteerd. Elk landschapstype kent zijn eigen kenmerken en kwaliteiten, daarom is het van belang om dit specifiek per landschapstype te beoordelen.

Bij de beschrijving van de landschappelijke waarden wordt zoveel mogelijk aangesloten bij beschikbaar provinciaal beleid zoals de Kwaliteitsgids Utrechtse Landschappen en de in de Omgevingsverordening vastgelegde kernkwaliteiten.

Effect op landschappelijke structuren

Effecten op landschappelijke structuren worden beoordeeld aan de hand van de locatie van de windturbines ten opzichte van aanwezige grootschalige landschappelijke structuren. Beoordeeld wordt of het windpark aansluit bij (parallel loopt aan) de landschappelijke structuren op macroniveau. Aanname is dat windturbines alleen op macroniveau een relatie aangaan met het landschap.

Aardkundige waarden

Op grond van de Interim Omgevingsverordening worden gebieden met aardkundige waarden beschermd. Het betreft onder meer gebieden met geologische, geomorfologische en bodemkundige verschijnselen, die representatief zijn voor de natuurlijke ontstaansgeschiedenis van het landschap, zoals kenmerkend reliëf of een kenmerkende bodemopbouw.

Visuele interferentie met bestaande windturbines en/of hoogspanningstracés

Voor elk onderzoeksgebied wordt beoordeeld in hoeverre sprake is van interferentie met bestaande windparken en hoogspanningsverbindingen. Alhoewel deze beoordeling lastig is uit te voeren voor alle standplaatsen rond een onderzoeksgebied is een beoordeling of sprake is van een storend beeld waardevol voor de vergelijking van onderzoeksgebieden.

Tabel 7 **Beoordelingscriteria Landschap**

Thema	Beoordelingscriterium	Methode
Landschap	<ul style="list-style-type: none">- Effect op landschappelijke waarden- Effect op landschappelijke structuren- Ligging t.o.v. aardkundige waarden- Visuele interferentie met andere windturbines/hoogspanningsverbindingen	Kwalitatief

3.6 **Cultuurhistorie en archeologie**

3.6.1 *Toetsingskader*

Cultuurhistorische Hoofdstructuur (CHS)

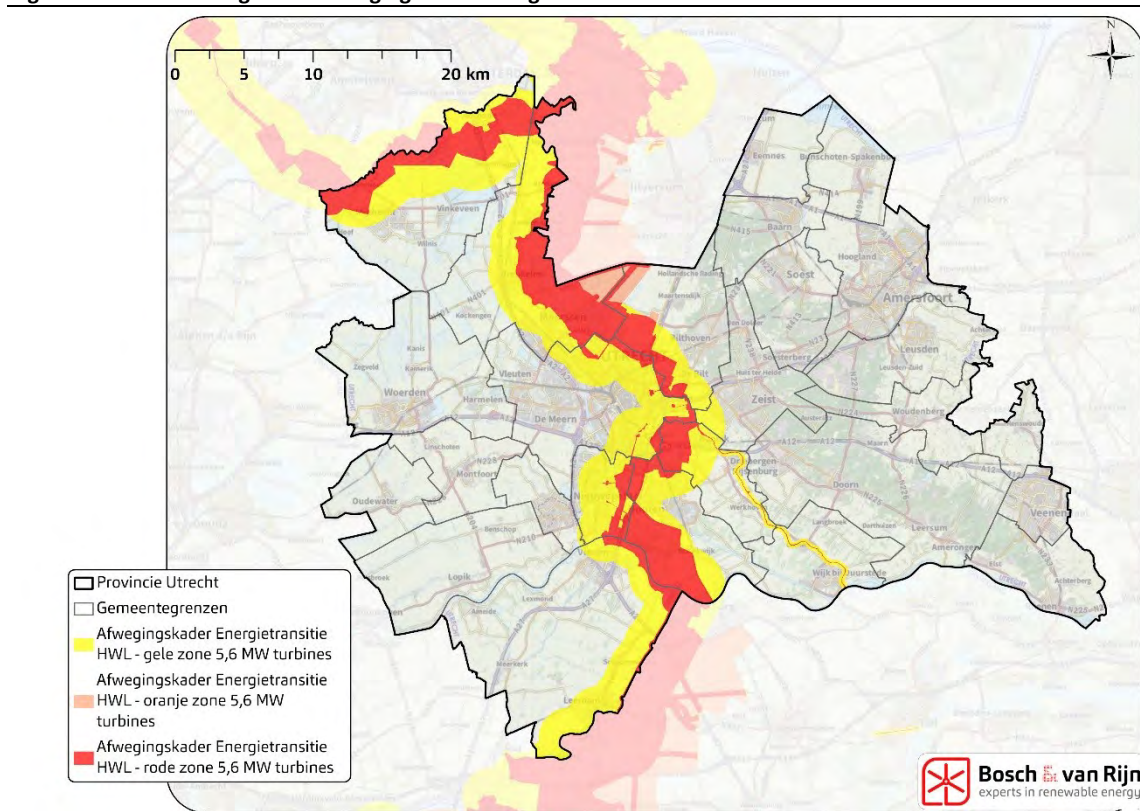
In de Interim Omgevingsverordening provincie Utrecht zijn regels gesteld met het oog op het beschermen en benutten van de waarden van de Cultuurhistorische Hoofdstructuur (CHS). Doel is om cultuurhistorische waarden van de leefomgeving te beschermen en te benutten, door ze beter zichtbaar en beleefbaar te maken en door ze te gebruiken als dragers en aanjagers van ruimtelijke kwaliteit bij ruimtelijke ontwikkelingen. In de Cultuurhistorische Hoofdstructuur ligt de nadruk op gebieden die gemeentegrenzen overstijgen: historische buitenplaatszones, militair

erfgoed, agrarische cultuurlandschappen, archeologisch waardevolle zones en historische infrastructuur.

Hollandse Waterlinies

UNESCO is een organisatie van de Verenigde Naties voor onderwijs, wetenschap en cultuur. Een van de doelen van UNESCO is om cultureel- en natuurlijk erfgoed van unieke en universele waarde te behouden voor de toekomst. UNESCO heeft binnen Nederland 12 werelderfgoederen aangewezen die vanwege hun landschappelijke en cultuurhistorische waarden ook op grond van rijks- of provinciaal beleid beschermd werden. Een van deze werelderfgoederen betreft de Hollandse Waterlinies, een gezamenlijke noemer voor de Stelling van Amsterdam en de Nieuwe Hollandse Waterlinie. Op grond van de Interim Omgevingsverordening provincie Utrecht gelden regels voor instandhouding en versterking van de Hollandse Waterlinies.

Figuur 8 Zoneringskaart Afwegingskader Energietransitie Hollandse Waterlinies



In opdracht van provincies Noord-Holland, Gelderland, Utrecht en Noord-Brabant is het Afwegingskader Energietransitie Hollandse Waterlinies opgesteld. Het Afwegingskader geeft inzicht in de risico's op aantasting van de kernkwaliteiten (uitzonderlijke universele waarde) van de Hollandse Waterlinies en geeft daarmee inzicht in de kansrijkheid van initiatieven voor zonne- en windenergie binnen het Werelderfgoedgebied. Om te kunnen toetsen of een specifieke ruimtelijke ontwikkeling daadwerkelijk wel of niet in het Werelderfgoed kan worden ingepast moet een Heritage Impact Assessment (HIA) worden uitgevoerd. Een HIA maakt geen onderdeel uit van dit planMER.

Archeologie

Het in 1992 door Nederland ondertekende Verdrag van Malta regelt archeologisch erfgoed op Europees niveau, met als belangrijkste doel het behoud van dit erfgoed in situ. Dit is verder uitgewerkt in de Monumentenwet, Ontgrondingwet, de Wet milieubeheer en de Woningwet. De Monumentenwet is in 2016 komen te vervallen en deels opgegaan in de Erfgoedwet. Bij een activiteit dient rekening te worden gehouden met de mogelijke aanwezigheid van archeologische waarden. In de Erfgoedwet is beschreven in welke gevallen onderzoek en/of behoud noodzakelijk is. Het deel van de Erfgoedwet dat betrekking heeft op besluitvorming in de fysieke leefomgeving gaat over in de toekomstige Omgevingswet.

3.6.2 *Beoordelingscriterium en effectbeoordeling*

Ligging t.o.v. cultuurhistorische gebieden en objecten

Bij dit beoordelingscriterium wordt de mate en wijze van aantasting van cultuurhistorisch waardevolle gebieden en objecten van het landschap door windturbines beoordeeld. Het gaat om de vraag in hoeverre de komst van windturbines invloed heeft op de beleving en zichtbaarheid van de cultuurhistorische gebieden en objecten van het landschap. Hierbij wordt aangesloten bij de Cultuurhistorische Hoofdstructuur zoals begreemd in de Interim Omgevingsverordening provincie Utrecht.

Ligging t.o.v. UNESCO werelderfgoed Hollandse Waterlinies

In het planMER worden effecten op 'gele zone' uit het Afwegingskader beoordeeld. De 'rode' en 'oranje' zone zoals begreemd in het Afwegingskader zijn in het planMER als complexe belemmering voor windenergie opgenomen.

Ligging t.o.v. gebieden met archeologische waarden

De effecten op archeologische waarden worden kwalitatief beschreven. Hierbij wordt gekeken naar de ligging van het onderzoeksgebied ten opzichte van archeologisch waardevolle zones, zoals de Limes, Utrechtse Heuvelrug en Dorestad. Om de ligging van en effecten op archeologische waarden te bepalen, wordt gebruik gemaakt van beschikbare geo-informatie en van provinciaal beleid.

Tabel 8 Beoordelingscriteria Cultuurhistorie en archeologie

Thema	Beoordelingscriterium	Methode
Cultuurhistorie en archeologie	- Ligging t.o.v. op cultuurhistorische gebieden en objecten	kwantitatief
	- Ligging t.o.v. UNESCO werelderfgoed Hollandse Waterlinies	
	- Ligging t.o.v. gebieden met archeologische waarden	kwalitatief

3.7 Bodem en water

3.7.1 *Toetsingskader*

Bodem

Bij de aanleg van de windturbines zullen bodemwerkzaamheden plaatsvinden. De windturbines worden gefundeerd op een betonnen voet met een paalfundatie. Daardoor zal een hoeveelheid grond ontgraven moeten worden. Op grond van de Wet bodembescherming dient, in verband met de uitvoerbaarheid van een plan of project, rekening te worden gehouden met de bodemkwaliteit.

Het Besluit bodemkwaliteit (Bbk) en de bijbehorende Regeling bodemkwaliteit zijn in 2008 in werking getreden. Het Bbk bevat regels voor duurzaam bodembeheer voor enerzijds de bescherming van de bodemkwaliteit voor mens en milieu en anderzijds gebruik van de bodem voor maatschappelijke ontwikkelingen.

Water

Op grond van de Wet ruimtelijke ordening moet bij een ruimtelijke ontwikkeling inzicht worden gegeven in de gevolgen voor de waterhuishouding. In de Waterwet zijn de waterhuishouding, veiligheidsnormering voor primaire waterkeringen, het beheer van oppervlaktewater en grondwater geregeld. In de Keur van de Waterschap Amstel, Gooi en Vecht, Rivierenland en Vallei en Veluwe staan de regels voor het beheer van de oppervlaktewateren, waterkeringen en bergingsgebieden, grondwater en ondersteunende waterstaatkundige kunstwerken.

Daarnaast heeft de provincie Utrecht beschermingsgebieden aangewezen voor drinkwaterwinning, namelijk waterwingebieden, grondwaterbeschermingsgebieden en boringsvrije zones. Binnen deze gebieden gelden beperkingen voor overige ruimtelijke functies.

3.7.2 *Beoordelingscriterium en effectbeoordeling*

Bodem

Om een inschatting te maken van de effecten op de bodem binnen de onderzoeksgebieden worden beschikbare bronnen over bodemkwaliteit geraadpleegd zoals gemeentelijke bodemkwaliteitskaarten.

Water

Op basis van de Legger van Waterschap Amstel, Gooi en Vecht, Waterschap Rivierenland, Waterschap Vallei en Veluwe en Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden en Rijkswaterstaat wordt in kaart gebracht of de onderzoeksgebieden nabij primaire of secundaire waterkeringen gelegen zijn. Verder wordt voor elk onderzoeksgebied in kaart gebracht of het gelegen is in een waterwingebied of grondwaterbeschermingsgebied.

Tabel 9 Beoordelingscriteria Bodem en water

Thema	Beoordelingscriterium	Methode
Bodem	Ligging t.o.v. zones in de bodemkwaliteitskaart	Kwantitatief
Water	Ligging t.o.v. waterkeringen Ligging t.o.v. waterwin- en grondwaterbeschermingsgebieden	Kwantitatief

3.8 **Recreatie**

Hoewel er geen toetsingskader is voor het beoordelen van de effecten van windparken op recreatie wordt het relevant geacht als het planMER tevens inzicht biedt in mogelijke effecten op recreatie. Dat kan worden uitgevoerd door de onderzoeksgebieden te beoordelen op hun ligging ten opzichte van recreatiegebieden waar op jaarbasis grote groepen bezoekers aanwezig zijn van binnen en buiten de provincie. Te denken valt aan gebieden voor waterrecreatie zoals Vinkeveense en Loosdrechtse plassen, Maarsseveense plassen en het Henschotermeer en wandel- en

fietsgebieden zoals het Oortjespad en Kwinteloijen maar ook aan overige recreatiezones.

Groen Groeit Mee

Provincie Utrecht, U10, Regio Amersfoort, het Utrechtse deel van de Regio Foodvalley en de vier Utrechtse waterschappen werken samen in het kader van Groen Groeit Mee aan de afspraak gemaakt om bij alle ruimtelijke plannen en gebiedsontwikkelingen, groenontwikkeling evenwichtig en volwaardig mee te nemen. Groen Groeit Mee pleit niet alleen voor meer groen, maar ook voor beter groen: groen dat bekender is, diverser en makkelijk toegankelijk. Vijf groene waarden geven invulling (en afbakening) aan Groen Groeit Mee: toegankelijk groen, landschapsinclusieve landbouw, veerkrachtige natuur, beleefbaar landschap en zichtbaar water. In dit planMER komen deze waarden van Groen Groeit Mee terug in de invulling van verschillende milieuthema's, in de eerste plaats bij het milieuthema 'Recreatie', maar er zijn ook raakvlakken met 'Landschap' en 'Cultuurhistorie en archeologie'.

Tabel 10 Beoordelingscriterium Recreatie

Thema	Beoordelingscriterium	Methode
Recreatie	Ligging t.o.v. recreatiegebieden	Kwantitatief

3.9 Energieproductie

Wanneer windturbines elektriciteit produceren, wordt op dat moment minder 'grijze' stroom door kolen- en (vooral) gascentrales geproduceerd. Hierdoor wordt de uitstoot van CO₂, fijnstof en emissies van luchtverontreinigende stoffen vermindert.

3.9.1 *Beoordelingscriterium en effectbeoordeling*

Per onderzoeksgebied wordt een lijn of clusteropstelling gemodelleerd. Voor deze opstelling wordt een berekening gemaakt van de energieopbrengst aan de hand van langjarige meteogegevens en de powercurve van de referentieturbine (elektriciteitsproductie per windsnelheid). Hoe groter de energieopbrengst, hoe groter de vermeden emissies.

Tabel 11 Beoordelingscriteria Energieopbrengst en vermeden emissies

Thema	Beoordelingscriterium	Methode
Energieopbrengst	Elektriciteitsproductie	Kwantitatief
	Vermeden emissies broeikasgassen en luchtverontreinigende stoffen	Kwantitatief

3.10 Netinpassing

Het Nederlandse elektriciteitsnet staat onder druk door de snelgroeivende vraag naar aansluitcapaciteit. Netinpassing is daarom een belangrijk aandachtspunt bij de energietransitie.

3.10.1 *Beoordelingscriterium en effectbeoordeling*

De onderzoeksgebieden worden beoordeeld op de afstand tot de dichtstbijzijnde mogelijkheid voor aansluiting op het elektriciteitsnet (zoals transformatorstations en onderstations). Het gaat om stations in provincie Utrecht en directe omgeving. Hierbij wordt ook expliciet de beschikbare ruimte meegewogen, waarvoor overleg met netbeheerder Stedin wordt gevoerd. Tevens wordt rekening gehouden met de uitvoering van het investeringsplan 2022 van Stedin met het oog op 2030.

Tabel 12 Beoordelingscriterium netinpassing

Thema	Beoordelingscriterium	Methode
Netinpassing	Ligging t.o.v. netinpassing	Kwantitatief

3.11 **Leemten in kennis**

Het planMER zal een hoofdstuk bevatten waarin leemten in kennis worden beschreven. Het gaat daarbij ook om zaken die wel bekend zijn voor windturbines, maar die niet passen bij het detailniveau van een planMER, omdat ze niet relevant zijn voor de locatiekeuze en beleidsontwikkeling. Veel van deze aspecten komen aan bod bij nader onderzoek naar opstellingsmogelijkheden binnen een onderzoeksgebied, in geval van besluitvorming over concrete projecten.

3.12 **Mitigerende maatregelen**

Mitigerende maatregelen zijn maatregelen die genomen kunnen worden om effecten te beperken (verminderen) dan wel geheel te voorkomen. Een voorbeeld hiervan is de inzet van een transpondersysteem waarmee vliegtuigen en andere luchtvaartuigen kunnen worden gedetecteerd zodat verlichting op de windturbines niet permanent hoeft te branden. Ook kan techniek worden ingezet om vogels en vleermuizen te detecteren, in combinatie met een stilstandregeling. Een ander voorbeeld van een maatregel bestaat uit het kiezen van een stiller windturbintype. Veel maatregelen zijn generiek en daarmee voor alle onderzoeksgebieden gelijk. Mitigerende maatregelen in de zin van een projectMER, waarbij tevens de economische uitvoerbaarheid wordt beoordeeld, vallen buiten het detailniveau van dit planMER en kunnen worden meegenomen bij onderzoek in geval van besluitvorming over concrete windenergieprojecten.

Waar mogelijk wordt wel op hoofdlijnen aangegeven of milieueffecten nog verder terug te dringen zijn met mitigerende maatregelen, zodat dit kan worden meegenomen bij eventuele toekomstige besluitvorming over windprojecten.

3.13 **Monitoringsmaatregelen**

In het Besluit kwaliteit leefomgeving (Bkl) staan regels opgenomen over monitoring. Deze monitoring heeft als doel om te beoordelen of doelstellingen en/of verplichtingen vanuit de Europese wetgeving en internationale verdragen worden behaald.

Op grond van artikel 11.5 (monitoring planMER) van het Omgevingsbesluit geldt het volgende:

1. Het bevoegd gezag monitort de aanzienlijke milieueffecten van de uitvoering van het plan of programma, waarvoor bij de voorbereiding een milieueffectrapport moet worden gemaakt.
 2. Het bevoegd gezag kan hiervoor gebruik maken van bestaande monitoring.
 3. Het bevoegd gezag stelt de resultaten van de monitoring elektronisch beschikbaar.
 4. Het bevoegd gezag neemt, als dat naar zijn oordeel nodig is, passende maatregelen om de onvoorziene nadelige milieueffecten zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken.
- Op basis van de resultaten van het planMER worden aanbevelingen voor de wijze van monitoring en aanbevelingen voor passende maatregelen opgenomen.

Hoofdstuk 4 Participatie

Deze NRD beschrijft de onderzoeksopzet voor het planMER voor de beoordeling van onderzoeksgebieden windenergie in de provincie Utrecht. In het 'Participatieplan Verkenning en Voorkeursbeslissing windenergie Provincie Utrecht' is beschreven hoe belanghebbenden bij dit proces van de NRD, het planMER en de afweging van het voorkeursalternatief worden betrokken. Dit participatieplan is door eenieder te raadplegen op www.provincie-utrecht.nl/wind. Dit hoofdstuk beschrijft in het kort welk proces tot nu toe is doorlopen (voornamelijk in het kader van de RES 1.0) en welke structuren op dit moment al functioneren. Vervolgens wordt in het kort toegelicht wat het doel is van het participatieproces dat specifiek voor de windenergieopgave voor 2030 wordt doorlopen en hoe de input van derden wordt verwerkt in het m.e.r.-proces. Meer informatie over het participatietraject staat in het participatieplan.

4.1 Wat ging aan het planMER vooraf?

4.1.1 RES 1.0

Zoals afgesproken in het Klimaatakkoord zijn er in Nederland 30 RES-regio's, waarin een regionaal aanbod voor duurzaam opgewekte elektriciteit en warmte in de periode tot 2030 wordt uitgewerkt. De afspraken over elektriciteit hebben betrekking op de inpassing en realisatie van 35 TWh (grootschalig) duurzaam opgewekte elektriciteit uit zonne- en windenergie. Tijdens de vergaderingen van Provinciale Staten (PS) van Utrecht in juni en oktober 2021 zijn de RES 1.0 van de regio's Amersfoort, Foodvalley en U16 vastgesteld. Ook de gemeenteraden en algemene besturen van de waterschappen hebben de RES 1.0 aangenomen met uitzondering van de gemeenteraad van Montfoort.

Na de besluitvorming over de RES 1.0 is in elke regio een plan van aanpak of uitvoeringsplan gemaakt. Hierin zijn activiteiten beschreven om de afspraken die in de RES 1.0 gemaakt zijn tot uitvoering te brengen. Bij het opstellen van deze plannen is rekening gehouden met de moties en amendementen die door gemeenteraden en PS zijn aangenomen. Bij een aantal gemeenten zijn tijdens het vaststellen van de RES 1.0 zoekgebieden voor wind geschrapt waardoor er spanning is gekomen op de realisatie van het bod van de RES en de verhouding zon/wind.

4.1.2 Oproep provincie n.a.v. Tussenbalans

De provincie Utrecht heeft medio 2022 een Tussenbalans opgesteld met daarin een analyse van de plannen van de RES regio's. De Tussenbalans is aan de hand van de monitoringsrapportages van de drie RES-regio's opgesteld. De Tussenbalans laat voor zon op dak een positieve groei zien. De ontwikkeling van zon op land en met name wind op land blijft echter achter. Hierdoor staat de haalbaarheid van de RES'en onder druk en is er een scheve verhouding zonne-/windenergie. Dit was aan-

leiding voor de provincie om een oproep te doen aan gemeenten om voor 1 december 2022 bestaande windplannen te concretiseren en tot aanvullende windenergie-locaties te komen.

Uit de reacties op deze oproep komt naar voren dat een meerderheid van de gemeenten ervoor open staat om met windenergie aan de slag te gaan. De meeste gemeenten maken de plannen echter nog niet concreet door (extra) zoekgebieden toe te voegen. Desalniettemin zijn er enkele nieuwe zoekgebieden door gemeenten naar voren geschoven die meegenomen kunnen worden in de provinciale planMER.

4.1.3 *Bestuurlijke afstemming*

In de tweede helft van 2022 heeft de provincie Utrecht met alle gemeenten bestuurlijke gesprekken gevoerd over de mogelijkheden voor extra windenergie. Hieruit blijkt dat de oproep van de provincie in meerdere gemeenten heeft geleid tot nieuwe gesprekken over windenergie. De uitkomst van deze gesprekken is verschillend per gemeente zoals ook valt te lezen in de provinciale rapportage voortgang windenergie van februari 2023.

Daarnaast zijn er aan de bestuurstafels van de RES regio's afspraken gemaakt over de afstemming tussen het vervolgproces van het planMER voor windenergie en het RES proces (zie ook 4.3). Eén van de afspraken is dat de provinciale planMER voor windenergie zo opgesteld wordt dat het ook benut kan worden voor de herijking van de RES'en.

4.2 **Doel participatieproces**

Participatie wordt georganiseerd met het oog op een verkenning van meningen en standpunten ten aanzien van de geschiktheid van onderzoeksgebieden voor windenergie zodat bij de samenstelling van een voorkeursalternatief geen zaken over het hoofd worden gezien. In het participatieplan is beschreven welke belanghebbenden in welke fase en op welke manier bij de voorbereiding van besluiten worden betrokken. In het participatieplan worden 4 fasen of stappen onderscheiden:

1. Verkenningsfase 1 : (ontwerp) NRD
2. Verkenningsfase 2: planMER
3. a. Afweging voorkeursalternatief
b. Voorkeursbeslissing
4. Projectbesluit

Partijen die bij het proces zullen worden betrokken zijn erg divers en zijn ingedeeld in de volgende groepen van belanghebbenden:

- i. Medeoverheden: 26 gemeenten (bestuurlijk, ambtelijk en raadsleden), RES regio's, buurprovincies en waterschappen;
- ii. Stakeholders: netbeheerder, natuurorganisaties, landbouworganisaties, ontwikkelaars, energicoöperaties ect.;
- iii. Inwoners; omwonenden, voor- en tegenstanders en bewonersgroepen.

Het participatieplan bevat een beschrijving van inspanningen tot en met de fase waarin het voorkeursalternatief in ontwerp wordt gepubliceerd en vervolgens vast-

gesteld. Daarna starten participatietrajecten per projectlocatie, waarin ofwel gemeenten of provincie een rol heeft als bevoegd gezag. Voor stap 4 wordt een participatieproces ontworpen dat is afgestemd op de lokale omstandigheden.

4.3 Samenwerking in het verdere proces

Met de RES regio's en gemeenten is afgesproken dat er afstemming is over het plan m.e.r. proces, zowel ambtelijk als bestuurlijk. De afstemming is besproken aan de bestuursafdelingen van de 3 RES regio's en komt neer op de volgende 5 afstemmingsmomenten:

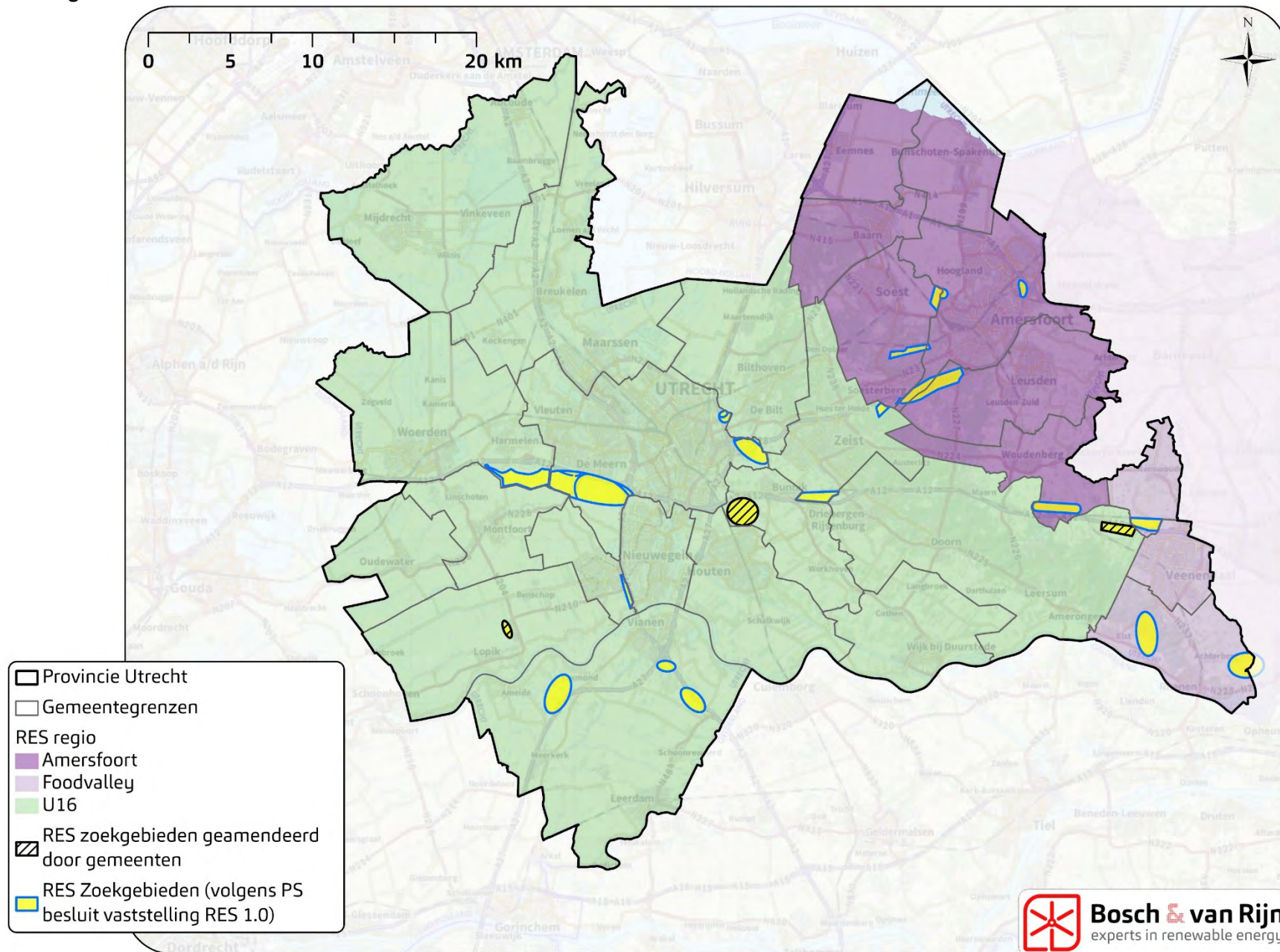
- Plan van aanpak: Zoals besproken met de RES regio's zijn de afstemmingsmomenten in dit plan van aanpak opgenomen en is hierin ook aangegeven dat het planMER óók ten dienste staat van het RES proces. Dit houdt in dat het planMER benut kan worden voor de herijking van de RES, maar ook dat gebieden meegenomen worden van gemeenten met eigen onderzoekswens. Het plan van aanpak is besproken op de bestuursafdelingen van de RES'en.
- Notitie Reikwijdte en Detailniveau: De NRD is opgesteld in afstemming met en ook ten dienste van RES en individuele gemeenten. Gemeenten, RES regio's en buurprovincies hebben de mogelijkheid gekregen om input te geven op de ontwerp NRD voordat deze ter inzage kwam te liggen. Op de bestuursafdelingen van de RES'en is de ontwerp NRD ter consultatie geagendeerd voordat de NRD ter inzage kwam te liggen.
- PlanMER: Overleg in RES regio's over thematische alternatieven en ontwerp planMER. Afgesproken is dat de ontwerp planMER eerst met gemeenten besproken wordt (zowel ambtelijk als bestuurlijk) wordt zodat eventuele input meegegeven kan worden. Hiervoor worden in gezamenlijk overleg mogelijk extra RES bestuursafdelingen ingepland indien dit voor de planning nodig is.
- Instapmoment voor gemeenten: Provincie Utrecht brengt ontwerp planMER en het voorkeursalternatief in RES regio's ter bespreking ten behoeve van een open gesprek over wie welke volgende stap neemt. Samen met gemeenten zal besproken worden hoe de rolverdeling tussen gemeente en provincie zal zijn. Voor de provincie Utrecht staat het doel (1TWh) en de planning (vergunning 2025) wel vast. Bij het voorkeursalternatief dat door de provincie ontwikkeld wordt zal rekening worden gehouden met de uitkomst van de gesprekken met gemeenten.
- Voorkeursbeslissing: De afweging van criteria om tot keuzes te komen moet nog uitgewerkt worden en zal o.a. met RES partners nog besproken worden. Elke RES regio krijgt de mogelijkheid om een gezamenlijk advies te geven over hoe om te gaan met verwerking van het voorkeursalternatief in de voorkeursbeslissing. Gemeenten kunnen hierbij aandachtspunten en voorkeuren meegeven voor ruimtelijke inpassing van windturbine. Dit advies wordt door de provincie meegenomen in de afwegingen die genomen moeten worden bij het opstellen van de voorkeursbeslissing.

Bijlage A Figuren voor lezers met een visuele beperking

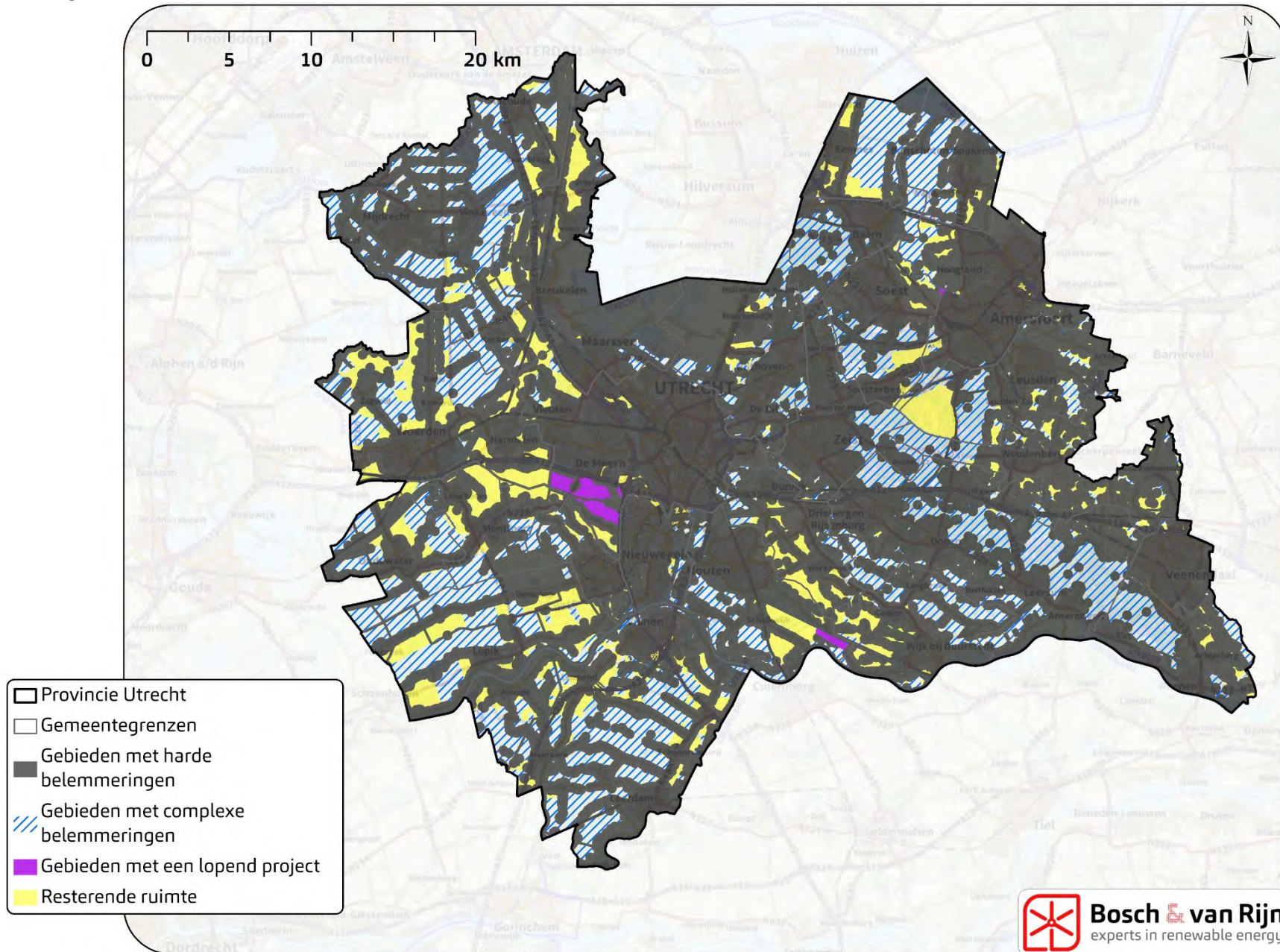
De volgende pagina's tonen de figuren 1, 2, 3, 6, 7 en 8 op groot formaat en in een kleurstelling die geschikter is voor mensen met een visuele beperking. Het betreft de volgende figuren:

Figuur 1	Begrenzing (delen van) RES gebieden in Provincie Utrecht.....	4
Figuur 2	Gebieden met harde of complexe belemmeringen voor windturbines, al lopende projecten en resterende ruimte	13
Figuur 3	Begrenzing plangebied MER: onderzoeksgebieden windenergie.....	15
Figuur 6	Natura 2000-gebieden (zowel Vogelrichtlijn als Habitatrichtlijngebieden)	26
Figuur 7	Begrenzing NNN gebieden in provincie Utrecht en directe omgeving	27
Figuur 8	Zoneringskaart Afwegingskader Energietransitie Hollandse Waterlinies...	30

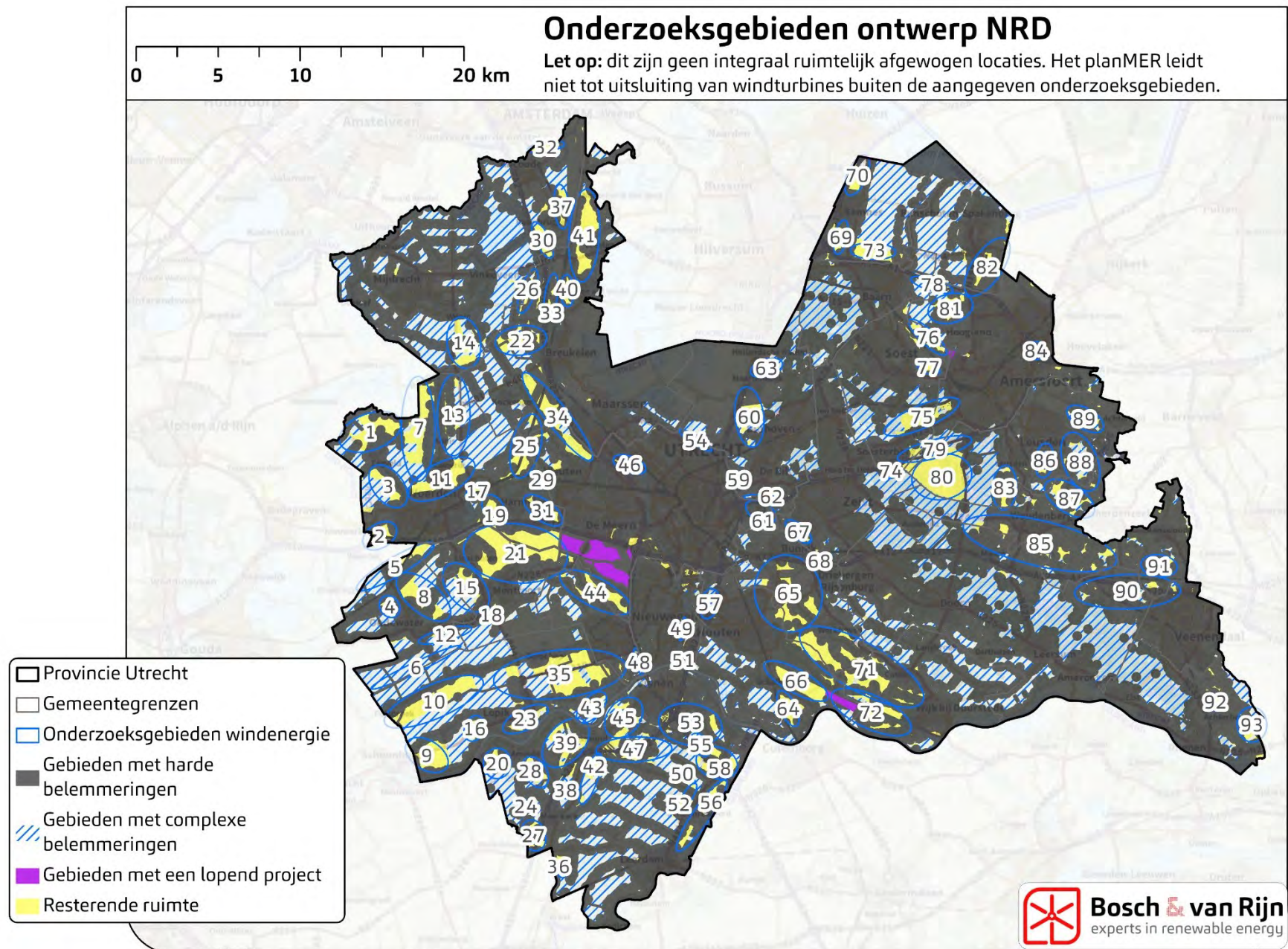
Figuur 1



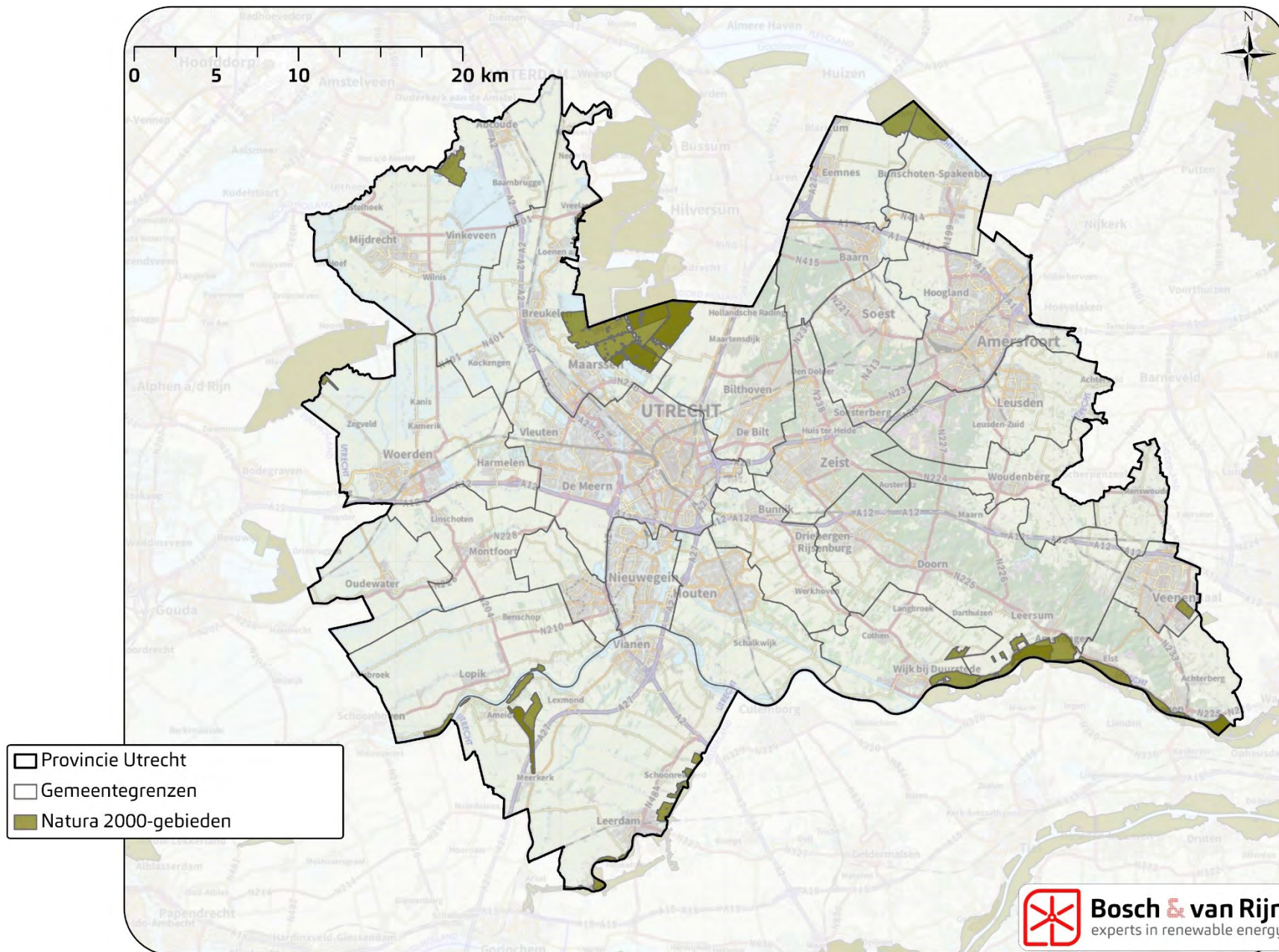
Figuur 2



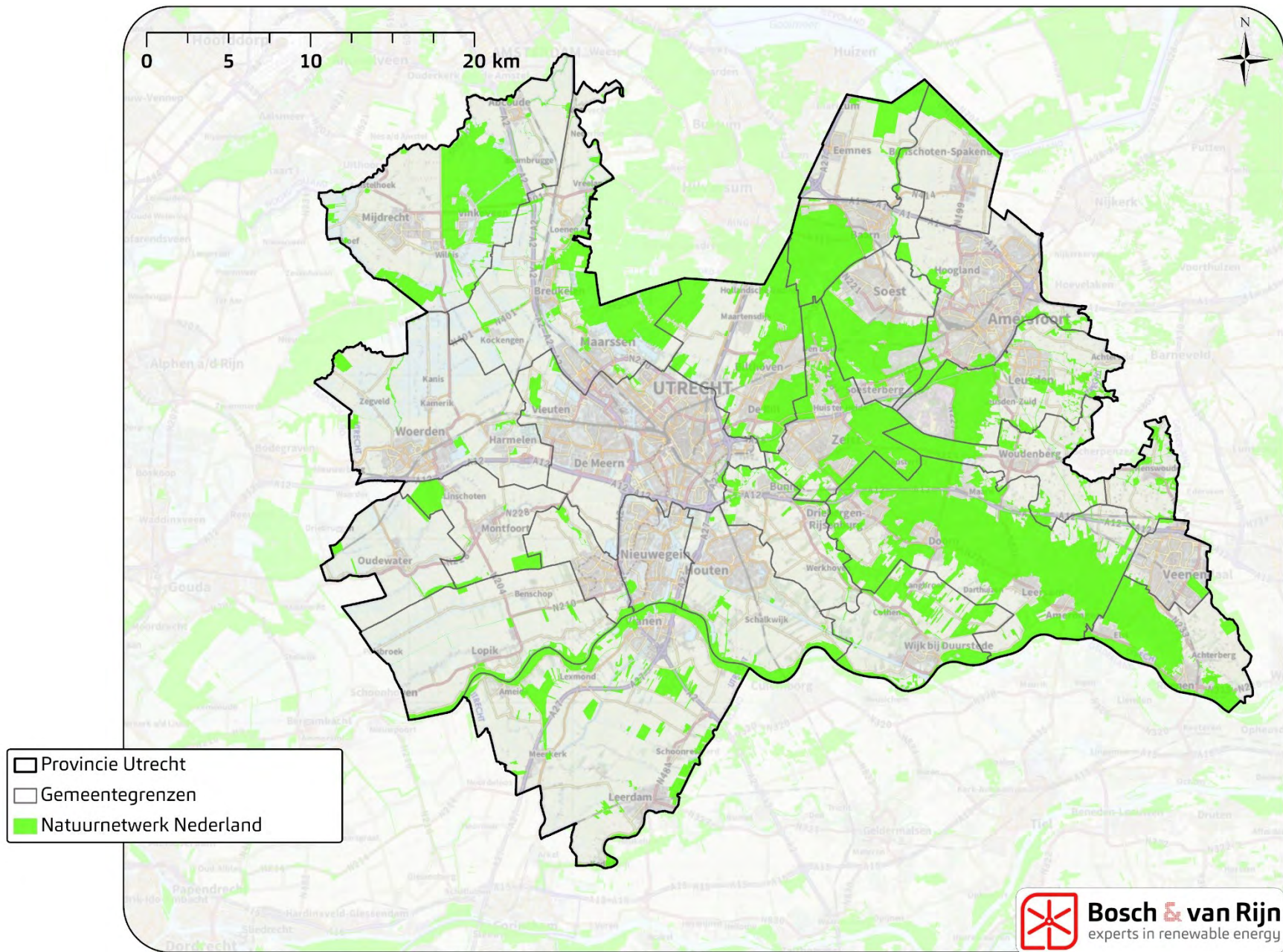
Figuur 3



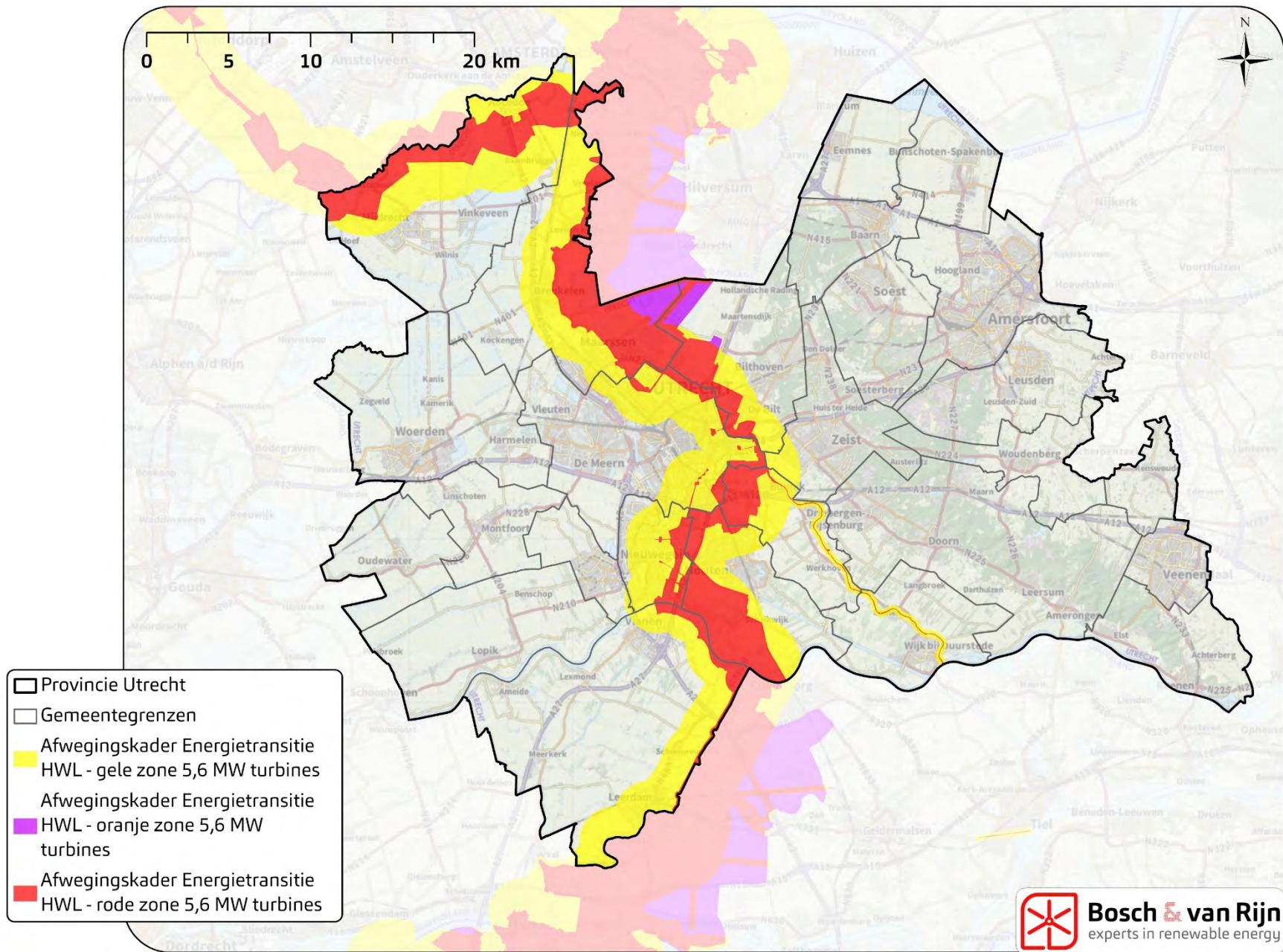
Figuur 6



Figuur 7



Figuur 8



Bijlage B Afkortingen en begrippen

Activiteitenbesluit milieubeheer Een set van regels voor bedrijven die onder de Wet milieubeheer vallen.

Alternatief Eén van de mogelijke (sets) oplossingen voor het initiatief.

Ashoogte De hoogte van de rotor-as, waaraan de rotorbladen van de windturbine zijn bevestigd, ten opzichte van het maaiveld.

Autonome ontwikkeling Ontwikkelingen, die optreden zonder dat één van de alternatieven wordt uitgevoerd.

Bevoegd gezag Overheidsorgaan dat bevoegd is het m.e.r.-plichtige besluit te nemen en die de m.e.r.- procedure organiseert.

Besluit algemene regels ruimtelijke ordening (Barro) De juridische borging van het nationale ruimtelijke beleid. Het bevat regels die de beleidsruimte van andere overheden ten aanzien van de inhoud van ruimtelijke plannen inperken, daar waar nationale belangen dat noodzakelijk maken.

Besluit externe veiligheid buisleidingen (Bevb) Geeft de eisen en veiligheidsafstanden voor buisleidingen ten opzichte van kwetsbare objecten.

Besluit externe veiligheid inrichtingen (Bevi) Algemene maatregel bestuur die een veiligheidsnorm oplegt aan overheden, welke besluiten nemen over bedrijven die een risico vormen voor personen buiten het bedrijfsterrein.

Besluit externe veiligheid transportroutes (Bevt) Bevat regels met het oog op de externe veiligheid voor bestuursorganen die bevoegdheden uitoefenen op het gebied van de ruimtelijke ordening.

Contour Een lijn getrokken door een aantal punten van gelijke (geluids)belasting. Door contouren te berekenen, is het mogelijk het gebied vast te stellen dat een bepaalde (geluids)belasting ondervindt.

dB(A) Maat voor het geluiddrukkniveau waarbij een frequentieafhankelijke correctie wordt toegepast voor de gevoeligheid van het menselijke oor.

Geluidhinder Gevaar, schade of hinder als gevolg van geluid.

GGD Gemeentelijke Gezondheidsdienst. Dienst voor openbare gezondheidszorg van één of meerdere samenwerkende gemeenten.

Gedeputeerde Staten (GS) Het dagelijks bestuur van de provincie.

Habitatrichtlijn Europese richtlijn uit 1992 die de instandhouding van de biodiversiteit op het oog heeft door bepaalde habitats en soorten te beschermen.

Handreiking Risicozonering Windturbines Hierin wordt het bevoegd gezag geadviseerd zich ten behoeve van een goede ruimtelijke ordening rekenschap te geven van de gevolgen van de plaatsing van een windturbine nabij een risicovol bedrijf voor het groepsrisico van dat bedrijf.

Immissie De concentratie van een bepaalde stof op leefniveau (1,5 meter).

Infrageluid Geluid dat niet meer te horen is door het menselijk oor, <20 Herz.

Inpassingsplan Ook het Rijk en de provincies hebben op basis van de Wet ruimtelijke ordening (Wro) de bevoegdheid om bestemmingsplannen te maken. In die situaties wordt in de Wro gesproken van inpassingsplannen. Met dit instrument kunnen de nationale en/of provinciale belangen ruimtelijk vastgelegd worden. Voor provinciale inpassingsplannen is dit in paragraaf 3.5.1 van de Wro geregeld.

Instandhoudingsdoelstellingen De doelen die in een Natura 2000-gebied moeten worden bereikt (bijvoorbeeld de aanwezigheid van een bepaald aantal broedparen van een bepaalde soort).

Interim Omgevingsverordening Tijdelijke omgevingsverordening van de provincie Utrecht met alle provinciale regels op het gebied van de fysieke leefomgeving die is vastgesteld in maart 2021 en geldt tot de inwerkingtreding van de Omgevingswet.

Laagfrequent geluid Geluid met een frequentie tussen 20-125 Herz.

Lden Afkorting van Level day-evening-night, een Europese maat om de geluidsbelasting over een heel etmaal uit te drukken.

Mitigatie Het verminderen van nadelige effecten (op het milieu) door het treffen van bepaalde maatregelen.

M.e.r. De procedure van milieueffectrapportage: een hulpmiddel bij de besluitvorming, dat bestaat uit het maken, beoordelen en gebruiken van een milieueffectrapport en het evalueren achteraf van de gevolgen voor het milieu van de uitvoering van de activiteit waarvoor een milieueffectrapport is opgesteld.

MER Milieueffectrapport. Een openbaar document waarin van een voorgenomen activiteit van redelijkerwijs in beschouwing te nemen alternatieven of varianten de te verwachten gevolgen voor het milieu in hun onderlinge samenhang op systematische en zo objectief mogelijke wijze worden beschreven. Een **planMER** wordt opgesteld voor plannen en visies die een ruimtelijk kader bieden voor m.e.r.-plichtige en m.e.r.-beoordelingsplichtige projecten zoals de oprichting wijziging of uitbreiding van een windpark. Een **projectMER** wordt opgesteld voor besluiten zoals vergunningen.

MW MegaWatt. 1MW = 1.000 kiloWatt. MW en kW zijn eenheden voor het weergegeven van het vermogen van een windturbine.

Nationale Databank Flora en Fauna (NDF) Nederlands systeem waarmee gegevens over de geografische verspreiding van flora en fauna inzichtelijk gemaakt worden.

Natura 2000 Een Europees netwerk van beschermde natuurgebieden op het grondgebied van de EU-lidstaten.

Natuurnetwerk Nederland (NNN) een samenhangend netwerk van bestaande en toekomstige natuurgebieden in Nederland. Voorheen (voor 2013) heette dit de Ecologische Hoofdstructuur (EHS).

Omgevingsbesluit (Ob) Algemene Maatregel van Bestuur onder de Omgevingswet die onder meer procedureregels bevat.

Omgevingswet (Ow) Een aangenomen, maar nog niet in werking getreden wet die beoogt de wetten rondom de ontwikkeling en het beheer van de leefomgeving te bundelen en te vereenvoudigen.

Overgangsrecht Het overgangsrecht regelt de verhouding tussen een nieuwe wet en de bestaande rechtstoestand. De opstellers van nieuw beleid- en regelgeving gaan na welke gevolgen een nieuwe regeling met zich meebrengt voor de bestaande rechtssituatie en treffen waar nodig, eventueel in de vorm van overgangsrecht, maatregelen. Dit speelt bijvoorbeeld bij de inwerkingtreding van de Omgevingswet.

Participatie Het in een vroegtijdig stadium betrekken van belanghebbenden (bestuursorganen, bedrijven, inwoners en maatschappelijke organisaties) bij het proces van de besluitvorming over een project of activiteit.

Plangebied Het gebied, waarbinnen de voorgenomen activiteit of een van de alternatieven kan worden gerealiseerd.

Projectbesluit Het besluit dat volgt uit een provinciale projectprocedure. Het betreft een besluit als bedoeld in artikel 9c lid 1 Elektriciteitswet (na inwerkingtreding bij Koninklijk Besluit) waarvoor GS optreedt als bevoegd gezag en wordt vastgesteld voor de aanleg of uitbreiding van een productie-installatie voor de opwekking van duurzame elektriciteit door windenergie met een capaciteit van 5 MW en maximaal 100 MW.

Projectprocedure Openbare voorbereidingsprocedure als bedoeld in afdeling 5.2 Omgevingswet welke van toepassing is op de voorbereiding van een projectbesluit.

Provinciale Staten (PS) Het algemeen bestuur van de provincie en vertegenwoordiging van de inwoners van de provincie.

Raad van State (RvS) Zowel adviesorgaan van de regering als de hoogste rechtsprekende instantie in het bestuursrecht.

Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (RCE) De Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed is een onderdeel van het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap. Zij geeft onder andere advies over rijksmonumenten, landschap & leefomgeving, archeologie en roerend erfgoed.

Regionale Energiestrategie (RES) De samenwerking tussen provincie, gemeenten en waterschappen bij het opstellen van een plan voor lokale opwek van duurzame elektriciteit en warmte (dat laatste voor de gebouwde omgeving). De afspraak voor het opstellen van de RES is te vinden in het nationaal Klimaatakkoord. De RES 1.0 is de eerste versie van deze Regionale Energiestrategie.

Rotordiameter De diameter van de denkbeeldige cirkel die door de rotorbladen (wieken) van de windturbine worden bestreken.

SMB-richtlijn Europese richtlijn voor strategische milieubeoordeling. Deze EU-richtlijn heeft ten doel te voorzien in een hoog milieubeschermingsniveau en bij te dragen tot de integratie van milieuoverwegingen in de voorbereiding en vaststelling van plannen en programma's, met het oog op de bevordering van duurzame ontwikkeling, door ervoor te zorgen dat bepaalde plannen en programma's die aanzienlijke effecten op het milieu kunnen hebben overeenkomstig deze richtlijn aan een milieubeoordeling worden onderworpen (richtlijn 2001/42/EG, Pb. EG 2001 L 197, p. 30 e.v.).

Sovon Stichting Ornithologisch Veldonderzoek Nederland. Nu Sovon: Samenwerkende Organisaties Vogelonderzoek Nederland. Deze organisatie brengt de ontwikkeling in aantallen en verspreiding van vogels in kaart.

Staat van Instandhouding (Svi) Een maat voor de duurzaamheid van een populatie. Deze wordt bepaald door een weging van vier factoren: verspreiding, populatie, leefgebied en toekomstperspectief.

Studiegebied Dat gebied, waarbinnen de milieugevolgen dienen te worden beschouwd. De omvang van het studiegebied kan per milieuaspect verschillen.

Tussenbalans Een monitoring door de provincie Utrecht (zomer 2022) van de vorderingen op weg naar eerder afgesproken doelen in de Regionale Energiestrategieën.

TWh TeraWatt uur. 1 TWh = 10^9 kWh. Een kWh is een energiehoeveelheid.

Varianten Mogelijkheid om via (een) iets andere deelactiviteit(en) de doelstelling(en) in redelijke mate te realiseren. Dit wordt niet als complete activiteit beschreven in het MER (want dan zou er sprake zijn van een alternatief).

Vogelrichtlijn Richtlijn van de Europese Unie uit 1979 die van lidstaten vereist dat ze bepaalde handelingen die schadelijk zijn voor vogels verbieden.

Voorkeursalternatief Het alternatief dat de initiatiefnemer na afweging van alternatieven prefereert. In het geval van een planMER is het bevoegd gezag voor het plan-m.e.r.-plichtige plan initiatiefnemer voor het planMER. In dit geval is dat GS van Utrecht. Het plan-m.e.r.-plichtige plan betreft de voorkeursbeslissing in het kader van de projectprocedure. Het voorkeursalternatief kan samenvallen met of elementen bevatten uit één of meer onderzochte alternatieven en maatregelen.

Voorkeursbeslissing Onder de Omgevingswet geldt de fase van de voorkeursbeslissing als afsluiting van de verkennende fase binnen de projectprocedure en voorbereiding op het projectbesluit.

Provinciale Rapportage Voortgang Windenergie Vervolg op de Tussenbalans waarin gemonitord wordt in hoeverre de RES-doelstellingen voor 2030 gehaald worden.

Waterwet Wet uit 2009. Regelt het beheer van watersystemen (waterkeringen, oppervlaktewater, grondwater)

Wet Milieubeheer (Wm) Wet uit 1993. Het juridisch kader met het doel het milieu te beschermen.

Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo) Deze wet uit 2010 bevat samen met de Wro het wettelijk kader voor activiteiten met gevolgen voor de leefomgeving.

Wet ruimtelijke ordening (Wro) Wet uit 2008 die gebruik van schaarse ruimte door ruimtevragende functies regelt en beschrijft op welke ruimtelijke plannen in Nederland tot stand dienen te komen en hoe die gewijzigd kunnen worden.

Wet natuurbescherming (Wnb) Wet uit 2017 die de bescherming van natuurgebieden, soorten en bos regelt.

Bijlage C Onderzoeksgebieden windenergie

Nr. in figuur	Gemeente	RES	Volgt uit belemmeringen-analyse provincie	Volgt (deels) uit gemeentelijk planMER	Aanvullend aangedragen door gemeente	Toelichting
1	Woerden	U16	ja	nee		
2	Woerden	U16	ja	nee		Genoemd door gemeente in brief aan provincie voor na 2030
3	Woerden	U16	ja	nee		
4	Oudewater	U16	ja	nee		
5	Oudewater	U16	ja	nee		
6	Oudewater	U16	nee	nee	ja	Volgt uit het gemeentelijk afwegingskader duurzame energie
7	Woerden	U16	ja	nee		
8	Oudewater	U16	ja	nee		
9	Lopik	U16	ja	nee		
10	Lopik	U16	ja	nee		
11	Woerden	U16	ja	nee		
12	Oudewater	U16	ja	nee		
13	Woerden	U16	ja	nee		Genoemd door gemeente in brief aan provincie voor na 2030
14	De Ronde Venen	U16	ja	nee		
15	Montfoort	U16	ja	nee		
16	Lopik	U16	ja	nee		
17	Woerden	U16	ja	nee		
18	Montfoort	U16	ja	nee		
19	Woerden	U16	ja	nee		
20	Vijfheerenlanden	U16	ja	nee		
21	Montfoort, Woerden	U16	ja	nee		
22	Stichtse Vecht	U16	ja	nee		
23	Lopik	U16	ja	nee		
24	Vijfheerenlanden	U16	nee	ja		Bevat gemeentelijk planMER locatie 2
25	Woerden, Utrecht, Stichtse Vecl	U16	ja	ja		Bevat gemeentelijk planMER gebied Haarzuilens
26	De Ronde Venen	U16	ja	nee		
27	Vijfheerenlanden	U16	ja	nee		
28	Vijfheerenlanden	U16	ja	ja		Bevat gemeentelijk planMER locatie 1
29	Utrecht	U16	nee	ja		Bevat gemeentelijk planMER gebied Dorpeldijk
30	De Ronde Venen, Stichtse Vecht	U16	ja	nee		
31	Woerden	U16	ja	nee		
32	De Ronde Venen	U16	ja	nee		
33	Stichtse Vecht	U16	ja	nee		
34	Utrecht, Stichtse Vecht	U16	ja	ja		Bevat gemeentelijk planMER gebied Ockhuizen
35	Lopik	U16	ja	nee		
36	Vijfheerenlanden	U16	nee	ja		Bevat gemeentelijk planMER locatie 5
37	De Ronde Venen	U16	ja	nee		
38	Vijfheerenlanden	U16	nee	ja		Bevat gemeentelijk planMER locatie 4
39	Vijfheerenlanden	U16	ja	ja		Bevat gemeentelijk planMER locatie 3 en 13
40	Stichtse Vecht	U16	ja	nee		
41	Stichtse Vecht	U16	ja	nee		
42	Vijfheerenlanden	U16	ja	ja		Bevat gemeentelijk planMER locatie 6
43	Lopik	U16	ja	nee		
44	IJsselstein, Utrecht	U16	ja	nee		
45	Vijfheerenlanden	U16	ja	ja		Bevat gemeentelijk planMER locatie 7
46	Utrecht	U16	ja	ja		Bevat gemeentelijk planMER gebied Lage Weide
47	Vijfheerenlanden	U16	ja	ja		Bevat gemeentelijk planMER locatie 8
48	IJsselstein	U16	nee	nee	ja	Aangedragen door gemeente & HDSR, gebied langs de A2
49	Nieuwegein	U16	ja	nee		
50	Vijfheerenlanden	U16	nee	ja		Bevat gemeentelijk planMER locatie 9
51	Nieuwegein	U16	nee	nee	ja	Gebied onder huidige windpark, genoemd door gemeente in brief aan provincie
52	Vijfheerenlanden	U16	ja	nee		
53	Vijfheerenlanden	U16	ja	ja		Bevat gemeentelijk planMER locatie 12
54	Utrecht	U16	nee	ja		Bevat gemeentelijk planMER gebied Noorderpark
55	Vijfheerenlanden	U16	nee	ja		Bevat gemeentelijk planMER locatie 10
56	Vijfheerenlanden	U16	ja	nee		
57	Houten	U16	nee	nee	nee	Verzoek HDSR
58	Vijfheerenlanden	U16	ja	ja		Bevat gemeentelijk planMER locatie 11 en 14

59	Utrecht	U16	nee	ja		Bevat gemeentelijk planMER gebied Voordorpse Veld
60	De Bilt	U16	ja	nee		
61	Utrecht	U16	nee	ja		Bevat gemeentelijk planMER gebied USP
62	De Bilt	U16	nee	nee	ja	Genoemd door gemeente in brief aan provincie, gebied langs de A28
63	De Bilt	U16	ja	nee		
64	Houten	U16	ja	nee		
65	Bunnik, Houten	U16	ja	nee		
66	Houten	U16	ja	nee		
67	Zeist	U16	ja	nee		
68	Zeist	U16	ja	nee		
69	Eemnes	Amersfoort	ja	nee		
70	Eemnes	Amersfoort	ja	nee		
71	Bunnik, Wijk bij Duurstede	U16	ja	nee		
72	Wijk bij Duurstede	U16	ja	nee		
73	Eemnes	Amersfoort	ja	nee		
74	Zeist	U16	nee	nee	ja	Genoemd door gemeente in brief aan provincie, Kamp Zeist
75	Soest, Amersfoort	Amersfoort	ja	nee		
76	Soest	Amersfoort	ja	nee		
77	Soest	Amersfoort	ja	nee		
78	Amersfoort, Baarn	Amersfoort	ja	nee		
79	Leusden, Soest, Amersfoort	Amersfoort	nee	nee	nee	Volgt uit het OER programma
80	Leusden	Amersfoort	ja	nee		
81	Amersfoort	Amersfoort	ja	nee		
82	Bunschoten	Amersfoort	ja	nee		
83	Leusden	Amersfoort	ja	nee		
84	Amersfoort	Amersfoort	ja	nee		
85	Woudenberg, Utrechtse Heuvelrug	Amersfoort, U16	ja	nee		
86	Leusden	Amersfoort	ja	nee		
87	Woudenberg	Amersfoort	ja	nee		
88	Leusden, Woudenberg	Amersfoort	ja	nee		
89	Leusden	Amersfoort	ja	nee		
90	Renswoude, Utrechtse Heuvelrug, Veenendaal	Foodvalley, U16	ja	nee		
91	Renswoude	Foodvalley	ja	nee		
92	Rhenen	Foodvalley	ja	nee		
93	Rhenen	Foodvalley	nee	nee	ja	Genoemd door gemeente in brief aan provincie, onderzoeksgebied in samenwerking met Wageningen



Bosch & van Rijn
experts in duurzame energie

Franz-Lisztplantsoen 220
3533 JG Utrecht
www.boschenvanrijn.nl





PARTICIPATIEPLAN

Verkenning en Voorkeursbeslissing
Windenergie Utrecht

INHOUDSOPGAVE

Inhoudsopgave	2
Inleiding	3
Aanleiding	3
Doel	4
Kernboodschap	4
Gefaseerd proces windenergie	4
Betrokken Partijen	5
Organisatie	5
Aanpak	5
Proces tot nu toe	5
Uitgangspunten	6
Lokale processen worden niet doorkruist	6
Participatie passend bij de scope	6
Positie van raadsleden en statenleden en het samenspel is voor partijen duidelijk	6
Participatie per fase	7
Verkenningfase 1: (ontwerp-) NRD	7
Verkenningfase 2: plan MER	8
Fase 3a: voorkeursalternatief	8
Fase 3b: Voorkeursbeslissing	9
Vervolfase projectbesluit	10
Communicatie	11
Communicatie-uitgangspunten	11
Rol van de Provincie	11
Rol van de RES regio's en gemeenten	11
Wijze van communicatie	11
Middelen	12
BIJLAGEN	13
Bijlage 1 - projectprocedure en participatie	14
Participatie bij een projectbesluit	14
Waarom participatie bij projectprocedures?	14
De kennisgeving van participatie bij projectbesluiten	14
Motiveringsplicht voorkeursbeslissing en projectbesluit	14
Bijlage 2 - Stakeholders	15

INLEIDING

Voor u ligt het 'Participatieplan Verkenning en Voorkeursbeslissing windenergie Provincie Utrecht'. Onderdeel van het proces om tot locaties voor windenergie binnen de provincie Utrecht te komen is het participatietraject. De uitvoering van dit participatietraject loopt gelijktijdig met de verkenningsfase voor de te onderzoeken windlocaties middels een planMER en de fase van voorkeursbeslissing. Het planMER is het rapport waarin de uitkomsten van het feitelijke milieu-effectenonderzoek staan. In het planMER staan geen keuzes, maar het geeft alleen de relevante milieu-informatie. Dit planMER geeft input voor verdere besluitvorming over locaties waar windparken mogelijk gemaakt kunnen worden. Dit participatieplan richt zich op de participatie bij de Verkenning en Voorkeursbeslissing voor windenergie door de provincie Utrecht. De verkenningsfase bestaat uit twee delen: NRD fase en planMER fase. Daarna komt de fase van het voorkeursalternatief waar de participatie intensiever zal worden. Om goede inbreng te krijgen is er voor gekozen om in deze fase een tussenstap te doen met een voorkeursalternatief wat daarna zal leiden tot een (ontwerp-)voorkeursbeslissing. In dit participatieplan is aangegeven wie, wanneer op welke wijze zal worden betrokken. Per fase is daarbij aangegeven hoe de terugkoppeling van deze input meegenomen wordt in de volgende fase.

AANLEIDING

In het nationaal Klimaatakkoord spraken de overheid, maatschappelijke organisaties en bedrijven af om de uitstoot van CO₂ in 2030 met 49% te beperken. Gemeenten, provincies en het Rijk hebben zich gecommitteerd om in 2030 landelijk 35 TWh zonne- en windenergie op land op te wekken. De verantwoordelijkheid voor de realisatie daarvan is via de RES-regio's bij gemeenten, provincies en waterschappen neergelegd. In de 3 RES regio's in de provincie is met elkaar afgesproken om bij elkaar 2,4 TWh duurzame elektriciteit op te wekken. Op basis van de doelstellingen in de RES regio's is de provinciale doelstelling voor de opwek van hernieuwbare elektriciteit opgenomen in de Omgevingsvisie provincie Utrecht (55% in 2030).

Conform de afspraken binnen de RES regio's en in lijn met de verzoeken van Provinciale Staten, is in juli 2022 een Tussenbalans opgesteld om te zien of de RES'en op koers liggen. Er is in veel gemeenten hard gewerkt, ook na RES 1.0. Op sommige onderdelen en locaties is goede voortgang geboekt. Zon-op-dak ligt bijvoorbeeld goed en soms zelfs voor op schema. Echter, op grootschalige opwekking van zonne-energie en windenergie op land loopt de voortgang achter op schema en is de afspraak om de ruimtelijke procedures in 2022 te starten vaak niet gehaald. In de Tussenbalans werd ook duidelijk dat de verhouding zon-wind uit balans is met een verwacht opgesteld vermogen van 90% zon tegenover 10% wind. Een goede balans zon-wind is belangrijk voor het toekomstig energiesysteem doordat er ook windenergie opgewekt wordt in de nachten en in de winter (als de zon niet schijnt). Ook de maatschappelijke kosten zijn lager wanneer zon en wind in balans zijn. Daarnaast is het ook nodig voor de netinfrastructuur, omdat met een combinatie van zonne- en windenergie 4x meer energie opgewekt kan worden op dezelfde infrastructuur dan wanneer enkel op zonne-energie wordt ingezet. Het belang van een betere balans zon-wind is door afgekondigde netcongestie urgenter geworden, waardoor een efficiëntere benutting van het elektriciteitsnet nog belangrijker is geworden.

Provinciale Staten hebben daarom op 21 september 2022 een besluit genomen over de Tussenbalans Regionale Energiestrategieën (RES) Provincie Utrecht. Hierin was afgesproken dat de provincie zou starten met de verkenning als voorbereiding op een projectbesluit- of inpassingsplanprocedure indien er op 1 december 2022 onvoldoende plannen voor de opwek voor windenergie door gemeenten ingebracht zouden worden. Er is een rapportage opgesteld over de voortgang van windenergie in de provincie en hieruit blijkt dat meerdere gemeenten positief staan tegenover windenergie. Tegelijkertijd komt in de rapportage naar voren dat veel plannen op dit moment onvoldoende (concreet) zijn om zicht te hebben op realisatie voor 2030. De provincie Utrecht gaat daarom een verkenning uitvoeren en daarbij een planMER opstellen om inzicht te krijgen in de milieu-informatie over onderzoeksgebieden voor windenergie in de hele provincie Utrecht. Hiermee krijgen gemeenten meer informatie voor gemeentelijke processen en wordt een provinciale rol voorbereid.

Afhankelijk van de datum van de inwerkingtreding van de Omgevingswet kan dit planMER als basis dienen voor een projectbesluit of provinciaal inpassingsplan. In de Omgevingswet staan de minimale eisen waaraan participatie moet voldoen bij een projectbesluitprocedure. In bijlage 1 zijn deze eisen opgenomen. Dit participatieplan voldoet aan deze eisen, maar geeft nog verdere verdieping op participatie gezien het belang van goede informatievoorziening, zorgvuldigheid bij besluitvorming en betrokkenheid van inwoners, raadsleden en andere partijen.

DOEL

De provincie wil medeoverheden, maatschappelijke partners, inwoners, energiecoöperaties en bedrijven tijdig betrekken bij het planMER en het proces om te komen tot windlocaties. Het tijdig betrekken van de belanghebbenden maakt dat maatschappelijke ontwikkelingen in beeld komen, verschillende perspectieven worden gedeeld en meer kennis wordt vergaard. Door een brede verkenning van overwegingen en standpunten ten aanzien van de geschiktheid van zoekgebieden voor windenergie, worden bij de samenstelling van een voorkeursalternatief geen zaken over het hoofd gezien. Dit draagt bij aan een meer gedegen en volledig onderzoek naar de mogelijke windlocaties binnen de provincie Utrecht.

KERNBOODSCHAP

Om een duurzame energievoorziening te realiseren voor onze inwoners en bedrijven is het van belang om energie op te wekken met zonnepanelen én windturbines. De verhouding tussen zonnepanelen en windturbines raakt in de provincie Utrecht uit balans, daarom zijn extra windlocaties nodig. Provincie Utrecht wil de afgesproken klimaatdoelstellingen voor 2030 behalen en wil daarom helderheid scheppen in welke gebieden windenergie mogelijk is. Hiervoor wordt een Milieu Effect Rapport (MER) opgesteld. Windenergie biedt kansen voor gemeenten en inwoners. Door te werken met lokaal eigenaarschap als uitgangspunt krijgen inwoners meer zeggenschap over de opbrengsten van windenergieprojecten. Hiermee kan lokaal gekozen worden welke maatschappelijke functies met de opbrengsten gesteund kunnen worden zoals behoud van maatschappelijke voorzieningen of het tegengaan van energiearmoede. Zo zorgen we gezamenlijk voor leefbare kernen én energie die voor inwoners en bedrijven ook in de toekomst eerlijk, betrouwbaar en betaalbaar blijft.

LOKAAL EIGENDOM

Lokaal eigendom van grote duurzame energieprojecten borgt financiële participatie en zeggenschap van direct omwonenden bij de realisatie en exploitatie van deze projecten. Tijdens de behandeling van het statenvoorstel Tussenbalans Regionale Energiestrategieën is het amendement *Lokaal Eigendom* aangenomen waarin is aangegeven dat minimaal 50% lokaal eigendom een uitgangspunt wordt bij de planvorming van windenergieprojecten. Daarnaast hebben Provinciale Staten motie 58a *Iedereen kan meedoen* en Motie 59 *Coöperatief provinciaal eigendom* aangenomen. Er wordt gewerkt aan de uitvoering van dit amendement en deze moties, waarmee geborgd zal worden dat lokaal eigendom en verschillende vormen van financiële participatie bij de realisatie van windenergie projecten opgepakt zal worden. Daarnaast wordt de ondersteuningstructuur die er al bestond voor energiecoöperaties voortgezet. In dit participatieplan komen de werkzaamheden rondom lokaal eigendom en de ondersteuningstructuur niet terug aangezien de focus van dit plan ligt op procesparticipatie. Bij het lezen van dit plan is het dus belangrijk om te beseffen dat al deze acties om lokaal eigendom mogelijk te maken ook nog uitgevoerd worden gezien het belang van financiële participatie en zeggenschap van de inwoners (zie ook kernboodschap). Bij het vervolgtraject zal lokaal eigendom verder invulling gegeven worden zodat het uitgangspunt van minimaal 50% lokaal eigendom gerealiseerd zal worden.

GEFASEERD PROCES WINDENERGIE

De fasering van het proces om tot een voorkeursbeslissing te komen ziet er als volgt uit:

Verkenningfase 1: (ontwerp) NRD: De start van de procedure is de kennisgeving van de ontwerp-NRD (als bedoeld in art 7.9 Wm). Deze wordt tegelijkertijd met de kennisgeving voornemen en kennisgeving participatie bij de start van het proces gepubliceerd.

Verkenningfase 2: PlanMER: Tijdens de verkenning start het daadwerkelijk onderzoek naar o.a. de milieueffecten van alle opgenomen onderzoeksgebieden windenergie binnen de provincie. In het planMER zelf worden de onderzochte windlocaties enkel beoordeeld op milieueffecten. Daarnaast worden buiten het planMER ook andere effecten in deze fase in beeld gebracht, zoals lokaal eigendom, netbeheer en lokale participatietrajecten.

Fase 3: Voorkeursbeslissing

Fase 3a: alternatievenafweging: Gebaseerd op de informatie uit de verkenning wordt een provinciebreed voorkeursalternatief opgesteld. Het voorkeursalternatief wordt breed afgewogen waarbij naast informatie uit de concept-planMER ook andere informatie wordt betrokken. Samen met gemeenten zal besproken worden wie de procedure verder op zal pakken.

Fase 3b voorkeursbeslissing: Het gekozen voorkeursalternatief wordt vastgelegd in een provinciebrede ontwerp-voorkeursbeslissing. Bij de afweging van de voorkeursbeslissing wordt onder andere ook rekening gehouden met bestaande opwekcapaciteit en met concrete plannen en projecten van gemeenten. De afgeronde planMER zal bij de ontwerp-voorkeursbeslissing ter inzage komen te liggen.

Op het moment dat de ontwerp-voorkeursbeslissing wordt genomen is ook bekend of - indien provincie bevoegd gezag blijft - er inpassingsplannen of projectbesluiten zullen worden voorbereid. Er zullen aparte plannen opgesteld worden voor de participatietrajecten die tijdens de projectprocedure (of provinciaal inpassingsplan) zullen volgen. Deze participatietrajecten vallen dus buiten dit participatieplan.

BETROKKEN PARTIJEN

Partijen die bij het proces zullen worden betrokken zijn erg divers en we hebben ze ingedeeld in de volgende groepen van belanghebbenden:

- Mede overheden: 26 gemeenten (bestuurlijk, ambtelijk en raadsleden), RES regio's, buurprovincies en waterschappen;
- Stakeholders: netbeheerder, natuurorganisaties, landbouworganisaties, initiatiefnemers, energiecoöperatie ect.;
- Inwoners; omwonenden, voor- en tegenstanders en bewonersgroepen.

In bijlage 2 is een lijst van stakeholders aan dit participatieplan toegevoegd. Uit het participatietraject kunnen gedurende het traject nog andere en nieuwe stakeholders naar voren komen. Deze lijst is dus zeker niet limitatief. Daarom zullen we ook tijdens het traject actief betrokken partijen bevragen of zij andere belanghebbenden missen, zodat deze ook benaderd kunnen worden.

ORGANISATIE

Met de bestuurders zijn afstemmingsmomenten afgesproken aan de bestuurstafels van de RES'en en daarnaast vindt er ook directe afstemming met gemeenten plaats. Hiervoor is een apart plan van aanpak opgesteld met input van de RES regio's.

Het projectteam van de provincie Utrecht wordt geadviseerd door een adviesteam waar de drie RES regio's in zitten. Dit adviesteam bestaat uit vertegenwoordigers van de RES regio's, Bosch en van Rijn en Provincie Utrecht. Daarnaast geven de communicatieadviseurs van de 3 RES regio's ook advies over de participatie en communicatie.

Ook intern binnen de provincie zijn verschillende partijen betrokken. Denk aan ambtenaren van andere afdelingen en de provinciale bestuurders. De betrokkenheid van deze partijen is vanzelfsprekend en moet goed geregeld worden. Afspraken hierover maken geen onderdeel uit van dit participatieplan.

AANPAK

Aan participatie geven we invulling door stakeholders bij het proces te raadplegen, te luisteren naar suggesties en door waardevolle informatie op te halen en te verwerken in het proces. Dit plan is ter ondersteuning aan het participatietraject. Het is een document dat in de loop van het gehele proces zal worden aangevuld en aangepast. Participatie bestaat uit een traject waarbij stakeholders op verschillende momenten en op verschillende wijze worden betrokken. Daarnaast zijn er formele (wettelijk bepaalde) inspraakmomenten. Deze inspraakmomenten zijn ook in dit participatieplan opgenomen. Het participatieplan is daarom een dynamisch document dat gevoed wordt door hetgeen speelt in de omgeving.

Het participatieplan wordt tegelijkertijd met de ontwerp-NRD voor het planMER windlocaties Provincie Utrecht bekend gemaakt. Iedereen kan reageren op de ontwerp-NRD door zienswijzen in te dienen. De ontwerp-NRD wordt tegelijkertijd ook voor advies toegestuurd aan de wettelijk adviseurs en aan diverse bestuursorganen, waaronder de gemeenten uit de RES regio's.

PROCES TOT NU TOE

Tijdens het proces van de totstandkoming van de NRD is ook het schrijven van dit participatieplan meegenomen. In deze fase is input opgehaald bij de RES-regio's en bij hen gecheckt hoe zij hun rol zien. Met de RES-regio's en gemeenten is afgesproken dat er afstemming is over het gehele proces, zowel ambtelijk als bestuurlijk. De reacties vanuit de RES-regio's zijn betrokken bij het opstellen van de concept-NRD. Na deze ronde is de concept-NRD ter inzage gelegd en het participatieplan bekend gemaakt.

UITGANGSPUNTEN

Het is belangrijk dat belanghebbenden gehoord en gekend worden in elke fase van het proces. Het participatietraject is een samenspel tussen de provincie en alle belanghebbenden. Dit samenspel steunt op de volgende vier pijlers:

Lokale processen worden niet doorkruist

Gemeenten hebben in veel gevallen al lokale participatieprocessen lopen. In sommige gevallen gaat dit om participatie bij concrete windenergie initiatieven. In andere gevallen gaat het om bredere participatie over de energietransitie. Uitgangspunt van de participatie vanuit de provincie is dat er geen lokale participatieprocessen doorkruist worden van gemeenten die zelf proactief met windenergie aan de slag zijn. Er zal dus altijd afstemming zijn met gemeenten over participatie met inwoners en andere partijen. Hierbij is duidelijk dat de provincie met de verkenning en later voorkeursbeslissing stappen zet waar participatie voor nodig is. Het betekent dat afstemming nodig is en verwachtingen over en weer naar elkaar uitgesproken worden. We staan open voor de inbreng en informeren partijen tijdig op dat moment dat ze belang hebben bij het proces. Partijen moeten goed geïnformeerd aan participatie beginnen, en de terugkoppeling van opbrengst en afweging moet tijdig en zorgvuldig zijn.

Gemeenten die reeds gestart zijn met een windproject hebben aangegeven zelf het lokale participatietraject in te richten. In dit participatieplan is uitgelegd hoe wij als provincie Utrecht de inwoners, regionale stakeholders en maatschappelijke partners betrekken. Er zal vanuit de provincie in deze fase van het proces geen lokale participatie op projectniveau plaatsvinden.

Participatie passend bij de scope

Het planMER is op provinciaal niveau. De betrokkenheid van de gemeenten en RES-regio's binnen de provincie is van cruciaal belang in verband met de afstemming over de processen die al lopen en voor projecten die als gevolg van dit planMER in de toekomst verder uitgewerkt zullen worden. Daarnaast is de fasering zodanig dat niet in elke fase iedere stakeholder even intensief betrokken wordt. Per fase wordt bepaald welke vorm van participatie past bij de fase van het proces. Dit zal gaan om informeren, raadplegen of adviseren. Dit helpt om de verwachtingen over een weer met elkaar te bespreken. Op deze wijze is ook duidelijk waarover stakeholders mee kunnen denken en welke uitgangspunten reeds vast liggen. We gaan hierbij uit van een tijdige en open communicatie.

Actief betrekken van inwoners, medeoverheden en relevante stakeholders

We hebben rechtstreeks contact met andere overheden en maatschappelijke partners. Op deze wijze krijgen we input om de NRD en planMER te verrijken met zoveel mogelijk informatie. Stakeholders denken mee over de criteria waarop besluitvorming gebaseerd is en zij worden goed geïnformeerd over de uitkomsten van onderzoeken uit het planMER-proces. Inwoners worden gedurende het gehele proces goed geïnformeerd over de stappen die genomen worden en over welke wijze zij betrokken worden. Hiervoor worden zoveel mogelijk kanalen benut zoals huis-aan-huis kranten en online media. Op deze manier wordt voor hen ook duidelijk op welke momenten zij inbreng kunnen leveren in het proces. Met gemeenten kunnen afspraken worden gemaakt over het inzetten van kanalen van de gemeente.

Positie van raadsleden en statenleden en het samenspel is voor partijen duidelijk

Gedeputeerde Staten zijn uiteindelijk verantwoordelijk voor het besluit over het planMER en de voorkeursbeslissing. Dit proces wordt in samenspel met de RES-regio's doorlopen. Provinciale Staten hebben reeds de procesmatige kaders voor participatie vastgesteld in de participatieverordening en dit zal nogmaals besproken worden bij het Startgesprek. Raadsleden hebben een eigen positie ten tijde van het instapmoment voorafgaand aan de voorkeursbeslissing. Bij de voorkeursbeslissing wordt gemotiveerd hoe het participatietraject heeft plaatsgevonden en wat met de uitkomsten hiervan is gedaan. Het goed informeren van raadsleden en statenleden vinden we belangrijk vanwege de procesgang en de samenwerking tussen provincie en gemeenten.

PARTICIPATIE PER FASE

In de inleiding zijn de fases van de verkenning en voorkeursbeslissing omschreven:

1. Verkenningsfase 1: (ontwerp-)NRD
2. Verkenningsfase 2: planMER
3. Voorkeursbeslissing
 - a. Voorkeursalternatief
 - b. Voorkeursbeslissing

In dit hoofdstuk wordt per fase omschreven hoe de verschillende doelgroepen betrokken zullen worden:

- Mede overheden: 26 gemeenten (bestuurlijk, ambtelijk en raadsleden), RES regio's, buurprovincies en waterschappen;
- Stakeholders: netbeheerder, natuurorganisaties, landbouworganisaties, initiatiefnemers, energiecoöperatie ect.; (zie lijst in bijlage 2)
- Inwoners; omwonenden, voor- en tegenstanders en bewonersgroepen.

VERKENNINGSFASE 1: (ONTWERP-) NRD

Tijdens de NRD-fase wordt input verzameld voor het opstellen van het planMER. In de NRD staat beschreven welke locaties, alternatieven en milieuaspecten moeten worden onderzocht. Het participatietraject in de NRD fase is met name gericht op het toetsingskader, welke milieuonderwerpen moeten aan bod komen in het planMER en welke gebieden onderzocht moeten worden. De NRD wordt ook formeel ter inzage gelegd, waarmee iedereen de kans krijgt om een zienswijze in te dienen. Deze input (zowel formeel als informeel) zal worden betrokken bij de verdere onderzoeken in het planMER.

Mede overheden

- Gemeenten, RES regio's en buurprovincies hebben de mogelijkheid gehad om ambtelijk input te geven op de ontwerp NRD voordat deze ter inzage komt te liggen. Hiervoor is ook een digitale informatiesessie georganiseerd.
- Er is een bestuurlijke consultatie geweest op de NRD via de bestuurstafels van de RES-regio's. Hierin zijn de uitgangspunten van de ontwerp NRD besproken en zijn afspraken gemaakt over de onderlinge samenwerking in het proces.
- Afstemming vindt plaats met behulp van bestaande RES-structuren. Per RES-regio wordt informatie gedeeld en worden (digitale) ambtelijke sessies georganiseerd. De eerste ronde werksessies (per regio) vindt plaats na terinzagelegging van de concept-NRD.
- Het college van GS stuurt een brief naar de colleges van B&W met informatie over het proces en over de ontwerp NRD. Deze brief kan dan ook gedeeld worden met raadsleden.

Stakeholders

- In deze fase zullen we actief stakeholders informeren over de terinzagelegging van de NRD. Hierbij maken we gebruik van de bestaande kanalen via o.a. de RES-regio's. In bijlage 2 is een lijst van stakeholders opgenomen.
- We organiseren een (digitale) bijeenkomst rondom de ontwerp-NRD waar we input vragen op de NRD, het proces en de inhoud van het planMER.
- Tegelijkertijd met de terinzagelegging zal ook de Commissie voor de milieueffectrapportage om advies op de NRD gevraagd worden. Deze input wordt verwerkt in de planMER-fase.

Inwoners

- Inwoners worden, naast de officiële bekendmakingen in het provinciaal blad, actief geïnformeerd over de terinzagelegging NRD via publicaties in de lokale kranten in de provincie.
- De ontwerp NRD zal ook fysiek ter inzage liggen in het provinciehuis.
- Alle inwoners hebben de mogelijkheid om een zienswijze in te dienen op de ontwerp NRD. Dit kan op alle onderdelen van de NRD: criteria voor toetsingskader, welke milieuonderwerpen aan bod komen en welke gebieden onderzocht worden.
- Media worden actief geïnformeerd over de publicatie van de ontwerp NRD zodat zoveel mogelijk inwoners hiervan op de hoogte kunnen zijn.

Resultaat

- Het resultaat van deze fase is een vastgestelde NRD die een goede basis biedt voor het planMER.
- Na de terinzagelegging wordt alle opgehaalde informatie verwerkt in de Nota van Beantwoording. Hierin wordt per onderwerp/indiener een reactie geformuleerd en indien mogelijk wordt de ontwerp NRD aangepast. Indienende partijen ontvangen hierop een terugkoppeling.
- Overige relevant informatie zal worden betrokken in de planMER-fase.
- De NRD, de Nota van Beantwoording en overige relevante informatie uit deze fase zal gebruikt worden als input voor het Startgesprek met Provinciale Staten.

VERKENNINGSFASE 2: PLAN MER

Tijdens de planMER-fase ligt de focus op het daadwerkelijke onderzoek naar de milieugevolgen van de onderzoeksgebieden windenergie. Het participatietraject ziet op de volgende onderwerpen:

- Het delen van de eerste resultaten uit de onderzoeken van onderzoeksgebieden;
- Input ophalen voor het verrijken van de alternatieven.

Mede overheden

- Het delen van informatie loopt via de bestaande RES structuren per RES regio. Per regio wordt informatie gedeeld (via het digitale planMER) en worden (digitale) overleggen georganiseerd.
- Raadsleden worden via een informatiebijeenkomst speciaal voor raadsleden geïnformeerd over het proces en de eerste inzichten van de concept-planMER.
- Afsproken is dat de concept-planMER eerst met gemeenten besproken wordt (zowel ambtelijk als bestuurlijk) voordat het openbaar wordt. Zo wordt input meegegeven vanuit de RES-regio's en gemeenten op de concept-MER.
- Er worden afspraken gemaakt met gemeenten (ambtelijk; 1 op 1 of per RES-regio) die een eigen participatietraject windenergie hebben. Hiermee wordt input opgehaald uit deze participatietrajecten en worden afspraken gemaakt over de volgende fases.

Stakeholders

- Stakeholders worden geïnformeerd op de tussenresultaten van de milieuonderzoeken en uitgenodigd voor sessies om input te geven. Hierbij maken we gebruik van de bestaande kanalen via o.a. de RES-regio's.
- Onderzoeksresultaten zullen daarvoor via de RES-regio's en planMER site (digitaal) gedeeld worden.
- Er worden regio sessies georganiseerd waar informatie over het planMER en het proces gedeeld zullen worden en waar input vanuit de stakeholders meegegeven kan worden. Deze input kan benut worden om de onderzoeksresultaten van het planMER te verrijken.

Inwoners

- Inwoners worden actief geïnformeerd over de resultaten in de concept-planMER via informatie in huis aan huis bladen en gewezen op de mogelijkheid om input mee te geven om de onderzoeksresultaten van het planMER te verrijken. Hiervoor zal afstemming zijn met gemeenten die zelf participatieprocessen rondom windenergie hebben lopen zoals Woerden, Vijfheerenlanden, Houten, Utrecht of Amersfoort. De afstemming zal ook plaats vinden met gemeenten die mogelijk van plan zijn om met dit onderwerp aan de slag te gaan zoals Wijk bij Duurstede of Lopik. Er zullen afspraken gemaakt worden over de wijze van informeren en input ophalen bij inwoners, maar ook gekeken worden of in sommige specifieke gemeenten de provincie niet hoeft te informeren indien de gemeente dit zelf doet.
- Media worden actief geïnformeerd over het onderzoek van het planMER zodat zoveel mogelijk inwoners hiervan op de hoogte kunnen zijn.
- Inwoners kunnen de resultaten inzien via het digitale concept-MER.

Resultaat

- De digitale concept-planMER met hierin de input verwerkt die in deze fase is opgehaald.
- Een terugkoppeling van hetgeen we ophalen en het participatietraject vindt digitaal plaats via de kanalen van het digitale MER.

FASE 3A: VOORKEURSALTERNATIEF

Nadat de milieuonderzoeken gereed zijn worden alternatieven ontwikkeld. Voor het ontwikkelen van deze alternatieven wordt input gevraagd aan medeoverheden, inwoners en stakeholders. De concept-planMER is één van de bronnen die input geven voor het voorkeursalternatief. Andere input hiervoor is o.a. informatie uit

lokale participatieprocessen, lokaal eigendom en netbeheer. Op basis van al deze inzichten stelt het bevoegd gezag, Gedeputeerde Staten, een voorkeursalternatief samen. Om dit voorkeursalternatief op een goede manier samen te kunnen stellen is het van essentieel belang dat alle partijen kunnen participeren hierin. De afweging van criteria om tot keuzes te komen moet nog uitgewerkt worden. De participatie in deze fase zal hier input voor geven.

Mede overheden

- Zodra de alternatieven in concept klaar zijn, wordt dit gedeeld met gemeenten (zowel ambtelijk als bestuurlijk).
- Er zal een bestuurlijk gesprek gevoerd worden over dit concept aan de bestuurstafel van de RES. In dit gesprek krijgen wethouders van gemeenten de mogelijkheid om input te geven op de alternatieven.
- Gevraagd wordt om een gezamenlijk advies per RES-regio over het voorkeursalternatief. Dit advies zal betrokken worden door de provincie bij de afwegingen die genomen moeten worden bij de voorkeursbeslissing in fase 3b.
- Met gemeenten waar gebieden in het voorkeursalternatief opgenomen zijn zullen 1 op 1 gesprekken gevoerd worden waarin ook aan bod zal komen hoe de rolverdeling tussen gemeente en provincie in een mogelijke vervolgpcedure zal zijn. Ook zal er afstemming zijn over lokale participatietrajecten van gemeenten.

Stakeholders

- De stakeholders die in eerdere fase hebben aangegeven input te willen leveren worden betrokken en gevraagd input te leveren op de criteria voor het voorkeursalternatief. Hierbij maken we gebruik van de bestaande kanalen via o.a. de RES-regio's.
- Er worden sessies per regio georganiseerd om informatie te delen over het voorkeursalternatief en input op te halen bij stakeholders.
- In deze fase worden ook initiatiefnemers zoals energiecoöperaties gevraagd hun input te geven zodat de duidelijk wordt op welke locaties initiatiefnemers in beeld zijn.

Inwoners

- Inwoners worden actief geïnformeerd over de alternatieven via huis aan huis bladen en verschillende media.
- We halen input op over de criteria die als basis gebruikt worden om een afweging te maken bij het voorkeursalternatief (bijvoorbeeld via digitale enquête). Hierin valt te denken aan vragen over welke criteria uit het planMER voor inwoners het meest belangrijk zijn bij de bepaling van locaties voor windmolens, maar daarnaast zal er ook ruimte zijn om mogelijk aanvullende criteria in te brengen. Deze input wordt benut door GS bij de keuzes voor het voorkeursalternatief.
- In gemeenten waar een lokaal windenergie proces loopt zal de input via dat proces worden opgehaald of indien er al een participatieproces doorlopen is zal de informatie uit het lokale participatieproces benut worden.

Resultaat

- Het resultaat is een voorkeursalternatief onderbouwd op input van medeoverheden, stakeholders en inwoners.
- Terugkoppeling aan de partijen die input hebben geleverd over wat met hun input is gedaan. Dit kan schriftelijk, maar kan ook via een (digitale) bijeenkomst.

FASE 3B: VOORKEURSBESLISSING

Het voorkeursalternatief uit fase 3a zal in deze fase verder verdiept worden tot een ontwerp-voorkeursbeslissing. De voorkeursbeslissing omvat de locatiekeuze(s) voor te nemen projectbesluiten. De ontwerp-voorkeursbeslissing zal ter inzage gelegd worden zodat iedereen de mogelijkheid krijgt om een zienswijze in te dienen. De zienswijzen zullen worden betrokken bij de definitieve voorkeursbeslissing door GS. Voordat de ontwerp-voorkeursbeslissing door GS wordt vastgesteld worden alle partijen nogmaals actief betrokken. Hierbij zal ook het gesprek gevoerd worden met gemeenten om te bepalen wie de rol van bevoegd gezag op zich neemt.

Mede overheden

- Er zal een memo over de afweging voor het voorkeursalternatief en de verdieping in de voorkeursbeslissing opgesteld worden.

- In een algemene sessie wordt de concept-planMER inclusief de afweging van het voorkeursalternatief en de ontwerp-voorkeursbeslissing gepresenteerd aan de RES-regio's.
- Raadsleden worden geïnformeerd via de memo over het proces om tot de voorkeursbeslissing te komen. Daarnaast zal gekeken worden of een nieuwe informatiesessie speciaal voor raadsleden georganiseerd zal worden.
- Provincie Utrecht brengt de uitkomst van de concept planMER / voorkeursalternatief op de bestuurstafels van de RES regio's ter bespreking in ten behoeve van een open gesprek over wie welke volgende stap neemt.
- Naar aanleiding van deze sessies kunnen nog 1-op-1 afspraken worden gemaakt met gemeenten voor het verwerken van input vanuit de verschillende gemeenten. Tijdens de 1-op-1 gesprekken kunnen ook afspraken gemaakt worden over rolverdeling het vervolgproces, waaronder de bevoegd gezag rol.
- Raadsleden worden, via een brief aan het college, op de hoogte gesteld van de ontwerp-voorkeursbeslissing tegelijk met terinzagelegging.

Stakeholders

- Stakeholders worden actief geïnformeerd over de terinzagelegging van de ontwerp-voorkeursbeslissing en gewezen op de mogelijkheid om een zienswijze in te dienen.
- Op grond van de m.e.r.-wetgeving is toetsing van het planMER door de onafhankelijke Commissie-voor de m.e.r. verplicht. Deze wordt tegelijkertijd met de terinzagelegging van het voorkeursalternatief aan de commissie voorgelegd.

Inwoners

- In afstemming met gemeenten zullen omwonenden een brief krijgen van de provincie met informatie over het proces en de mogelijkheden die er zijn voor inspraak. Waar nodig kunnen ook inloopbijeenkomsten georganiseerd worden indien dit lokaal nog niet heeft plaatsgevonden. Voor zowel de brief als de eventuele inloopbijeenkomsten zullen met de desbetreffende gemeente afspraken gemaakt worden. In sommige gevallen zal de provincie in de lead zijn, maar in andere gevallen zal de gemeente in de lead zijn indien dit gewenst is.
- Inwoners worden, naast de officiële bekendmakingen in het provinciaal blad, actief geïnformeerd over de terinzagelegging van de ontwerp-voorkeursbeslissing via publicaties in de lokale kranten in de provincie.
- De ontwerp-voorkeursbeslissing zal ook fysiek ter inzage liggen in het provinciehuis.
- Alle inwoners hebben de mogelijkheid om een zienswijze in te dienen op de ontwerp-voorkeursbeslissing.
- Media worden actief geïnformeerd over de publicatie van de ontwerp-voorkeursbeslissing zodat zoveel mogelijk inwoners hiervan op de hoogte kunnen zijn.

Resultaat

- Vastgestelde voorkeursbeslissing met daarin een toelichting over dit participatietraject. Hierin zal worden aangegeven hoe alle partijen bij het besluit betrokken zijn en wat de resultaten daarvan zijn. Er komt een toelichting met daarin wat partijen hebben ingebracht en hoe dit effect heeft gehad op de planMER, het voorkeursalternatief en de voorkeursbeslissing. Hierbij gaat het ook om de in het participatietraject aangedragen oplossingen en de uitgebrachte adviezen daarover.
- Nota van beantwoording van zienswijzen op de ontwerp-voorkeursbeslissing.

VERVOLGFASE PROJECTBESLUIT

Na vaststelling van de voorkeursbeslissing zijn de gebieden waar windenergie ontwikkeld kan worden bekend. De volgende stap is het daadwerkelijk vaststellen van het projectbesluit (of PIP). Aan het projectbesluit is ook een participatietraject verbonden. De participatie op lokaal niveau en rechtstreeks met inwoners zal bij het opstellen van het projectbesluit plaatsvinden. De initiatiefnemer van het daadwerkelijke project zal dit samen met bevoegd gezag (provincie of gemeente) oppakken. Voor projectbesluiten die de Provincie Utrecht zelf gaat nemen, blijft de provincie verantwoordelijk voor dat participatietraject. De eisen die aan het participatietraject bij een projectbesluit gesteld worden, staan in bijlage 1 bij dit participatieplan. De participatieplannen voor dat traject worden te zijner tijd opgesteld.

COMMUNICATIE

In de uitvoering werken we met een communicatiekalender. Hierin wordt opgenomen wanneer partijen zoals bestuurders, gemeenteraadsleden en regionale stakeholders worden geïnformeerd, geraadpleegd en betrokken. De communicatiekalender is dynamisch en zal in de loop van het proces verder worden aangevuld en bijgewerkt.

COMMUNICATIE-UITGANGSPUNTEN

- Regie op de boodschap door proactieve (gezamenlijke), transparante communicatie over het proces, randvoorwaarden en doelen.
- We kiezen ervoor om de communicatie breed en toegankelijk te houden maar wel gericht op de fase van het proces waarin we ons bevinden.
- Afspraken met gemeenten worden meegenomen in de communicatie.
- We doorkruisen geen lokale participatie en communicatie van gemeenten die zelf windlocaties aan het ontwikkelen zijn.
- We informeren actief en gaan (digitaal) in gesprek. Indien dit niet mogelijk is, informeren we alleen over het proces.
- Er worden diverse middelen ingezet die per belanghebbende verschillend kunnen zijn.
- We zorgen voor publicatie en terinzagelegging van de ontwerp NRD en de ontwerp voorkeursbeslissing.
- We doorlopen een formeel traject. Hiervoor informeren en attenderen we alle belanghebbenden op het proces en de mogelijkheid om een zienswijze in te dienen.
- We doorlopen een informeel traject. Hierbij raadplegen we betrokken partijen.

ROL VAN DE PROVINCIE

- Is verantwoordelijk voor het hele (communicatie-) proces inclusief wettelijke publicaties en informeren en raadplegen van alle belanghebbenden zoals inwoners, medeoverheden en stakeholders.
- Zorgt voor publicatie in lokale kranten, persbericht aan media en publicatie op eigen website.
- Zorgt voor berichten aan Provinciale Staten, raadsleden en bestuurders van RES partners.
- Richt een pagina in waar alle informatie over het proces terug te vinden is.
- Zorgt voor informatie aan overige stakeholders via (digitale) bijeenkomsten, enquêtes, publicaties (zoals regionale stakeholders, gemeenten, RES regio's en buurprovincies).
- Faciliteert regio's/gemeenten met een berichten voor hun gemeenteraden.
- Zorgt voor bijeenkomsten voor raadsleden om hen te voorzien van gelijklopende informatie.
- Stemt met gemeenten af waar lokale participatietrajecten specifiek over windlocaties lopen en hoe dit op elkaar kan inspelen.

ROL VAN DE RES REGIO'S EN GEMEENTEN

- Krijgen input voor de communicatie van de Provincie, met alle ruimte tot eigen duiding van impact onderzoeksgebied binnen eigen gemeente / RES regio. Leggen mogelijk relatie met andere lopende lokale of regionale trajecten binnen de RES en/of andere planMER trajecten.
- Gemeenten zijn zelf verantwoordelijk om het gesprek met hun raden te voeren over lokale onderzoeksgebieden indien deze door een gemeente opgepakt worden.

WIJZE VAN COMMUNICATIE

- De provincie Utrecht is steller en afzender van de communicatie.
- We zijn open over de realiteit, randvoorwaarden, doelen en stappen in het proces.
- Er is sprake van empathie en tegelijkertijd eerlijkheid in alle communicatie. Belanghebbenden weten wat ze mogen verwachten van de provincie.
- Er worden mogelijkheden geboden aan belanghebbenden om input te leveren op inhoudelijke stukken, formeel via zienswijzen en informeel via verschillende middelen (enquêtes, bijeenkomsten).
- We communiceren breder dan bij wet geregeld is. Wettelijk hoeven we alleen de terinzagelegging te publiceren.
- We zullen per fase partijen actief informeren en (digitale) bijeenkomsten organiseren.

- Het concept participatieplan is ter kennisname gedeeld met de RES regio's waarbij er gelegenheid is gegeven om aan te vullen.
- Het nieuwsbericht is gedeeld met gemeenten met gelegenheid om input hierop te geven.
- We faciliteren gemeenten en RES regio's met informatie als dat gewenst is.
- We organiseren bijeenkomsten voor raadsleden om hen te informeren.

MIDDELEN

- Er is een digitale omgeving waar alle documentatie te vinden is.
- Er is een kaart met de bestaande zoekgebieden waarop de informatie voor iedereen toegankelijk is.
- Er is een infographic/schema met het hele proces, de mijlpalen, de beslismomenten en de formele en informele inspraakmomenten.
- Er is informatie over mandaat, democratische legitimiteit en nut en noodzaak grootschalige windopwek
- Een nieuwsbericht over het proces wordt gedeeld op de corporate website van de provincie
- We organiseren (digitale) bijeenkomsten voor diverse stakeholders.
- We halen input op via bijeenkomsten, gesprekken en (digitale) enquêtes in verschillende fases van het proces.

BIJLAGEN

BIJLAGE 1 - PROJECTPROCEDURE EN PARTICIPATIE

PARTICIPATIE BIJ EEN PROJECTBESLUIT

Onder de Omgevingswet is de provincie aangewezen als bevoegd gezag voor windparken vanaf 15 MW. Voor het realiseren van deze projecten moet de projectprocedure doorlopen worden. Een provincie kan dit projectbesluit nemen, maar kan dit ook aan de gemeente overdragen. Projectbesluiten gaan over ingrijpende activiteiten in de leefomgeving. Daarom is in de Omgevingswet bepaald dat burgers, bedrijven, maatschappelijke organisaties en bestuursorganen vroeg op de hoogte zijn van een voorgenomen projectbesluit en hierover ook mee kunnen denken.

Waarom participatie bij projectprocedures?

Als participatie een deel is van de procedure van een projectbesluit, komen ieders belangen in een vroeg stadium in beeld. Ook ontstaat er samenhang in de diverse belangen. Tot slot brengt participatie de effecten van het project in beeld en zorgt het dat argumenten voor alternatieven goed worden afgewogen. Door participatie al te organiseren in de verkenningsfase van de projectprocedure, kan iedereen zelf informatie, oplossingen of koppelmansen aandragen. Hierdoor sluit het project beter aan bij maatschappelijke behoeften.

De kennisgeving van participatie bij projectbesluiten

De overheid doet uiterlijk bij de start van de verkenning voor een projectbesluit een 'kennisgeving participatie'. Hierin staat hoe burgers, bedrijven, maatschappelijke organisaties en bestuursorganen bij de verkenning worden betrokken. Het bevoegd gezag gaat in ieder geval in op:

- wie het betreft bij de projectprocedure
- waarover het deze partijen raadpleegt
- wanneer het deze partijen erbij betreft
- wat de rol van het bevoegd gezag en de initiatiefnemer is bij het betrekken van de partijen
- waar aanvullende informatie beschikbaar is of komt

De kennisgeving participatie kan tegelijkertijd plaatsvinden met de kennisgeving voornemen projectbesluit, maar het mag ook later. Als er bijvoorbeeld meer tijd nodig is om het participatietraject in te richten. De eisen aan de kennisgeving over participatie staan in artikel 5.47, lid 4 van de Omgevingswet en artikel 5.3 van het Omgevingsbesluit.

Motiveringsplicht voorkeursbeslissing en projectbesluit

Zowel voor de voorkeursbeslissing als voor het projectbesluit geldt een motiveringsplicht. Dit staat voor het projectbesluit in artikel 5.51 van de Omgevingswet en voor de voorkeursbeslissing in artikel 5.5 van het Omgevingsbesluit. Het bevoegd gezag geeft in de motivering aan hoe andere partijen bij het besluit betrokken zijn en wat de resultaten daarvan zijn. Het gaat ook in op de aangedragen oplossingen en de uitgebrachte adviezen daarover.

BIJLAGE 2 - STAKEHOLDERS

Versie januari 2023

Hieronder de tot nu toe bekende stakeholders. Deze kunnen wijzigen en ook in de loop van het proces kan hun rol veranderen. Vooralsnog hebben we verschillende stakeholders; interne, externe, bestuurlijke, ambtelijke, maatschappelijke, bedrijfsmatige, afhankelijke en waar wij afhankelijk van zijn, betrokken.

Gesprekspartners

- 26 gemeenten ambtelijk
- 26 gemeenten bestuurlijk
- 3 RES regio's
- Waterschappen
 - Hoogheemraadschap Amstel, Gooi en Vecht
 - Waterschap Vallei en Eems
 - Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden (HDSR)
 - Waterschap Rivierenland
- Buurprovincies:
 - Zuid-Holland
 - Noord-Holland
 - Flevoland
 - Gelderland
- Netbeheerders Stedin / Tennet
- Omgevingsdiensten
 - RUD (Regionale Uitvoeringsdienst Utrecht)
 - ODRU (Omgevingsdienst Regio Utrecht)
- GGD regio Utrecht
- Veiligheidsregio Utrecht

Bestuurlijk / intern

- Gedeputeerde Staten
- Provinciale Staten

extern / toetsing

- Commissie voor de milieueffectrapportage
- Energie van Utrecht
- LTO en overige landbouworganisaties
- Natuurorganisaties:
 - Natuur en Milieufederatie Utrecht
 - Staatsbosbeheer
 - Utrechts Landschap
 - Natuurmonumenten
 - Lokale natuur/milieu organisaties
- Lokale / regionale landschapsorganisaties

Overheden

- Aangrenzende gemeenten buiten de provincie Utrecht
- Nationaal Programma Regionale Energiestrategie
- Rijk
 - RWS, OER traject of andere)
 - Defensie
 - EZK / BZK

belanghebbenden

- Inwoners van de provincie Utrecht
- Inwoners van aangrenzende gemeenten buiten provincie Utrecht

- Bewonersorganisaties (Dorpsbelangen, dorpsraden, wijkraden, etc...)
- Brancheorganisaties energie:
 - NWEA (brancheorganisatie windenergie)
 - NVDE
 - Energie Nederland (ODE)
 - Hier opgewekt
- Belangenbehartigers
 - Windalarm
 - Extinction Rebellion
 - Nederlandse vereniging voor Omwonenden Windturbines (NLVOW)
 - Jong RES
- Grondeigenaren
 - Rijkswaterstaat
 - Prorail
 - Defensie
 - Staatsbosbeheer
 - Utrechts Landschap
 - Natuurmonumenten
 - UPG (vereniging landgoed eigenaren)
 - Particulieren
- VNO-NCW
- SWEV
- Initiatiefnemers
 - Lokale energiecoöperaties
 - Energiemaatschappijen
 - Ontwikkelaars
- Recreatieschappen
- Bedrijvenverenigingen
- Woningcorporaties

Media / Lopen via corporate communicatie

- Lokale media
- Landelijke media
- Vakbladen
- Lokale kranten

Intern (binnen de Provincie Utrecht)

- Ruimtelijke Ordening
- Water en Bodem
- Veilige Gezonde Leefomgeving
- Natuur en Landbouw
- Cultuurhistorie
- Recreatie

Colofon
Tekst hier

Provincie Utrecht
Postbus 80300, 3508 TH Utrecht
T 030 25 89 111

